Almanyaya karşı tam abloka kararının tatbikine dün gece yarısından itibaren başlandı

AKŞAM

Bazı siyasî muharrirler Sovyetlerin Finlândiyadan sonra Balkanlara teveccüh edeceğini tahmin ediyorlar

Sene 22 — No. 7586 — Fiati her yerde 5 kuruş PAZARTESİ 4 Kânunuevvel 1939 Telefon: Başmuharrir: 20565 — Yazı işleri: 20765 — İdare: 20681 — Müdür: 20497

Finlândiyanın talebi üzerine Milletler Cemiyeti toplanıyor

Sovyet - Fin harbi bütün şiddetile devam ediyor

Fin hükûmet merkezi Vasa'ya nakledildi, Kızılordu yavaş ilerliyor

Finlândiya, şehirler ahalisini köylere çekilmeğe davet etti, nikel madenleri tahrib edildi

Hükûmet, ihtilâfın muslihane halli için Moskova nezdinde yeni bir teşebbüs yapmayı kararlaştırdı

Helsinki 3 (A.A.) — Bugün hudut mıntakalarında şiddetli muharebeler olmuş ve Sovyetler mühim zayiata uğramıştır. Ladoga gölünün şimalinde Finlândiya kıtaatı, yüksek kumandanlığın plânı mucibince geri çekilmişlerdir. Sovyet kıtaatının harekâtı, pek batidir ve Finlândiyalılar birçok Sovyet tankı zaptetmişlerdir.

Hükûmet makamatı, Helsinki ahalisini yarın akşamdan evvel vilâyetlere çekilmeğe davet etmiştir.

Sovyet tebliği

Moskova 3 (A.A.) — Leningrad askerî mıntakası başkumandanlığı tebliğ ediyor: 2 kânunuevvel günü zarfında Leningrad askerî mıntakası kıtaatı ileri hareketine devam etmişlerdir. Murmansk istikametinde, Sovyet kıtaatı, Finlândiya kıtaları cüzütamlarını takip etmekte ve bu cüzütamlar, Pehanodan Petchengo - Oukhta, Popola, Prosozero ve Petrovodsk istikametinde gerilemektedir.

Sovyet kıtaları, hududun garbinde, 30-35 kilometre ilerlemişlerdir. Karelie berzahında kıtalarımız Harmaa, Tarpila, Lansilta, Ahijarvi, Kirko ve Kivendapo kasabalarile Rajvolor köyünü, Rajvola istasyonunu, Finlândiya gölü kenarındaki Palkola kasabasını işgal etmişlerdir.

(Devamı 10 uncu sahifede)

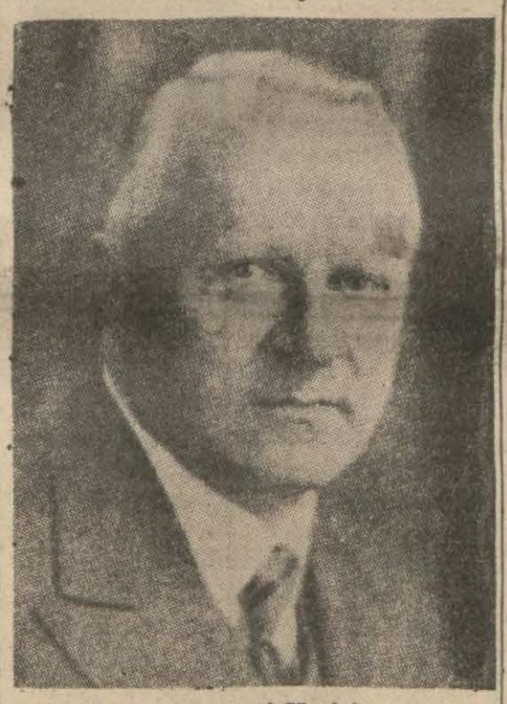

Finlândiyanın yeni Hariciye Nazırı Tanner

Türkiye ve Balkan Bloku

Balkan bloku fikrinde, bazen, hakikî imkânlardan çok ileri gidildiğini görüyoruz. Her hangi bir arzuyu ileri sürerken bile realite hududunu geçmemek lâzımdır.

Balkanlarda bugün bilfiil mevcud teşekkül, Balkan antantıdır. Bu ittifakın gayesi, sadece Balkan devletlerinin kendi aralarındaki hudutları müdafaa etmektir. Balkan devletlerinden biri diğerine tecavüz ederse diğer Balkanlı müttefikler yardıma mecburdurlar. Fakat Balkan ittifakına dahil devletlerden biri, dışardan bir hücuma uğrarsa Balkan antantı harekete geçmez.

Şimdi büyük bir adım daha atarak, hattâ aşılmaz mesafeleri atlayarak Balkan devletlerinin geniş ve umumî bir ittifakla birleşmelerini ve Balkanlara hücum edecek her hangi bir devlete karşı müşterek harbe girişmelerini arzu edenler var.

Evvelâ, Balkanlardaki mahallî (rejyonal) anlaşmanın tam olabilmesi için buna bütün Balkan devletlerinin girmesi şarttır. Karşılıklı bir yardım ittifakına değil, hattâ sadece bitaraf kalmak teahhüdüne bile ne Macaristan, ne Bulgaristan yanaşmadılar. Emelleri tahakkuk etmedikçe ne mahdut ne mahallî mahiyetteki Balkan antantına, ne de en zararsız ve tehlikesiz bîtaraflık blokuna girmek istemiyen bir Balkan devleti varken daha şümullü bir ittifaktan bahsolunabilir mi?

Balkanlarda, mevcud birlikten daha müessir bir teşekkül vücuda gelmesi için her şeyden önce Macaristanla Bulgaristanın işe girmeleri - hem siyasî, hem askerî bakımdan - zarurîdir. Halbuki, Romanya Hariciye Nazırının son nutkundan sonra bîtaraflık bloku fikrinin tamamen suya düştüğü anlaşıldı.

Bitaraflık bloku olsaydı, yahut buna rağmen Balkanlılar arasında her hangi bir taarruza karşı yapılacak geniş bir yardım ittifakının fiilî kıymeti ne olabilir?

Meselâ, Yugoslavyanın şimalden bir tecavüze uğradığı farzedilse, Yunan eskerleri, gidip Almanya hududunda mı dövüşecek? Türkiyeye bir taarruz olsa, Yugoslav ordusu uzak sınırlarımızda bize yardıma mı gelecek?

Necmeddin Sadak

(Devamı 8 inci sahifede)

Milletler Cemiyeti konseyi ayın 9 unda, asamble de 11 inde toplanıyor

B. Suriç B. Maiski

Milletler Cemiyetinin bu defaki toplantısında Sovyet hükûmetini temsil edecekler

Cenevre 3 — Finlândiyanın eski Hariciye Nazırı bugün Cenevrede Milletler Cemiyeti umumî kâtibi B. Avenol'ü ziyaret ederek bir nota tevdi etmiştir. Bu notada Finlândiya Sovyet ihtilâfı Milletler Cemiyetine arzedilerek paktın 11 ve 15 inci maddeleri mucibince konsey ve asamblenin derhal içtimaa davet edilmesi istenmektedir.

Milletler Cemiyeti toplanıyor

Cenevre 3 (A.A.) — Finlândiyanın talebi üzerine umumî kâtiplik Milletler Cemiyeti konseyini 9 ilkkânunda ve asambleyi de 11 ilkkânunda içtimaa davet etmiştir.

Cenevre 3 (A.A.) — Milletler Cemiyeti konseyi âzası 9 kânunuevvel cumartesi günü öğleyin içtima edeceklerdir. *(Devamı 8 inci sahifede)*

Dikkatler:

Ecnebi radyolarda türkçe

Birçok ecnebi memleketlerde radyo ile türkçe neşriyat yapılıyor. İster dostça, ister propaganda maksadile olsun, milletimizle diğer milletler arasındaki bu gibi konuşmaları iyi ve yakınlaştırıcı bir hareket telâkki eder, sempati ile karşılarız. Bizim radyomuzun da her dilde söz söylemesi arzu edilir.

Ancak şuna işaret etmeli: İyi dil bilmiyen, telâffuzu fena ve sesi uyutucu olan, hele bariz ve tahammülfersa hatalarla konuşan spikerler halkımız üzerinde müsbet değil, menfî tesir bırakıyor. Buna, bütün radyo merkezlerinin dikkatini celbederiz.

Son dakika

Hitler ihracat ablokasına nasıl mukabele edecek?

B. Hitlerin Napolyon gibi İngiltereyi abloka altında ilân etmesi bekleniyor

Londra 4 — Alman ihracat emtiası ablokası dün gece yarısından itibaren başlamıştır.

Amsterdam 4 — Almanyanın bugünden itibaren müttefikler tarafından ihracatına vazedilen ablokaya karşı nasıl bir mukabelebilmisil tedbiri alacağı henüz belli değildir. Maamafih B. Hitler, birinci Napoleon gibi hareket ederek İngiltereyi abloka halinde ilân etmesi beklenmektedir. Bu maksadla, Almanya, mayn ve denizaltı harbini şiddetlendirecektir. Almanya, bitaraf memleketlerden gemilerinin İngiliz kontroluna tebaiyet etmemelerini ve İngiliz harp gemileri tarafından durmak için atılacak ihtar toplarını da dinlememelerini talep edecektir. Almanya, İngiltereye gidecek bütün bitaraf ticaret gemilerini batıracaktır.

Bugünden itibaren Alman ihracat emtiasına karşı tatbik edilen ambargo, Berlin hükûmetini 45 milyon İngiliz liralık bir dövizden mahrum edecektir.

Bir Alman kruvazörü bombalandı, üç tahtelbahir de batırıldı

Londra 3 — Şimal denizinde İngiliz tayyareleri bir Alman denizaltısını batırmışlardır. Bir İngiliz hava filosu Heligoland adasında Alman filosuna hücum etmiş, attığı büyük bombalar hedeflerine isabet etmiştir. İngiliz tayyareleri salimen üssülharekelerine dönmüşlerdir. Hücuma uğrayan Alman harp gemileri arasında iki kruvazör vardı. Bu kruvazörlerden birine isabetler olmuştur. İngiliz hava filo kumandanı, büyük bombalar atıldıktan sonra büyük dumanlar müşahede ettiğini beyan etmiştir. İngiliz tayyarelerine hücuma kalkışan bir Alman tayyaresi düşürülmüştür.

Paris 2 — Müsellâh bir İngiliz balıkçı gemisi, iki Alman tahtelbahirini batırmıştır.

Hindistana karşı müşterek hareket mi?

Roma 4 — Berlinde dolaşan rivayetlere göre Hindistana karşı müşterek bir Alman - Sovyet hareketi icrası ihtimali varmış.

Macar hududunda Alman tahşidatı

Bükreş 3 (A.A.) — (Havas): Almanlar Macar hududunda mühim tahşidatta bulunuyorlar. Slovakyada tahşit edilen Alman kuvvetlerinin karargâhı Karpat Ukraynası hududu civarındaki Frosof'da bulunmaktadır.

İsveç ve Norveçin tedbirleri

Londra 4 — Finlândiya vakayii münasebetile İsveç ve Norveç hükûmetleri tedbir alıyorlar. İsveçte birkaç sınıf asker daha silâh altına çağrılmış, izinler kaldırılmıştır. Halk saray önünde tezahüratta bulunmuş, İsveç millî marşını söylemiştir. Kral, veliahd ve Stokholm valisi balkona çıkarak bu tezahürata mukabele etmişlerdir.

Son dakikada gelen diğer haberler 2ci sahifemizdedir

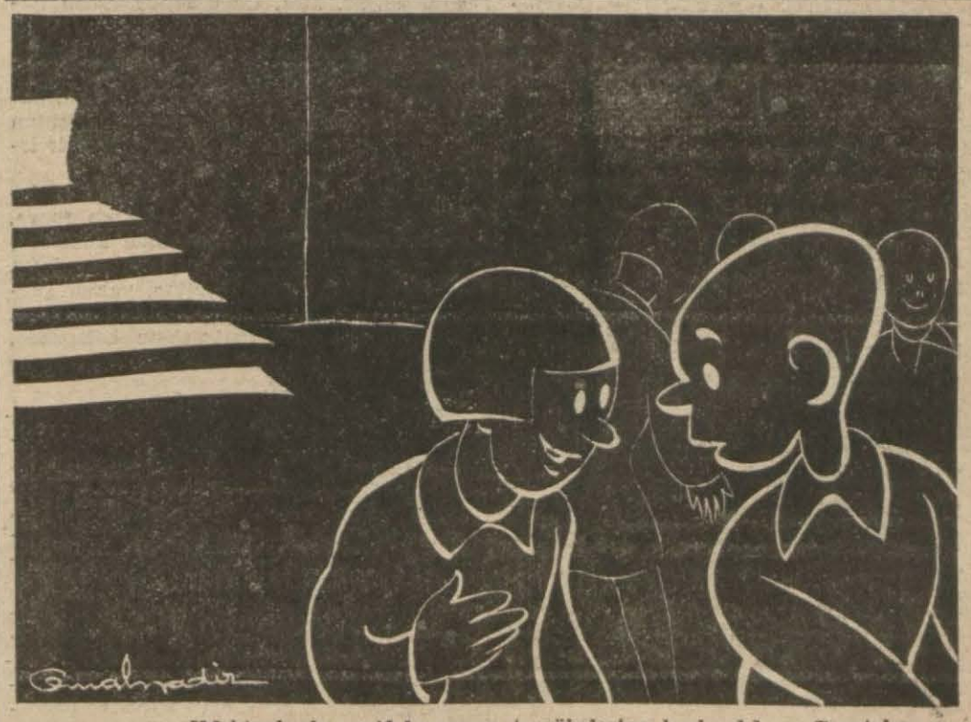

[Mekteplerde pasif karunma tecrübelerine başlandı] — Gazeteler —

— Babam da çocukluğunda sık sık bodruma girermiş!...

— Evet amma o cahiller yüzünden girermiş, biz âlimler yüzünden giriyoruz!...

Dün Geceki ve Bu Sabahki Haberler

Son dakika

Hava hücumlarında Fin zayiatı: 85 ölü, 181 yaralı

Kar, büyük hareketlere mâni oluyor; Rusya sulh teklifine cevap vermedi

Helsinki 4 — Havanın muhalefetinden ve Almanlar ile Estonyalıları almak için bir Alman gemisinin Helsinkiye gelmesinden dolayı dün hava faaliyeti olmamıştır. Resmen tebliğ edildiğine göre Sovyet hava bombardımanlarında şimdiye kadar 85 kişi ölmüş, 181 kişi de yaralanmıştır.

Stokholm 4 — Dün gece saat 9.30 a kadar Helsinkiden askerî harekât hakkında resmî hiç bir tebliğ gelmemiştir. Bundan dün işare değer bir askerî harekât olmadığı tahmin edilmektedir.

Paris 4 — Finlândiya hükûmeti, sivil halkın ve açık şehirlerin bombardıman edilmemesi için B. Roosevelt tarafından yapılan müracaata cevap vermiş, Fin hava kuvvetlerinin sivil halkı ve açık şehirleri bombardıman etmiyeceklerini temin etmiştir. Sovyet Rusyanın cevabı henüz gelmemiştir.

Sovyet Rusya, aradaki ihtilâfın sulhen halli için yeni Fin kabinesi tarafından yapılan müracaata cevap vermemiştir. Bu teşebbüsün netice verebileceği pek az ümid edilmektedir.

Berlin 4 — Gelen haberlere göre Finlândiyada kar yağmakta ve geniş mikyasta askerî hareketlere mâni olmaktadır. Finlândiyalılar, Lâdoga gölünün şimalinde ricat etmişlerse de cenubunda müstahkem mevzilerini tamamen muhafaza ediyorlar.

Paris 4 — Finlândiyada muhasemat cephesinin manzarası şudur: Lâdoganın şimalinde cephe 600-700 kilometrelik bir sahada bakir ormanlar ve bataklıklarla kaplıdır. Bu geniş mıntakada geçilecek ancak beş yol vardır. Lâdoganın cenubunda ise cephe 80-90 kilometrelik olmasına rağmen şoseler daha çoktur. Finlândiyalılar. baskın muharebeleri yapmakta devam ediyorlar. Bu harp için hazırlıklı bulunuyorıar. Silâhları pek mükemmeldir. Tank dafii topları dakikada 30 mermi atıyorlar.

Üç casus Romanyadan Rusyaya kaçarken yakalandı

Cernauti 3 (A.A.) — Romanya millî müdafaasını alâkadar eden malûmatı hâmil üç kişi Eotın civarında Dniester nehrini geçerek Rusyaya kaçmak üzere iken yakalanmıştır. Bunlardan biri mezkûr malûmatı Cernauti'deki bir avukattan aldığını söylemiştir. Bu avukat da tevkif edilmiştir.

Cernauti demiryolu münakalâta açılıyor

Cernauti 3 (A.A.) — Oraseni hudut istasyonunda yapılan uzun müzakerelerden sonra Rumen ve Rus heyetleri arasında bugün Cernauti demiryolunun tekrar münakalâta açılması hakkında bir anlaşma imzalanmıştır. Her gün ancak 5 tren işliyecektir. Transit eşya gece naklolunacaktır.

Yolcu ve hattâ posta nakliyatı yapılmıyacaktır.

Finlândiyadan sonra Balkanlara mı?

Papalığın gazetesi bunu muhakkak addediyor, Oeuvre gazetesi de Sovyetlerin, Romanyadan Besarabyayı istiyeceğini kaydediyor

Roma 3 (A.A.) — Osservatore Romano gazetesi, Finlândiyanın istilâsının, Avrupanın şimalinde ve cenubi şarkisinde bolşevizmi tesis etmek maksadile Sovyetler tarafından tasarlanan şümullü bir plânın ancak bir parçasını teşkil ettiğini yazmaktadır.

Vatican organı olan bu gazete, Finlândiyanın bir Sovyet cümhuriyeti şekline getirileceğini ve Sovyetler ittihadının Baltıkta kuvvetlenmeğe çalışmasının sebebi, Balkanlarda daha büyük bir hareket serbestisine sahip olmağa matuf bulunduğunu katiyetle ifade etmektedir.

Osservatore Romano, Savyetler Birliğinin Balkanlardaki yeni siyasetine başlamakta gecikmiyeceği tahminini yürütüyor.

Bir İngiliz gazetesine göre Rusyanın hedefleri

Londra 3 (A.A.) — Sunday Dispatch gazetesinin diplomatik muharriri Sovyetler Birliğinin Finlândiyada ve Avrupada tahakkuk ettirmek istediği hedefler hakkında mevsuk olduğunu temin eylediği şu ifşaatta bulunmaktadır:

Finlândiyadaki hedefleri şunlardır: Baltık denizinde kendisine yatî hâkimiyet temin edecek olan bütün askerî noktaları işgal etmek, Finlândiya ve Rusya Kareli'sini muhtar bir cümhuriyet halinde birleştirmek, eli kolu koparılmış sözde müstakil bir Finlândiya bırakmak ve fakat bu memleketi haricî siyaset ve askerî bakımlardan Rus siyasetine tâbi tutmaktır. Bu hususta da muhtar Kareli cümhuriyeti icab eden tazyiki yapacaktır.

Sovyetlerce nihayet bir kaç hafta içinde bitecek olan Finlândiya harekâtı akabinde Stalin şu hedefleri tehakkuk ettirmeğe çalışacaktır:

1 — Balkanlarda harekete geçerek Romanyadan Besarabyayı almak.

2 — İsveç ve Norveçe karşı hareketlerde bulunarak Baltıkın mutlak kontrolünü ve keza Şimal denizinde bir liman elde etmek.

3 — İlkbaharda yeni hareketlere tevessül eyliyerek nüfuzunu Balkanlarda tevsi eylemek.

Fransız gazetelerinin makaleleri

Paris 3 (A.A.) — Finlândiyanın istilâsı, günün en hararetli hadisesi olmakta devam ediyor. Zira, Garp cephesindeki harekât, sadece ufak taarruzlardan ibaret bulunmakta ve taarruzlar Fransızlar tarafından, bıkıp usanmadan püskürtülmektedir. Fakat, Finlândiya taarruzu, bütün dünyada, şimalden cenuba, şarktan garba kadar, tam mânasile umumî bir isyan uyandırmıştır.

Le Jour gazetesinde, Leon Bailly, Hitlerin şiddet usullerini hatırlattıktan sonra, bin yıllık medeniyet sayesinde kurulmuş olan Avrupa, günün birinde Almanların tahammülfersa hâkimiyetine, yahud garba doğru savlet eden Sovyetlerle temasa boyun eğmek mecburiyetinde kalacaksa, hayatın yaşanmağa değmez bir şey olacağını söylemektedir.

Oeuvre gazetesinde madam Tabouis, Finlândiya ile Rusya arasındaki hudud tashihlerinden sonra Moskovanın taarruzunu orta Avrupaya doğru yürütmek emeline düşeceğini kaydetmekte ve Finlândiya muhasematı bittikten sonra, istihdaf edilir gibi görünen milletin Romanya olduğunu söylemektedir.

Bu muharrir diyor ki: «Moskovanın, Romanyaya ilhakını hiç bir zaman tanımadığı Besarabyayı geri istemesi ihtimali vardır. Rusyanın Romanya istikametinde yapacağı tazyikin bir Alman siyasi ve iktisadi şantajından müzaheret görmesi ve Almanyanın, bu işte, Sovyetlere az çok istekle yardımcı şeklinde hareket etmesi ihtimali de, endişe mevzuu teşkil eylemektedir.»

Reisicümhur at koşularını şereflendirdi

Ankara 3 (Telefonla) — Reisicümhur İsmet İnönü bugün at koşularını şereflendirmişlerdir. Millî Şefimiz Hipodromda halkın coşkun tezahüratile karşılanmış ve ayni tezahüratla ayrılmıştır.

Başvekil Zonguldakta

Dünden itibaren tedkiklerine başladı

Zonguldak 3 — Bugün öğleden sonra şehrimizi şereflendiren ve tezahüratla karşılanan Başvekil doktor Refik Saydam buradaki tedkiklerine başlamıştır. Saat 9 da refakatinde İktisad Vekili Hüsnü Çakır ve Râna Tarhan olduğu halde Parti merkezinde havza işletme idareleri mümessillerinin iştirakile dört saat süren bir toplantı yapmıştır.

Öğle yemeği Partide yenilmiş ve müteakiben Zonguldak ve Kozludaki maden ocakları ve tesisatı ve bilhassa amele meskenleri görülmüştür.

Başvekil akşam üzeri Memleket hastanesini ve Maden mühendisleri birliğini ziyaret etmiştir.

B. Tahsin Uzer vefat etti

Memleket kıymetli bir idareci kaybetti

B. Tahsin Uzer

Üçüncü umumî müfettiş B. Tahsin Uzerin dün vefat ettiğini teessürle haber aldık. Merhum memlekete büyük hizmetler etmiş kıymetli bir idareci idi. İdare mesleğine nahiye müdürü olarak girmiş, Rumelide birçok nahiye müdürlüklerinde, kaymakamlıklarda, mutasarrıflıklarda bulunmuştu. Balkan harbinden sonra Anadoluda muhtelif valiliklerde bulunmuş, her gittiği yerde icraatile temayüz etmiştir.

Tahsin Uzer umumî müfettiş olmazdan evvel Büyük Millet Meclisinde âza olarak çalışmış ve üçüncü umumî müfettişlik ihdas edildiği zaman bu müfettişliğin başına getirilmişti. Son zamanlarda hastalığı dolayısile İstanbulda bulunuyordu. Cenazesi yarın evinden kaldırılarak namazı Teşvikiye camiinde kılındıktan sonra Asrî mezarlığa defnedilecektir.

Merhumun ailesi erkânına taziyelerimizi sunarız. ,

11 inci Balkan oyunları

1940 senesi sonbaharında Türkiyede yapılacak

Ankara 3 (Telefonla) — Bütün Balkan milletlerinin işitrakile her sene tekrarlanmakta olan Balkan oyunlarının 11 incisinin 1940 yılı sonbaharında Türkiyede yapılmasına karar verilmiştir. Maarif Vekili bu münasebetle maarif müdürlüklerine gönderdiği bir tamimde bu oyunlar için şimdiden hazırlanılmasını ehemmiyetle bildirmiştir.

Hususî ve yabancı kız liselerinde de askerlik dersi iki saate çıkarıldı

Ankara 3 (Telefonla) — Resmî kız liselerinde olduğu gibi hususi Türk azınlık ve yabancı kız liselerinde askerliğe hazırlık derslerinin haftada bir saatten iki saate çıkarılması kararlaştırılmıştır.

1 Alman vapuru

Teslim olmamak için mürettebatı tarafından yakıldı

Capetawn 3 (A.A.) — Cenubî Amerika hava kuvvetlerine mensup bir tayyare, sahilden 80 mil açıkta, içinde alman tayfa bulunduğu söylenen Watussi gemisini görmüş ve istikamet değiştirerek bir İngiliz limanına doğru gitmesi emrini vermiştir. Alman gemiciler gemiyi tutuşturmuşlar ve filikalara binerek gemiden ayrılmışlardır. Alevler gemiyi tahrip etmektedir. Alman tayfa, bilâhare filikalardan alınmıştır.

Sovyet Rusya Finlândiya işine halledilmiş nazarile bakıyor

Finlândiyada hiç bir burjuva hükûmetin teşekkülünü kabul etmiyecek

Moskova 3 (A.A.) — Diplomasi mahafile göre Sovyet Rusya, Finlândiyada bir halk hükûmeti vücuda getirmekle Finlândiya işine halledilmiş nazarile bakmaktadır. Bu suretle Finlândiyanın mukadderatının taayyün ettiği beyan edilmektedir. Komünistler 918 de Finlândiyada uğradıkları hezimetin intikamını almaktadırlar.

Sovyet hükûmeti, şimdiye kadar kendisini her zaman son derece kuşkulandırmış olan bir devletin mevcudiyetine nihayet vermektedir. Rus mahafili, Finlândiyada hiç bir burjuva hükûmetin kabul edilmiyeceğini beyan etmektedir. Finlândiya, Rusyaya karşı bir entrika ve taarruz üssü addedilmekte idi.

Ecnebi mahfilleri, Balıkçılar yarım adası ile Petsamo'nun Ruslar tarafından işgalinin Mourmansk'ı İngiliz filosu için daha tehlikeli bir hale getirmiyeceğini, yalnız Finlândiyanın

(Devamı 8 inci sahifede)

Sovyetlerle Finlândiya demokratik hükûmeti arasında anlaşma

Pakt 25 seneliktir. Imza tarihinden itibaren meri olacaktır

Moskova 3 (A.A.) — Dün akşam B. Molotof ile Kusinen, Sovyetler Birliği ile Finlândiya demokratik halk cümhuriyeti hükûmeti arasında bir dostluk ve karşılıklı yardım muahedesi imzalamışlardır.

Bu muahede ile Sovyetler Birliği, Finlândiya, ahalisinin ekseriyeti Karelyalı olan 70 bin kilometre murabbaı genişliğinde Sovyet Karelyasını terketmektedir. Finlândiya ise, Leningradın şimalinde Karelie berzahında 3970 kilometre murabbalık bir araziyi Sovyetler Birliğine bırakmaktadır. Sovyetler Birliği, buna mukabil Finlândiyaya 120 milyon Finlândiya marklık bir tazminat ita edecektir. Finlândiya demokratik halk hükûmeti, Hangö yarımadasile bu yarımadanın cenuba doğru beş mil, şimale doğru üç mil, şarka doğru beş mil ve garbe doğru üç mil genişlikte kara sularını ve Hangönün cenubu garbisindeki bazı adaları 30 sene için Sovyetler Birliğine kiraya vermektedir.

Sovyetler Birliği, ayni zamanda Hogland ve Bucakce adaları da dahil olduğu halde Finlândiya körfezindeki birçok adaları ve Sredni ve Rabaça yarımadalarındaki Finlândiya arazisini de almaktadır.

Sovyetler Birliği, kendisine verilen bu araziye mukabil 300 milyon Finlândiya markı tediye edecektir.

Diğer hükümler

Moskova 3 (A.A.) — B. Molotof ve Kusinen arasında imzalanan paktta ayrıca şu hükümler de vardır:

İki hükûmet, Finlândiyaya karşı bir tecavüz veya tecavüz tehdidi karşısında veyahut Finlândiya yolu ile herhangi bir Avrupa devletinin Sovyetler Birliğine tecavüzü veya teca vüz tehdidi karşısında askerî yardım da dahil olmak üzere, her türlü yardımı karşılıklı yapacaklardır.

İki hükûmet, herhangi biri aleyhine bir ittifak imzalamayacak veya bir ittifak zümresine girmiyecektir.

İki hükûmet, çok yakın bir zamanda bir ticaret muahedesi imzalayacak ve ticaret muahedesini 927 senesindeki azamî 800 milyon marklık seviyenin üstüne çıkaracaklardır. Sovyetler Birliği ehven şeraitle Finlândiya halk ordusuna silâh ve harp levazımı suretile yardım edecektir.

Bu pakt, 25 sene içindir. Ve kendilerinden tecdit edilir. Paktın son maddesi, bu paktın imza tarihinden itibaren merî bulunduğunu, bu paktın tasdik edileceğini ve musaddak suretleri en yakın bir zamanda Finlândiyanın hükûmet merkezi Helsinkide teati edileceğini bildirmektedir .

Helsinki radyosu ne diyor?

Londra 3 — Helsinki radyosu kendisine Finlândiya demokratik hükûmeti adını veren hükûmetin hiçbir hüküm ve nüfuzu olmadığını bildirmektedir. Bu hükûmet, Finlândiya kıtaatının askerî mülâhazalarla terkettiği küçük bir arazi parçasında yerleşmiştir. Burada hiçbir Finli yoktur.

Bir şayia

Almanya, İsveçe ademi tecavüz paktı teklif etmiş

Paris 3 — Alınan haberlere göre Almanya hükûmeti İsveç hükûmetine bir ademi tecavüz misakı aktini teklif etmiştir. Almanya buna mukabil İsveçin bütün ticaretini Almanya ile yapmasını istemiştir.

Ankarada her sene beynelmilel bir resim sergisi açılacak

Ankara 3 (Telefonla) — Maarif Vekili Devlet resim ve heykel sergisi hakkında bir talimatname hazırlamıştır. Buna göre Vekillik her yıl 31 birinciteşrinde Ankarada bir resim ve heykel sergisi açacaktır. Sergiye her millete mensup sanatkârlar iştirak edebilecek ve evvelce teşhir olunan eserler sergiye kabul olunmıyacaktır.

Sergide teşhir edilen eserlerden muvaffak sayılanlara birinci, ikinci ve üçüncü derece olmak üzere para mükâfatı verilecektir.

Zavallı Necdet muharriri Saffet Nezihi öldü

Zavallı Necdet muharriri Saffet Nezihinin vefat etiğini teessürle haber aldık. Saffet Nezihi kırk sene evvel yazdığı romanlarla çok tanınmıştı. Bütün bu romanlar ve bilhassa Zavallı Necdet büyük rağbet görmüştü. Vefatı ile memleket kıymetli bir muharrir ve edip kaybetmiştir.

Saffet Nezihi'nin cenazesi bugün öğle vakti Bakırköy mezarlığına defnedilecektir.

Macaristan - Yugoslavya

Macar gazeteleri Yugoslavyadan çok dostça bahsediyorlar

Budapeşte 3 (A.A.) — Macar gazeteleri, Hariciye Nazırı B. Csaky'nın geçenlerde söylediği nutkun ecnebi memleketlerdeki akislerini büyük bir memnuniyetle kaydediyorlar. Gazeteler, bu halin Macaristanın Avrupanın Tuna havzasında vukua gelen hadiselerde son derece mühim bir âmil olduğuna delâlet ettiğini yazmaktadırlar.

Diğer taraftan gazeteler, Yugoslav millî bayramı münasebetile Macar milletinin Yugoslav milletine karşı beslemekte olduğu sempatiden bahsederek Macaristan ile Yugoslavyanın hercümerç içinde bulunan dünyanın ortasında hakikî sükûn ve müsalemet vahaları olduklarını ilâve etmektedirler.

Ortaokul eleme imtihanları hangi derslerden yapılacak

1939 tarihli imtihan talimatnamesine göre 939 - 940 ders yılı haziran ve eylûl imtihan devrelerinde Devlet ortaokulu okul imtihanına girecek lerin eleme imtihanları türkçe, matematik, tabiat bilgisi ve sağlık bilgisi derslerinden yapılacaktır.

AKŞAMDAN AKŞAMA

Zavallı Saffet Nezihi

«Zavallı Necdet» müellifi Saffet Nezihi'nin dün vefat ettiğini teessürle haber aldık.

Ben mektepteyken, hattâ daha biraz sonraları - yani mütarekenin son senelerine doğru - Türkiye karileri arasında:

« — En fazla hangi romanı beğenirsiniz?» diye bir anket açılsaydı, katiyetle iddia edebilirim ki şu isim ekseriyet kazanırdı:

— «Zavallı Necdet»!

Gerçi Hüseyin Rahminin Saffet Nezihiden daha geniş bir şöhreti vardır; sanatı da yüksektir. Fakat onun perestişkârları her biri ayrı ayrı kıymette olan kitaplarında tereddüd edeceklerdi; reyler dağılacaktı. Edebiyatı Cedide romancılarını da daha yüksek tabaka - arabisi, farisîsi kuvvetli olanlar ve umumiyetle romanı edebiyat diye okuyanlar - anlıyorlar, tadıyorlardı. Başta gençler, tahsilini ilerletememiş olanar; romanda mizah değil, tahassüs arayanlar, Saffet Nezihiyi tercih ediyorlardı. Bilhassa o zamanlar, spor ilerlememişti; «yaşamak zevki», neşe moda haline gelmemişti. Soluk benizlilik makbuldü; jön prömye rolündeki delikanlılar nahif, zayıf, çelimsiz, veremli gibiydi. Zavallı Necdet böyle bir cemiyete hitap ediyordu. Diğer muharrirlerin lâfları, lûgat paralamalar arasında pek anlaşılmazken, Saffet Nezihinin romanları anlaşılıyor, beğeniliyordu.

Edebiyatçılar onu tasnife dahil etmemekle hata etmişler sanıyorum. Zira mevzuu, felsefesi noktasından alelâde bir halk romancısı olmak seviyesinden yukarı çıkamayıp, üstelik de rağbet kazanmamış niceleri «Büyük üstad» payesine erişmişlerdir. «Zavallı Necdet» in zavallı müellifi gazete tefrikacısı olduğu için mi, ufak tefek, çelimsiz, çalımsız olduğu için mi sanat sınırlarının dışında kalıverdi. Her halde kabahatı edebî bir fırkaya intisap ederek başkalarını alkışlamamak ve bunun karşılığında da kendini gazete ve mecmua sütunlarında alkışlatmamış, edebiyat kitabı ve müntehibat - antoloji yazanlarla sıkı arkadaşlık etmemiş olmasıdır!

Asıl ismi Lûtfi olan ve «Saffet Nezihi» müstearını eserlerinde kullanan müellifin ben de herkes gibi karii idim. Benden iki batın büyük olanlar da onu Meşrutiyet inkılâbından evvel «İkdam», «Serveti Fünun», «Haftalık Malûmat» da seve seve okumuşlardı. 1908 inkılâbından sonra «Resimli Kitap» da ve muhtelif gazetelerde makaleler yazdı. Zamanın mebusanına takılarak «İzah ve İstizah» isimli bir de piyes kaleme aldı...

Derken matbuat piyasasından silindi. Mücevhercilik yapmış, zengin olmuş, servetini kaybetmiş.

Altı yedi sene evvel birgün Cerrahpaşa hastanesini geziyordum. Saffet Nezihinin asabiye koğuşunda olduğunu söylediler. Yanına gittim ve yarı kötürüm vaziyette, bir insan külçesile karşılaştım. Hele konuşmakta pek güçlük çekiyordu. Doktorlar kendisine cidden bir dostluk gösteriyorlarmış. Bana anlatabildiklerini o zaman neşretmiştim. Az sonra titrek hatlı bir mektubunu aldım: «Seni düşündükçe gençliğimdeki gazeteciliğimi hatırlıyorum. İstikbalin inşallah benimki gibi olmaz. Benimle meşgul ol! Gördüğünden daha fenayım!» diyordu.

Fakat ona bir hizmette bulunmak şerefini kazanamadım. Zira hükûmet el uzatmış. İhtiyar müellif nisbî bir refaha kavuşmuş. Hattâ bir arkadaşın ifadesine göre, hayli neşelenmiş; lâtifeler yapmağa başlamış... Nihayet işte, mukadder âkibet: Geçen neslin en fazla okunan romanının müellifini böylece kaybettik...

Şüphesiz ki, binlerce ve binlerce kari onu muhabbetle ve hayırla anacaktır.

(Vâ - Nû)

ŞEHİR HABERLERİ

Şehirdeki meydanlar ve yeşil sahalar

Belediye yeşil sahaları kabil olduğu kadar çoğaltmak, ve sokaklardan denizin görünmesini temin etmek istiyor

Taksim meydanının tanzimi münasebetile buradaki Mete caddesinin Vali konağı caddesine kadar uzatılması muvafık görülmüştür. Bu yol, Taksim bahçesi arkasından, Sürp Agop mezarlığından geçecek ve yedek subay okulu yemekhanesinin bulunduğu yerde Vali konağı caddesine çıkacaktır.

Yedek subay okulu (eski Harbiye) yemekhanesi çok eski ve sık sık tamire ihtiyaç gösteren bir binadır. Cadde genişletildikten ve burada yeşil saha vücuda getirildikten sonra bu bina çok çirkin görünmektedir. Yemekhanenin kaldırılması için teşebbüslerde bulunulacaktır. Yemekhane kaldırılınca caddeden Boğazı görmek kabil olacaktır.

Belediye Surp Agop mezarlığı yerini yeşil saha yapacaktır. Caddeden yüksek olan mezarlık arsasının seviyesi indirilecek, bu suretle tramvay caddesinden denizin görülmesi temin edilecektir. Sürp Agop arsasının ortasındaki eski Avusturya, şimdiki Fransız hastanesi istimlâk edilecek ve Ermeni mütevelli heyetine terk edilmiş olan tramvay caddesindeki garaj kahve ile içerideki ayazma da kaldırılacaktır.

İstanbulda göze çarpan en büyük noksan meydan, park ve yeşil sahalar olmamasıdır. Belediye, bu noksanı telâfi için şimdi, Taksimde olduğu gibi, birçok masraf ihtiyarile binaları yıktırmağa mecbur kalmaktadır. İleride bu gibi mecburiyete mahal kalmamak üzere bugün üzerinde bina bulunmayan tarla halindeki yerlerin ve arsaların kabil olduğu kadar geniş miktarda yeşil saha yapılması düşünülmektedir.

İstanbul dünyanın en güzel mevkiinde yapılmış bir şehir olduğu halde şehir halkı bu güzellikten hemen hemen istifade edemiyor. Sokaklardan denizi görmek kabil değildir. Binalardan da yüzde doksanının manzarası yoktur. Halbuki İstanbul gibi inişli, yokuşlu bir şehirde hemen her binanın denizi görmesi lâzımdı. Belediye bu noksanı da göz önüne alarak şehrin ileride alacağı şekilde mümkün olduğu kadar bu noksanın izalesine çalışacaktır. Şimdilik başlıca meydan ve caddelerin manzarasını açmağı düşünmektedir.

Bu maksadla Taksimde. Beyazıdda denize nezareti kapatan binaların istimlâki için muhtelif senelerde faaliyete geçilecektir.

Beyazit gazinosu

Koskadaki istimlâk bittikten sonra işe başlanacak

Beyazıd camisile Kapalıçarşı arasındaki binaların kaldırılıp cami etrafının açılacağını ve bu sahada bir ganizo yapılacağını yazmıştık. Belediye imar müdürlüğü, kaldırılacak binaların ve bu sahada yapılacak gazinonun yerini tayin etmek üzere bir plân hazırlamağa başlamıştır.

Belediye, Koska ile Beyazıd arasındaki istimlâki neticelendirdikten sonra bu sahanın istimlâkine başlıyacak ve caminin etrafını temizliyecektir. Bundan sonra Beyazıd meydanı ile Soğanağa mahallesi arasındaki binalar kaldırılacaktır.

Beylerbeyi yangını

Ateş, elektrik kontağından çıkmış

Beylerbeyinde evvelki gece sabaha karşı yanan on dört odalı köşkteki yangının elektrik kontaktından zuhura geldiği, bu hadisenin sabaha karşı olması dolayısile vaktinde farkına varılamıyarak ateşin büyüdüğü tesbit edilmiştir. Köşk, eşyasile birlikte 2,500 liraya sigortalı idi.

Yangın esnasında yaralanan İsmail, Ahmed ve Refik isimlerindeki üç itfaiye eri de iyileştikleri için tekrar vazifelerine başlamışlardır.

Geçenki Tahtakalede Baltacı hanı yangınında yaralananlardan Mehmed isimdeki itfaiye eri de dün hastaneden çıkmıştır. Şimdi hastanede yalnız Yusuf kalmıştır. Yaraları ağır olan Yusufun sıhhî vaziyeti de salâh kesbetmektedir.

Hayırlı bir teşekkül

Memleketimizde henüz lâyıkile benimsenmemiş olan arı ve kümes hayvanlarının son zamanlarda zengin ve ileri memleketlerde ziraat ve ticaret sahasında gösterdiği inkişaf göz önüne alınarak iklimi mutedil, erazisi geniş ve münbit, her tarafı kümes hayvanlarının üretilmesine ve bakımına fevkalâde müsaid olan memleketimizde de bu küçük ve mütevazı hayvanların bol kazançlarından istifade edilmek üzere Ankarada çalışan «Arı ve kümes hayvanları yetiştirme cemiyeti» memleketin muhtelif yerlerinde damızlık yumurta, tavuk istasyonları ve arılıklar tesisile bu yoldaki mesainin köylere kadar teşmili için faaliyete geçtiği memnuniyetle öğrenilmiştir.

Karilerimizin mektupları

Avrupada tahsil eden talebemizin derdi

Kendi hesaplarımıza Avrupada tahsilde iken hükûmetimizin emrine itaatle memleketimize döndük. Buradaki mümasil mekteplere kaydımız için üniversitede teşkil olunan komisyona müracaatımız bildirildi, onu da yaptık, bir semere çıkmadı. Tekrar mekteplerimize devamda mahzur olmadığı ilân edilmekle beraber devlet hesabına okuyanların hepsi ile kendi hesabına çalışanlardan pasaport müddetleri bitmiyenler mekteplerine gittiler. Biz de talebe pasaportu almak için İstanbul Maarif müdürlüğüne müracaat ettik, Vekâletten emir almadık, diye is'af etmediler. Ne burada bir mektebe kaydolunduk, ne de kendi hesabımıza tahsil imkânını bulabildik. Orada tedrisat devam ediyor, biz burada bekliyoruz. Vazifesi memlekette ilim ve irfan neşrinden başka bir şey olmıyan maarif teşkilâtından talebe pasaportu almak istiyor, biraz mantık, biraz da insaf dileyoruz.

Sorbon üniversitesinden, Lozan üniversitesinden, Paris ülûmu siyasiye mektebinden üç talebe (imzalar okunmamıştır.)

***

Soğuk sınıf

Yakın akrabamdan bir asker yetimi yanımda oturuyor. İki sene evvel zatürrieye tutuldu. Doktorlar mektebe devamını muvakkat bir zaman için menettiler. İlkmektepten birinci çıkmıştı. Hamdolsun iyileşti. Oturduğumuz yer, Boğaziçinde iskeleye bir çeyrek mesafede. Karanlıkta gidiyor. Bir haftadanberi sobanın borusu noksan diye soğuk sınıfta üşüyorlarmış. Bizimki de hastalandı. Doktorun ihtarile gene derse göndermemeğe başladık. Gazi Osman paşa mektep idaresinin dikkatini celbediniz; yetmişi mütecaviz yavru iztıraptan kurtulsun.

M. C. Ç.

***

Üsküdardaki üç aylıklar

Bayan Sermed Çevik, Üsküdarda üç aylıklı mütekaid, dul ve yetimlerin muayenesinin pek güç bir şekilde yapıldığından şikâyet etmektedir.

Bahar havası

Dün açık yerler çok kalabalıktı

Geçen haftaki yağmurlardan ve soğuklardan sonra hava açmış ve termometre yükselmiştir. Dün termometre 16 dereceye kadar çıkmıştır. Havanın açık ve ılık olması yüzünden halk tatil gününü gezmekle geçirmiştir. Dün akşam Beyoğlu caddesi müthiş kalabalıktı. Meydanlarda ve bahçelerde kalabalık vardı. Fakat güneş battıktan sonra hava soğumuş, termometre 10 dereceye inmiştir.

Anadolunun ekser yerlerinde sıcaklık artmıştır. Yalnız doğu vilâyetlerinde sıfırın altındadır ve birçok yerlere kar yağmıştır.

Akdenizde ve Karadenizde fırtına durmuştur. Vapurlar seferlerini muntazaman yapıyorlar.

Mahallî idareler umum müdürü Bükreşe gidiyor

Dahiliye Vekâleti mahallî idareler umum müdürü B. Rükneddin yarın Bükreşe hareket edecektir. B. Rükneddin, Romanya seyahatini resmî bir memuriyetle değil; mezunen yapacaktır. Ancak vali doktor Lûtfi Kırdar, Romanyada bulunduğu sırada Bükreş ve Köstencede - İstanbul belediyesini faydalandıracak - bazı mevzuları tedkike fırsat bulmuştu.

B .Rükneddin de bir müddettenberi İstanbul vilâyet ve belediye işleri etrafında tedkikler yapmıştır. Umum müdür, şehrimizdeki tedkiklerini Bükreşteki müşahedelerile tamalıyacaktır.

Bu suretle bir taraftan valinin, diğer taraftan B. Rükneddinin Dahiliye Vekâletine verecekleri ve İstanbul ihtiyaçlarını gösterecek raporlar, İstanbulun tanzimi, imarı, idari bazı şekillerin halli gibi yeni bir takım tedbirlerin ittihazında âmil olacaklardır.

Tehlikeli binalar tesbit edilecek

Şehirde harap ve tehlikeli binaların yıktırılması için bazı kanuni hükümler vardır. Bu hükümlere göre tehlike gösteren binalar mahalli mühendisler tarafından muayene edildikten sonra raporu daimî encümene gider, daimî encümen de hedim kararını verince mal sahibine tebliğat yapılır. Mal sahibi bu tebliğata rağmen binasını yıkmazsa belediye vesaitile yıktırılan binanın enkazı satılarak yıkma masrafı mahsup edildikten sonra üst tarafı mal sahibine verilir.

Muamelenin bu şekilde neticelenmesi zamana mütevakkıftır. Belediye, apansız çöküntülere meydan vermemek için her mıntakadaki mühendisleri tehlikeli ve çürük binaları tesbit etmeğe memur etmiştir. Bunlar hakkında daimî encümenden acele karar alınacaktır.

Belediyede reis ayrılmadan müdürler çıkamıyacaklar

Vali ve belediye reisi doktor Lûtfi Kırdar, ekser günler geç vakte kadar makamında meşgul olmaktadır. Halbuki şube müdürlerinden hemen hepsi akşam tatil saatinde işleri başından ayrılıyorlar. Vali doktor Lûtfi Kırdar, kendisi mezuniyet vermeden ve daireden ayrılmadan şube müdür ve şeflerinin de akşamları makamlarından ayrılmamalarını alâkadarlara tebliğ etmiştir.

Mesut bir evlenme

İlânat şirketi müdürlerinden B. Davud Samanonun kızı bayan Nuriye ile tüccardan B. Lazzaro Franko'nun evlenme töreni dün birçok güzide zevatın huzurile yapılmıştır. Yeni evlileri ve ailelerini tebrik eder, genç çifte ebedî saadetler temenni eyleriz.

Bir çırpıda

Medeniyet ve balinalar

Avrupanın şimal sahillerinden birinde, tenha bir körfezde bir sabah bir sürü ölü balık bulmuşlar, bunların arasında karnı deşilmiş, barsakları saçılmış yirmi metre uzunluğunda kocaman bir de balina yatıyormuş... Balinayı muayene etmişler, onun mıknatısılı bir maynin patlaması esnasında yaralandığı ve öldüğü anlaşılmış.

En asrî harp silâhı tarafından yaralanan ve ölen bu buzlu denizler hâkiminin zavallılığına acımamak elden gelmiyor.

Avrupanın şimal sahillerinde karnında derin bir mayn yarasile bulunan biçare balinanın ecdadı, kendisine nazaran ne kadar mesud mahlûklardı? Onlar için ne mıknatisli, ne mıknatissiz mayn korkusu, ne denizaltı barajları, hattâ ne de tahtelbahirle karşılaşmak gibi şeyler vardı. Soğuk denizerde sularını havaya fışkırta, fışkırta, rahat rahat dolaşıyordu. Hayatları tam mânasile «gel keyfim gel...» felsefesine istinad ediyordu. Hele bol bol küçük balıklara rasladılar mı? Oh kekâ... Yeyip, içip, gezip duruyorlardı. Yalnız korktukları bir tek şey vardı: Balina avcıları, ve zıpkın denilen av âletleri...

Bugünkü balinalar artık avcıların zıpkınlarından evvel mıknatisli maynlerin patlaması ile can veriyorlar. Zıpkın gibi inaslanrın ilk devrelerde kullandıkları bir âletten, birdenbire mıknatisli mayne geçmek?... Ne terakki değil miş... Şaka değil, medeniyet ilerliyor... Eski balinalar mesud mahlûklardı; çünkü o zamanlar dünya bu derece medenileşmemişti.

Onlar kurunuulânın, kurunuvüstnın yarı vahşî balinaları idiler ve böyle mıknatıslı maynle ölecek derecede medenileşmemişlerdi! Bunlar, biçare medenî devir balinaları... Şu medeniyet denilen şeyin insanlar kadar hayvanlara da büyük zararları dokunuyor.

Medeniyet yüzünden, medenî silâhlarla harbedilen yerlerden insan kadar kuşların da rahatı, huzuru kaçmadı mı? Tâ Varşovadan, kendini İstanbula atan kuşlar görmedik mi?...

Yeni devrin medenî, şık kadınlarının minimini ayaklarına iskarpin yapılması için az mı yılanların derisi yüzüldü? Medenî insanların biribirlerile boğuşmaları yüzünden çıkan kıtlıkların şimdiye kadar «eti yenilmez» denilen az mı hayvan cinsleri bıçak altına çekildi?...

Zavallı hayvanlar!... Siz de medeniyetten bizim kadar çektiniz ve çekiyorsunuz da... Siz de bizim gibi birer medeniyet kurbanısınız. Tevekkeli «eşek» medeniyetten nefret etmemiş... Bir gün eşeği insanlar düğüne davet etmişler...

— Dünyada gitmem!... demiş!..

Öteki hayvanlar hayretle sormuşlar:

— Yahu, böyle medenî bir toplantıya davetlisin... Niçin gitmiyorsun?..

— Eşek:

— Beni böyle medenî toplantılara niçin davet ederler? demiş, ya su taşınacak, ya odun... Gitmem yahu... Üstüme varmayınız, rica ederim..

Hikmet Feridun Es

Bay Amca ve sürpriz!...

— Yılbaşlarında dostlara birer sürpriz yapmak âdetimdir bay Amca...

... Meselâ evvelki yılbaşında Kudüste oturan bir musevi dostuma B. Hitlerin bir resmini göndermiştim!...

... Geçen sene de burada oturan bir Alman dostuma B. Chamberlainin bir fotoğrafını yollamıştım...

... Bu yıl da Almanyada oturan bir ahbaba bir muziplik düşünüyorum, amma hoş bir şey!... Hem kızsın, hem memnun olsun!...

B. A. — O halde mufassal bir yemek kitabı al, gönder, istediğin oluri..

Eski günlerde
SİNEMA
Biraz tarihi, Istanbula duşüşü...

Aslı olan sinematoğraf kelimesi eski Rumcada hareket manasına (kinemas, atos) ve yazmak manasına olan (Graphein) den geliyormuş; yani hareketleri yazan demek.

Vaziyetten vaziyete, değişip duran şekillerin tesbitini ilk düşünenlerden biri, Yanssen ismindeki Fransız fizik ve heyet âlimi. 1874 de Zühal seyyaresinin birçok fotoğraflarını çekerek etüdlerde bulunmuş.

San Fransiskolu fizikçi Poleritz, yanyana duran ve adeseleri elektrikle ve sıra ile açılıp kapanan 40 fotoğraf makinesile bir atın muhtelif resimlerini alarak tetkike girişmiş.

Bu yolda daha başka tecrübelere baş vuranlar da çıkmış amma dakikada yirmi beş, otuz klişeden fazlasını elde edememişler. Neticeler yarım yamalak; umduklarından da uzak.

Elektrik lâmbasının ve fotoğrafın mucidi meşhur Edison, 1894 de en mühim adımı atıyor. Keşfettiği kinetoskop, ayni nazariyeye dayanmakla beraber muvaffak bir âlet olup çıkıyor.

Ardarda alınmış resimleri bir adeseden çabuk çabuk geçirerek, manzarayı hareketli gibi göstermek esasına müstenit.

Yüksek ve büyük bir sandıktan ibaretti. Üstündeki deliğinden bakılır, aşağıdaki lâmbanın aydınlığile bir buzlu cama akseden hayaller canlı gibi görünür, ancak bir dakika devam eder etmezdi.

Meselâ örs de demir döver ve kıvılcımlar saçan demirci; çiftesini boşaltıp kuşu vuran ve köpeğini salan avcı; boks yapan iki boksör...

Kinetoskop 311 yılında İstanbula getirilmiş, ilk önce Beyoğlunda, sonra Direklerarasında ikiliğe, kuruşa halka seyrettirilmişti ki ben de hayal meyal hatırlayanlardanım.

Biraz sonra bu koca sandığın çekmece kadar küçükleri, manivelâsı elle çevrilenleri de çıkmıştı ki Motoskop denirdi.

Şunu da unutmayalım: O vakitler Beyoğlundaki (Bonmarşe) (Pazar Alman) ın oyuncak dairelerinde, üstüvane biçiminde, yanları delikli delikli mukavva kutularda satılırdı. İçlerine çepeçevre, iki parmak eninde, resimli kâğıtlar konur, kutu mihveri etrafında döndürülüp deliklerinden bakılırdı:

İp atlayan çocuk; yerinde yatan canbaz; taklak kılan palyaço ilh...

Keyfini kıvamına getirip, bugün dünyanın dört bucağına yayılmış, en lüzumlu maddeler kadar ihtiyaç halini almış olan kılığa sokanlara, ona sinematograf adını takanlara gelelim:

Fransalı Auguste ve Louis Lumière kardeşler... Ötedenberi fotoğrafçılık bahsinde ihtisasları var; cam, kâğıt fabrikalarının sahipleri; Karun kesilmişlerdi.

Harekette olan cisimlerin saniyede lâakal 16 resmini çekiş, bunu upuzun bir pelikol kurdeleye geçiriş ve bir ekrana aksettiriş yolunu bulan onlar.

Marifetlerini ortaya koyacakları gün, Parisin fen ehillerinden bir alay saçlı sakallı toplanıyor. Makineyi ve teferruatını inceden inceye gözden geçiriyorlar; elliyorlar, küllüyorlar. Hepsi de bıyık altından gülmede ve alayda:

— Züt, barutu icad ettiler galiba! (1)

— Ombre chinoise mi seyredeceğiz? (2)

Vakta ki makine işlemeğe koyulmuş... Bre, bre, bre...

Askerî bir kıta manevralar mı yapmıyor?... Ateş saçağını sarmış bir eve itfaiye neferleri mi koşuşmuyor?. Lyon şehrindeki en büyük cadde karınca yuvası gibi mi kaynamıyor?

En çok beğenilen ve pes denilen, anası tarafından yemek yedirilen bir miniminicik kızın masumane tavırları olmuş.

Profesörlerin sayhaları ayukta:

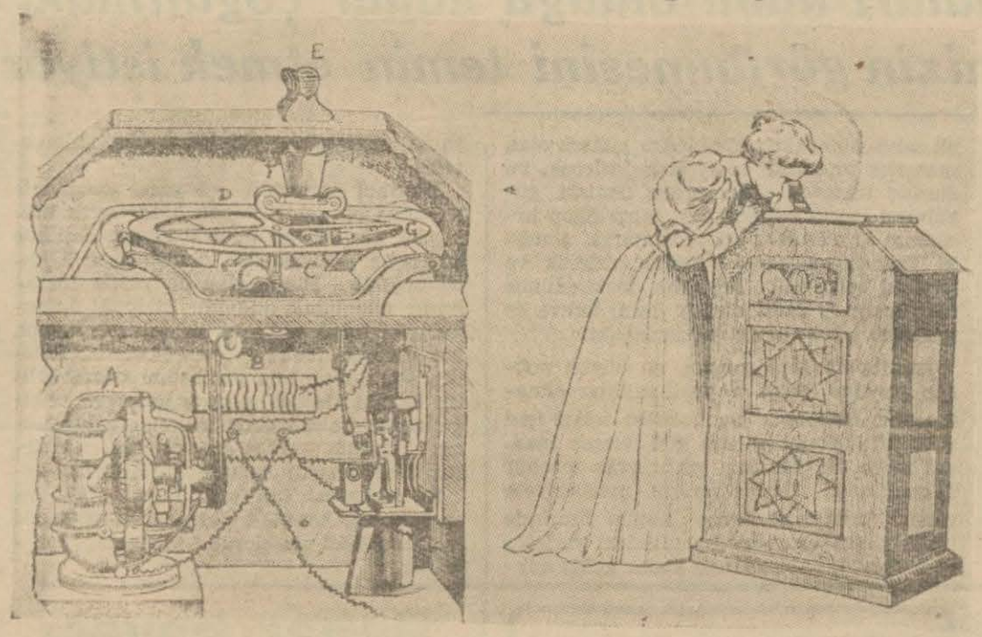

Sinemanın ağababası (Kinetoskop)

— Yaşayın Lumiéreler!...

Hâdiseyi en ciddi ve nafi ihtiralar meyanına dahil ediverip Fen akademiyasının kütüklerine kaydedivermişler.

.....

Sinematograf, gel zaman git zaman, canlı fotoğraf adile İstanbula döndü. Bütün nevicad nesneler gibi ilk olarak Beyoğluna.

Günün birinde, rahmetli babam: (Haydi, canlı fotoğrafa gidiyoruz) dedi. Baba, oğul, o zamanlar Halep çarşısı denilen, içinden at canbazları hiç eksik olmayan binanın (3) kapısına geldik.

Girebilirsen gir, ıskarça. Güçbelâ dalabildik... Her taraf tıka basa dolu. Beyoğlunun bütün kibarları, tatlı su frenkleri, vezirzadeler, damad beyler ...Localardaki madamlar tuvaletler, elmaslar içinde; mösyöler de monokllar, smoknigler, ganlar; beylerde sırma kordonlar, altın madalyalar...

Aşağı kapıların önü kördövüşü. (Komple!) diye bir harazadır gidiyor; polisler, kanunlar birbirine giriyor.

Çıngır çıngır zil öttü; orkestra bir havaya girişti. Zıpır iki rumyoz hava gazı lâmbalarını kıstılar. Zira büsbütün söndürülürse meşaleli sırıklarla yakmak müşkül.

Nihayet beyaz perde aydınlandı; gürültü, patırdı, ağız kalabalığı kesildi ve canlı fotoğraf başladı.

Paradinin ara yerine kurulmuş tahta bölmeden öyle bir patırdı çuturdu ki tıpkı Eyüp oyuncaklarının kocakarı zırıltısı.

Hayatımda ilk defa olarak gördüğüm o filimleri dünyada unutamam:

Siftah, Amerikada Niyagara şelâlesi... Minare boyu yükseklikten harıl harıl sular akıyor, köpükler saçıyor... Oh, yürek ferahlatıcı, âlâ; gel gelelim zırt zırt beyaz beyaz lekeler; bardakdan boşanırcasına yağmuru andıran şakulî şakulî çizgiler.

Derken efendim çatırdı istoper. Perde bembeyaz; Niyagara da kayıplarda... Meğerse kordele koparmış.

Arkasından bir manzara daha: Alp dağlarının yamaçlarında kızak kayan kayana. Yine gökte kuyruklu yıldızlar çarpışıyormuş gibi, koca koca parıltılar, pırıltılar; ceviz gibi yağan dolular...

— Maynalar bu kere de devamda...

Daha arkasından bir komik numara: Amerikanın göbekli göbekli polisleri, tavuk çalan bir hırsızı takibe seğirtiyorlar. Herif tavuklar kucağında, dere tepe, iniş yokuş, bucak bucak kaçıyor.

Şişkolar parmaklıklar, duvarlar, damlar aşarak, yuvarlana yuvarlana peşinde.

Paydos olunca kulaklarımızda uğultu, kafalarımız kazan, gözlerimiz şiş şiş, Caddeikebir boyunu zor bulmuştuk.

.....

Sinematoğraf da öbürleri gibi bir müddet sonra İstanbul yakasına geçti. İlk ayak bastığı yer Direklerarası nihayetinde, Çukurçeşmeye sapan yolun köşesindeki Fevziye kıraathanesindedir (4).

Yavaş yavaş taammüm etti. Komik Büyük Şevkinin (5) Kel Hasanın, Küçük İsmailin tulûat tiyatrolarında, yeni yeni kantoların akabinde gösterilirdi.

Neden sonra sıra salaşlarını boyladı. O vakitler elektrik, melektrik ne gezer; ışık, kallavi kallavi oksijen, asetilen depolarından bin zahmetle ediniliyor. Patlama, cana okuma tehlikesi de cabası.

Biçare Şevki, merhum cilvesine uğrayıp canını zor kurtardı ya!...

O sıralarda bu vadide en gözü açık çıkan, aksatalarını tıkırına koyan Sroçkin biraderlerdir. Kadıköyündeki Mısırlıoğlu bahçesinde senelerce para çektiler, banker kesildiler.

Sermed Muhtar Alus

Gelecek yazıda: Sinemanın eski meşhur filimleri, yıldızları.

(1) Malûm a Fransızlarda bu tabir, muhal bir şeyi başarmak mânasına.

(2) Çinden Avrupaya aktarma, karagözvari perde kurup, şema yakup suretler oynatılan, kârikadim bir nevi hayal oyunu.

(3) Şimdiki Şehir Tiyatrosunun komedi kısmı oynanan mahal.

(4) Sebilin karşısındaki şimdiki tahta havaleli, boş arsadaydı.

(5) İstanbulda sinemacılığın en eski erbablarından bulunan ve şöhretşiar kantocu Şamram hanımın kocası olan B. Aleksan elyevm Şişlide, son tramvay istasyonundaki hanesinde mukimdir.

Iktisadî meseleler

Deri meselesi

Büyük Millet Meclisinde Yalvaç deri fabrikası ile deri fabrikalarının umumi vaziyeti görüşülmüştü. Bu mevzuun meclise intikal edişi, deri fabrikatörleri arasında büyük memnuniyetle karşılanmıştır. Bugünkü deri fabrikalarının vaziyeti, yalnız deri tacirlerini ve mahdud bir zümreyi alâkadar eden bir mesele değildir. Ayakkabı pahalılığı bakımından herkesi alâkadar eden bir mesele olduğu için bu bahse temas ediyoruz. Mesele şudur:

Türkiyeye ham deri dışarıdan gelmektedir. Yerli derilerimizden kösele yapılmaz. Bunların çoğu kuzu, keçi ve sığır derileridir. Halbuki kösele vidala yapmak için, dışarıdan kalın ham deri alıyorduk. Normal ticaret münasebetlerinin cari olduğu zamanlarda, deri fabrikatörleri, cenubi Amerikadan deri alırlardı. Fakat bu memleketlere ihracat yapamdığımız için mukabilinde deri alamıyoruz. Tabii serbes dövizle de deri almak mümkün değildir.

Cenubi Amerikadan deri tedarik edemiyenler, Habeşistan piyasasile alâkadar olmuşlardı. İtalyan - Habeş muharebeleri yüzünden bu piyasa da kapandı, daha sonra Çin derilerini satın alıyorduk, halbuki buna da Çin - Japon muharebeleri mani oldu.

Son zamanlarda, Mısırdan, Filistinden, Fransadan deri almak kabildi. Fakat Fransa hükûmeti mamul ve gayri mamul deri ihracatını menettiği için buralardan da deri gelemiyor, bu yüzden piyasada kösele fiati de 210 kuruşa kadar yükselmiştir. Eğer ham deri meselesine çare bulunmazsa, deri fiatleri daha ziyade yükselecektir.

Bunun tabii neticesi olarak başta ayakkabı olmak üzere bütün deri mamulâtının fiatleri artacaktır.

Buna karşı çare nedir? Serbes dövizle cenubi Amerikadan deri alabilmek... Bir çare daha var ki, kösele vidala sanayiine elverişli, kalın derili hayvanlar yetiştirmek... Ziraat Vekâleti Merinos koyunu yetiştirdiği gibi bir nümune çiftliğinde kalın derili mandalar yetiştirmelidir. Bunu yapamadığımız takdirde, ya serbes dövizle ham deri alacağız. Yahud, eldeki stok ham derilerle idare etmek yollarını arıyacağız bu da ne dereceye kadar kabil olabilir?

Hüseyin Avni

KÜÇÜK HABERLER:

★ Kumkapıda Artin ve Agop isimlerinde iki kişi kavga etmişler, Agop Artini, bıçakla muhtelif yerlerinden yaralamıştır. İşe elkoyan polis, yaralıyı Cerrahpaşa hastanesine kaldırmış, suçlu yakalanarak hakkında kanuni takibata girişilmiştir.

★ Yedi yaşlarında Nihad isminde bir çocuk dün Fatihte tramvaya atlamak isterken müvazenesini kaybederek düşmüş, muhtelif yerlerinden yaralanmıştır.

★ Hasan ve arkadaşı diğer Hasan dün Beyazıdda sarhoş bir halde dolaşırlarken polis tarafından yakalanıp mahkemeye verilmişlerdir.

Bölge kupası

Teşkilât haricinde kalan klüpler arasında tertib edilen kupa maçlarına dün Bakırköy sahasında başlanmış ve Akınspor, Arnavudköye 5-3, Rumelihisar, Halıcıoğluspora 3-2 galib gelmişlerdir.

ŞEHİR TİYATROSU
İstiklâl cad. Komedi kısmı
Gece saat 20,30 da
Kan kardeşler

«BÜYÜK CAZ» filmini beğendiniz ve alkışladınız... Ayni lüksü... Ayni orkestraları ve bin bir zevkini ... 1939 da Amerikada çevrilen
AŞKIN ZAFERİ
Fransızca sözlü ikinci büyük CAZ filminde bulacaksınız.
Önümüzdeki Perşembe akşamından itibaren
SARAY SİNEMASINDA

Dinleyiniz:
Billûr sesli İREİNE DUNNE, size ne ateşli serenadlar söylüyor,
Bakınız:
Neş'e kaynağı DUGLAS FAİRBANKS JUNYOR nasıl bütün gönüllere zevk aşılıyor,
YAŞAMAK ZEVKTİR
Senenin en büyük neş'e bayramıdır. Kutlamağa hazırlanınız.

İSTANBUL HALKI HAZIROL!!
ÇENBERLİTAŞ ve FERAH sinemalarında
Bu Çarşamba matinelerinden itibaren
İLK UYANIŞ DEANNA DURBİN
Senenin en muhteşem en mükemmel filmi

Bütün kalbleri titretecek bir filim...Bütün hayat... ve gençlik olan bir filim... JEANNE HENRİ BORDEAUXnın meşhur (BÜYÜK BABA) romanından sinemaya alınan ve başta
PİERRE LARQUEY ve JOSSELİNE GAEL
ve sair büyük ve tanınmış Fransız yıldızları tarafından yaratılan
YARININ KADINLARI
Emsalsiz filim önümüzdeki çarşamba akşamından itibaren
SÜMER sinemasında

CHARLES BOYER
SIGRID GURRIE - HEDY LAMAR
CEZAiR SEVDALARI
Ateş gibi yakan bir aşk - Öldüren bir güzellik - Sıcak memleketlerin ihtiras dolu sevdaları - Hatırasını ebediyen unutamıyacağımız bir şaheser
Çarşamba akşamı: MELEK'te

3 AHBAB ÇAVUŞLAR
artistleri tarafından
R. K. O. filim şirketi hesabına 939 senesinde en son çevirdikleri ve senenin en büyük KAHKAHALI filmi
PASTIRMACİYAN ve Şürekâsı
TÜRKÇE SÖZLÜ
Birincikânun OUMA gününden itibaren
TAKSİM sinemasında

SÖZÜN GELİŞİ

Et ve Ot

Bazı filezoflar insanlardaki bütün azgınlıkların, delilikların, kavga ve geçimsizliklerin sebebini etle beslenmelerinde bulurlar ve bugün yer yüzündeki bütün hekimler et taraftarı, ot taraftarı olmak üzere iki büyük kısma ayrılmışlardır. Ot taraftarları, yani insanlara yakışan tabirle «sebze ile tagaddi» esasını müdafaa edenler, çok haklı olarak, etin insan bünyesinde yaptığı azîm tahribatı saymakla bitiremezler. Et taraftarları ise, sadece, insanların bu gıda maddesine karşıduydukları büyük muhabbet sayesinde tutunabiliyorlar. Tıpkı Yeşilaya karşı içkinin vücuda faydalı olduğunu müdafaa edenler gibi.

Halbuki insanların tabü gıdası ottur. İlk bakışta garip görünen bu iddia haddi zatında bir iddia bile değildir ve eğer ecdadımızın yalnız otla beslendikleri mes'ud devirlerde söylenseydi cidden «malûmu ilâm» demek olurdu.

Doktorların hazım cihazımızı müdafaa için söyledikleri haklı sözleri bir tarafa bırakalım da etin insan tabiatı üzerinde yaptığı değişiklikleri sezmiş olan filosofları dinliyelim: Hiç de kavgacı olmıyan ilk insan, etin tadını aldığı gün bütün hayvanlara karşı korkunç bir mücadele açtı; onları avladı, tuzaklara düşürdü, parçaladı ve yedi. Voltaire'e göre avda vurulan hayvan etlerile beslenmiş ve kuvvetli içkilerle sulanmış bütün insanların damarlarında, çeşit çeşit delilikler yaptıran ekşi bir kan dolaşmaktadır. Onun için insanların avcılık devirlerini, azgınlık, hiddet, cinayet, tecavüz devirleri takib etmiştir.

Et yiyen hayvanlarla, ot yiyen hayvanlar arasında yapılacak ufak bir mukayese bunu vazih surette gösterir; nitekim ot yiyenler ne kadar sakin ve uslu ise, et yiyenler o kadar yırtıcı ve hunhardırlar. İnsanlar tıpkı alkole ve tahrib edici diğer itiyadlara yakalanır gibi ete alıştılar ve bu yüzden sakin iken taşkın, uslu iken hiddetli oldular.

Binaenaleyh en mühim vazife hekimlere düşmektedir: Fazla et yemeğe alışan ve daha fazla yemek arzusile sağa sola saldıran insanları, tabiatın bütün teneffüs edenleri beslemek için bol bol yetiştirdiği nebatatla tegaddi rejimine sokup nabızlarını yatıştırmağa çalışmalıdırlar. Belki de dünya aradığı sulh ve sükûna ancak «ot rejimi» sayesinde kavuşacaktır.

Şevket Rado

DÜNYADA NELER OLDU NELER OLUYOR

Bir kürdan yüzünden çıkan dava

Belçikanın meşhur avukatlarından biri çok kıymetli bir yadigâr olmak üzere kasasında bir kürdan saklamaktadır. Bunun büyük bir mazisi ve muhakemesi vardır. Gilbert isminde mutebarandan biri otuz sene evvel Brüksel garındaki demiryolun emanet dairesine müracaat ederek cebinden çıkardığı bir kürdanı uzatmış ve parasını da sayarak makbuz istemiştir. Ambar memuru bu hareketi istihza sayarak bunu almaktan istinkâf etmiştir.

Bunun üzerine diş çöpü sahibi mahkemeye müracaat etmiş, iki taraf da karşılıklı hakaret davası açmışlardır. Emanet ambarına kürdanın alınmasına hukuki ve kanuni manîler olup olmadığı araştırılmıştır. Çıkan muhakeme o kadar uzun sürmüştür ki ne sahibi müddeinin ne de müddealeyh memurun ömürleri muhakemenin sonuna ermesine vefa etmemiştir. Avukatın biri çeyrek asır mahkemeleri işgal eden kürdanı müddeinin varisinden birkaç bin franga satın alarak kasasına koymuştur.

500 bin lira bulan garson

Romanın maruf lokantalarından birinde müşteriler gittikten sonra masaların altını temizlemekte olan bir garson bir zarf bulur. Ağırca olan zarfı açar. Bir de ne görsün 500,000 liretlik para...

Garson namuslu bir adam olduğundan parayı benimsemez. Sahibini araştırır. Nihayet paranın sahibinin Venedikli bir mühendis olup bir iş için Romaya gelen bir adam olduğunu öğrenir. Bir şeyden haberi olmıyan mühendis istasyonda trene bineceği sırada kendisine yarım milyon lireti getiren garson ile karşılaşır.

Mühendis bu parayı düşürdüğünü bilmiyordu. Garson kanuni olan 50,000 lireti almıştır. İtalya kanunları kayıp para ve eşyayı bulana yüzde on mükâfat verilmesini emretmektedir.

Iki gün içinde büyüyen hayvan

İnsanlar, hayvanlar ve nebatlar tedricen ve fasılasız olarak mütemadiyen büyümektedirler. Halbuki mahlûkat içinde birdenbire büyüyenler dahi varmış. Bu hayvan yengeçtir. Tarih tabii mevkilerine göre bu hayvan yavru iken tam bir sene bulunduğu şekil ve cesameti muhafaza etmektedir. Fakat senenin sonunda iki gün içinde, bir sene içinde büyümesi lâzımgelen derecede birdenbire büyümektedir.

Bundan sonra bir daha büyümesi için bir sene daha geçmek icap etmektedir. Böylece her 365 günde eski halini muhafaza edip senenin son iki gününde büyümek suretile yengeç tabii cesametini bulmaktadır.

Moskovadaki Alman teşebbüsü netice vermedi

Nazi şefleri sinirli Alman askerî mahafili Sovyetlerin İsveç demir maden mıntakası civarında yerleşmesinden korkuyor

Amsterdam 3 (A.A.) — İyi bir kaynaktan haber verildiğine göre, Sovyetler, Kızılorduya Finlândiyayı istilâ emrini verdikleri zaman, Almanya Moskovada şiddetli protestoda bulunmuştur. Stalin, cevap vermekten imtina etmiştir. Bu vaziyet, Berlin hükûmeti için yeni bir hayal inkisarı olmuştur. Hitler'in mesai arkadaşları arasında şiddetli kavgalar cereyan etmiştir. Uysal bir adam sayılan General von Brauchitsch bile, bu defa, von Ribbentrop'un siyasetini, Hitler'in huzurunda tenkid etmiştir. Fakat, askerî mahafilde, Sovyetlerin garbe doğru inmelerinden daha fenasına intizar edilmektedir. Buna, Almanların Finlândiyalılara Rus boyunduruğundan kurtulmaları için yardım ettikleri günlerin hatırası da inzimam eylemektedir.

Alman bahriyesinde endişe daha fazladır. Amiral Reader donanmasının elinden giden Şimal denizinden sonra, Baltık denizinin de bolşevikleşerek Alman donanmasına kapanmasından korkmaktadır. Alman hükûmeti, ordu, donanma ve halkın, bu Finlândiya işinde kendisine muhalif olduğunu hissetmekte ve bu kanaat onu çok düşündürmektedir.

İstihbarat hususunda, Göbbels, Alman halkının Finlândiyaya karşı duyduğu sempatilere karşı müsamahakâr davranmak mecburiyetinde kalmıştır. Dün öğleden sonra ilk defa olarak nazi radyosu, askerî harekâta dair olarak Finlândiya menbalarından verilen bir haberi neşretmiştir.'

Askerî mahafil, Moskovanın, İsveç demir madenleri mıntakası olan Gusem yakınına yerleşmesinden korkmaktadır. Almanya demir sanayii için bugün şiddetle muhtaç olduğu demiri buradan tedarik etmektedir.

Bir Alman gazetesinin makalesi

Berlin 3 — Boersen Zeitung gazetesi neşrettiği bir makalede Sovyet Rusyanın hareketini haklı görmektedir. Bu gazete: «Sovyet Rusya hâdisatın meçhul inkişalarına karşı tedbir almakta haklıdır» diyor.

Askerlik Bahisleri

Bir müstahkem mevzi nedir? ve buna nasıl taarruz edilir

Yazan:
M. Şevki Yazman

İngiliz ve Fransız müstemleke ve dominyonlarından gelecek kuvvetleri ve abloka ile Almanyayı yumuşatmayı bekliyerek, Almanlar muvaffak olamayan bir taarruzun tehlikelerinden çekinerek karşı karşıya dururlarken, «kahve stratejleri» bu sükûnetten dolayı her iki tarafa da ateş püskürürken, biz de müstahkem ve müstahzar bir mevziin ne demek olduğundan ve buna taarruz etmenin tekniğinden bahsetmeye zaman bulabiliriz.

Evvelâ müstahkem bir mevziin çeşitlerini ayıralım:

1 — Sahra usulünde meydana gelmiş bir müstahkem mevzi.

2 — «Mevzi harbi» tarzında hazırlanmış bir müstahkem mevzi.

3 — Daime tahkimatı tarzında bir müstahkem mevzi.

Birincisi hareket harbi esnasında kıtaların kendi kazma ve küreklerile ve yanlarında taşıyabildikleri portatif mania tellerile birkaç saat veya günde vücuda getirilmiştir. Ekseriya basit hendeklerden ibarettir.

Hareket harbinde müdafii bir dereceye kadar korumaya ve mütearrıza fazla zayiat verdirmeğe yarar. Fakat bunda asıl karşı koyan top ve tüfektir. Bu çeşit mevzilere karşı her türlü harp vasıtaları ve piyade hareket harbindeki kaidelere göre ve yanlarındaki silâhlarla taarruz ederler.

İkincisi, ya bu sahra usulündeki tahkimat tekemmül ettirilerek veyahut daha evvelden ve bir plâna göre sahra usulündeki hendeklerden daha derin daha imtidatlı, beton ve demirli beton ile her çeşit mania malzemesi ve mani kollarının tatbikile vücuda getirilmiştir. Fakat beton, demirli beton, zırh gibi vasıtalar tahkimatın vüsatına nazaran azdır. Tahkimatın genişlik ve derinlikleriyle ehemmiyetlerine göre ya sahra tahkimatında olduğu gibi hareket harbi kaidelerine göre veyahut ileride anlatacağımız daime tahkimatına taarruz kaidelerine göre buralara hücum edilir. Çok defa ağır topçu ihzaratı ister. Geçen harp ekseriya bu çeşit mevzilerde olmuştur.

Daime tahkimatı: Daha sulh vaktinde ve en dayanıklı inşa malzemesinden (demirli beton ve zırh), gayet esaslı plânlara göre yapılmışlardır. Halen Alman ve müttefik orduların önlerinde durdukları mevziler de işte bu cinstendir ve bizim nasıl yapılacağını araştıracağımız taarruz da bu çeşit mevzilere karşı olandır.

Bu mevzilerin umumî tertibatı nelerden ibarettir:

Evvelâ bu daime tahkimatı tek bir hat değildir. Binaenaleyh «Majino hattı» tabiri biraz yanlıştır. Belki Majino mevzii demek lâzımdır. Almanlar kendi tahkimat sistemlerine ise Zigfrid hattı değil (West Wall — Garp kale duvarı veya kalesi) derler. Her ikisi de birbiri ardınca sıralanmış müteaddit hatlardan mürekkeptir. Burada da hattı yine eskisi gibi deliksiz bir avcı siperi şeklinde anlamamalıdır. Buradaki hattan murad satrançvarî arazi üzerine serpilmiş tesislerin, içlerine top veya makineli tüfek, önlerine tel manialar, hendekler, lâğımlar konmuş müteaddit yer altı tahkimatının ateşlerini üzerinde topladıkları bir sahadır. Eğer burada bir hat aramak lâzım gelirse bu tesislerin önünden devamlı olarak uzayan zikzak şekilli mani hatları görülebilir. Yoksa içerisine top veya makineli tüfek konmuş tesisler arazinin vaziyetine göre birbirinden gayri muntazam fasılalarla ayrılmış ve yere gömülmüşlerdir.

Ancak bunların ateşi bir hat üzerinde, mania hattı üzerinde birleşirler.

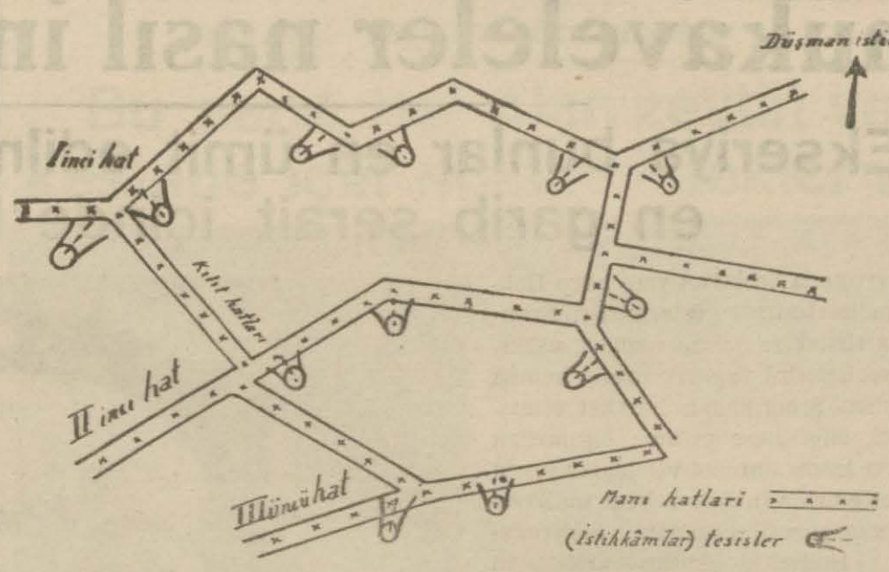

Halen daime tahkimatındaki tesislerde en az on beşlik topların müteaddit isabetlerine karşı dayanabilen ve önden geriye doğru hem dayanma ve hem de genişlik ve derinlik itibarile büyüyen istinat noktalarından ibarettir. Ön hatlarda birer kat olan tesisler geri hatlarda ve bilhassa «asıl müdafaa hattında» birkaç kat olmakta ve zeminden aşağı doğru gitmektedir. (Fransız tahkimatında bu derinlik bazan 30 metreye kadar varıyor). Sonra tesislerin yana ve geriye doğru yeraltı yollarile muvasalası temin olunmuştur.

Bu tesisler içinde yine ehemmiyetlerine göre ya mazgallardan veya aşağı inerek saklanan ve yukarı çıkarak ateş eden toplara müteaddit makineli tüfekler, önlerinde de hendekler bulunur. (Bazan bu hendekler üzerinde elektrik cereyanı bulunan tel manilar ile de takviye edilir). Tesislerin alt katlarında cephanelikler, yatakhaneler, hastaneler vesaire bulunur.

Nihayet tahkimatın umumî çehresini ikmal için cephe hattına müvazi bu hatlarda bir de amud kilid hatları bulunduğunu ve cephenin herhangi bir yerine girilirse bu mıntakayı yanlardan tecrid ederek mevziin yine müdafaa edilmesini mümkün kılan tertibat bulunduğunu da unutmamak lâzım gelir.

Şimdi böyle bir mevzie nasıl hücum edilir?

Bu hücum da iki türlü olur.

1 — Baskın veya cebrî hücum,

2 — Bir plâna tevfikan yapılacak taarruz.

Birinci tarzı Alman talimnamesi şöyle tarif ediyor: Topçu tarafından kâfi derecede tahrip edilmemiş kuvvetli tahkimatı baskın yaparak zaptetmek. Diğeri de günlerce süren topçu ihzaratını müteakip yapılan taarruzdur.

Yine Alman talimnamesi diyor ki: «On beşliklerin müteaddit isabetlerine dayanacak şekilde kuvvetli yapılmış, önü bir top ve müteaddit makineli tüfeklerle tarayan ve etrafı tanklara karşı koruyan bir maniayla çevrilmiş tesisler cebrî hücumlar ile zaptedilemezler.»

O halde garp cephesindeki her iki mevziin zaptı, bunda zırhlı arabaların müdahalesi de olsa, öyle cebrî hücumlar ve baskınlar ile mümkün değildir.

O halde her iki ordu için de kala kala bir plâna tevfikan evvelâ ağır topçu ile tahkimatın tahrip edilmesi, manilerin kaldırılması, arazinin karış karış taranması ve ancak ondan sonra taarruza kalkması kalıyor. Fakat unutmamak lâzım ki bu taarruz ve imha evvelâ ileri hatlardadır. Yüz binlerce ton çeliğin evvelâ buralarda sarfedilmesi lâzımdır. Çünkü bir hamlede bütün mevzi derinliği ateş altına alınmayacağı gibi yine bir hamlede taarruzu bütün mevzi derinliğince ilerletmek de kabil değildir.

Burada Alman zırhlı arabalarının mühim işler görmesi ve bir yarma yapması da beklenemez. Mahfuz ve emin beton ve zırh tabakaları altındaki seri ateşli tank topları ve derin hendeklerle kuvvetli çelik maniler tahrip olunmadıkça bu zırhlı arabalar tahribe veya maniler önünde takılıp kalmaya mahkûmdurlar.

Taarruza kalkmış bir kıtanın nasıl hareket edeceğini ve nelerle karşılaşacağını ise gelecek yazıda izaha çalışacağız.

GÜNÜN ANSİKLOPEDİSİ

Zonguldak havzasındaki ocaklar ve şirketler

Başvekil ve refakatindeki bir heyet, Zonguldak kömür havzasını ziyaret etti. İstanbul gazetelerinden biri, havzanın devletleştirilmesi ihtimalinden bahsediyor.

Havzada kömürden başka manganez de işletilmektedir. Gümüşlü kurşun ve demir madenlerine henüz elatılmıştır. Kömür sahası Ereğliden Bartına uzanır. Bellibaşlı kömür damarlarının bulunduğu yerler şunlardır:

Ereğlide: Kireçlik, Alacaağzı, Kandilli, Çamlı.

Zonguldakta: Merkezden başka Kelebek, Üzülmez, Kilimli, Kozlu, Çatalağzı.

Bartında: Tarlaağzı.

Merkezde kömürü yıkamak için üç fabrika vardır. Kozluda ve Bartında muhtelif kereste fabrikaları da mevcuddur.

Yıkayıcı fabrikalardan biri 150, diğeri 200 beygir kuvvetindedir. Bunlar saatte azami 100 ton kömürü yıkayabilirler. 30 beygir kuvvetinde bir de tamirhane vardır. Ereğli şirketine ait yıkayıcılardan başka saatte altmışar ton kömür yıkayan diğer iki fabrika mevcuddur.

Havzadaki şirketler şunlardır:

Ereğli şirketi .— 13,750,000 frank sermayeli. (Liman imtiyazile Zonguldak ve Çatalağzı demiryolunun işletme hakkı da bu şirkete verilmişti. Bu tesisatı hükûmet satın aldı..)

Maadin Türk anonim şirketi .— 150,000 Türk lirası sermayeli.

Kilimli Türk anonim şirketi .— 400,000 Türk lirası sermayeli.

Türk Madencilik anonim şirketi .— 50,000 Türk lirası sermayeli.

Kozlu istismar merkezi .— 40,000 Türk lirası sermayeli İhsaniye ocağı; 20,000 Türk lirası sermayeli Boyacıoğlu ocağı. (Her iki ocağın işletme imtiyazı İş bankasına verilmiştir.)

Çocuklarını mektebe göndermiyen veliler

(Tedrisatı iptidaiye) kanunu mucibince çocuklarını mektebe göndermiyen velilerden para cezası alınır. İstanbulda ilk tahsil derecesinde olup da çocuğunu mektebe göndermiyen velilere tesadüf edilmemiştir. Ancak 927, 930 ve 935 seneleri içinde Şile kazasında bazı velilerin çocuklarını mektebe göndermediklerinden dolayı para cezasına tabi oldukları, fakat bunların da af kanunundan istifade ettikleri görülmüş ve bunlara verilen para cezası kaydının terkinine umumi meclisçe karar verilmiştir.

Bir kadın sokakta fenalaştı, hastaneye kaldırıldı

Henüz hüviyeti tesbit edilemiyen bir kadın, dün Karaköyden geçerken birdenbire düşerek fenalaşmış, polis tarafından derhal Beyoğlu hastanesine yatırılmıştır. Kadının kim olduğu araştırılmaktadır.

Nişantaşında oturan Türkkuşu talebesinden B. İbrahim de dün bir sinemada filim seyrederken birdenbire fenalaşmış, polis tarafından Beyoğlu hastanesine yatırılmıştır.

SİNEMA

Hollivutta sinema artistlerile mukaveleler nasıl imza edilir?

Ekseriya bunlar en ümit edilmeyen yerlerde, en garib şerait içinde hazırlanır

Avrupada başlayan yeni harp Hollivutta da tesirini göstermiştir. Fransız artistler ve sahne vazıları, askerlik vazifelerini yapmak üzere, hemen kâmilen Amerikadan hareket etmişlerdir. İngilizlere gelince, bunlardan da bir kısmı hareket etmiş, bir kısmı davet emrine intizaren yeni mukavele imza edemiyeceklerini bildirmişlerdir. Holivutta çalışan artistlerin çoğu İngilizdir. Fransız artist azalmakla beraber sahne vazıı, operatör olarak çalışan bir çok Fransız vardır. Bunların ayrılmaları hissedilir bir boşluk bırakmıştır. Bunun için filim şirketleri şimdi ellerindeki artistler ve teknisyenlerle yeniden uzun müddetli mukaveleler akdine teşebbüs etmişlerdir. Bu tehalük ücretlerin artmasına sebep olmuştur.

Jean Cravford yakın zamana kadar haftada beş bin dolar ücret alıyordu. Yeni mukavele ile bu miktar yedi bin dolara çıkmıştır. Bu artist on sene evvel bir tuhafiye mağazasında satıcı idi ve haftalığı 8 dolardı. Gündüz mağazada çalıştıktan sonra geceleri dans dersi almış ve Bradway tiyatrolarından birinde dans eden kızlar arasına girmiştir. Bu suretle haftalığı 25 dolar olmuştur.

Bir müddet sonra bir fotoğraf müessesesi genç kıza ilân fotoğrafları için modellik teklif etmiştir. Jean bu teklifi kabul ederek 75 dolar haftalıkla çalışmağa başlamıştır. Bu resimler filim müesseselerinin nazarı dikkatini çekmiş ve kendisine haftada 250 dolar ücretle çalışmak üzere teklif yapılmıştır. Jean Crawford uzunca bir müddet 250 dolar haftalıkla çalışmıştır. Bundan sonra haftalığı 500 dolar olmuş ve çok geçmeden birden 2000 dolara çıkmıştır.

Son zamanlarda aldığı ücret 5000 dolardı. Bundan sonra 7000 dolar alacaktır.

Artiste yeni mukavelesi otomobilde imza ettirilmiştir. Jean bir sabah stüdyoya giderken şirket müdürü kendisini ziyaret etmiş, birlikte otomobile binmişlerdir. Yolda anlaşmışlar ve otomobilden inerken mukaveleyi imza etmişlerdir.

Bir sinema mecmuası bu münasebetle Amerikada filim şirketlerile sinema artistleri arasındaki mukavelelerin ekseriya akla gelmiyen şekilde imza edildiğini yazıyor. Jean Cravford üç sene evvelki konturatosunu bir lokantada yemek yerken kararlaştırmış ve mukavele yemek listesinin arkasındaki boş kısma yazılarak imza edilmişti.

Jean Crayford'un son resimlerinden biri

Amerikada çok tanınmış artistlerden Jean Fontaine (R. K. O.) şirketile son mukavelesini stüdyoya 30 kilometre mesafede bir filmin haricî sahnelerini çevirirken imza etmiştir. Şirket müdürü, artisti sırasını beklediği sırada kendisine bir mukavele uzatmış, imza etmesini teklif etmiştir. Artist kısa bir tetkikten sonra mukaveleyi, yerde bulduğu bir kürek üzerine dayatarak imzalamıştır.

Jean Blondel ve Jimmy Cagney, Warner şirketile mukavelelerini çok garip bir şekilde imza etmişlerdir. İki artist Nevyorkta bir tiyatroda çok rağbet gören bir piyes oynuyorlardı. Piyesi seyreden Warner müdürü bunun güzel bir filim olacağını tahmin etmiş, hemen bir mukavele yazarak perde arası iki artisti bulmuş, kendilerine imza ettirmiştir.

Holivutun genç ve güzel artistlerinden Frances Farmer uzunca bir seyahatten avdette vapurdan çıkarken mukaveleyi imzalamıştır. Frances Farmer bir müessesede daktilo idi. Yapılan bir müsabakada birinci gelmiş ve Avrupaya bir seyahat bileti alan mükâfatı kazanmıştı. Genç kız Avrupayı gezdikten sonra dönerken vapurdaki meşhur yolcuların filimlerini çekmek üzere vapura gelen bir operatör genç kızın güzelliğine hayran olmuş, kızın biraz uzunca bir filmini çekmişti.Bu filim tayyare ile Amerikaya gitmiş, orada kız ve tavırları çok beğenilmiştir.

Bunun üzerine derhal bir mukavele hazırlanmış ve vapur Nevyorka yanaşırken hiçbir şeyden haberi olmayan kıza uzatılmıştır. Frances Farmer vapurdan çıkarken mukaveleyi imza etmiştir.

«Caz şarkıcısı» filminin meşhur artisti Al Jolson ile Artistler İttihadı şirketi müdürlerinden Schenk arasında imza edilen mukavele garabet noktasından misli görülmemiş bir vesikadır. Jolson tiyatrolarda uzun müddet çalıştıktan sonra dinlenmek için Floridaya gitmişti. Orada Schenk ile karşılaşmış ve birlikte gezmeğe başlamışlardır. Bir gün oturdukları otelin üstündeki tarasada şezlonglara uzanarak güneş banyosu yaparlarken Schenk kendisine bir filim çevirmesini teklif etmiştir.

Jean Blondel son mukavelesinden o kadar memnun kalmıştır ki mukaveleyi kocasına öptürmüştür

Jolsen o zamana kadar filim çevirmemişti. Bunun için teklifi kabul etmek istememiştir. Fakan Schenk kendisini kandırmağa muvaffak olmuştur. Mayolarla uzanmışken yapılan müzakere anlaşma ile neticelenmiş hemen bir mukavele imza edilmesi kararlaştırılmıştır. Fakat tarasada kâğıt yoktu. Schenk bunun kolayını bulmuş ve içi muz dolu, sık dokunmuş bir sepeti boşaltarak sepetin dip kısmına mukaveleyi yazmış, artiste imza ettirmiştir.

«Caz şarkıcısı» filmi için işte bu suretle anlaşma olmuştur. Bu kontrato şimdi garip bir vesika diye saklanmaktadır!

Sovyet - Finlândiya ihtilâfının başka memleketlerdeki akisleri

Amerikada Sovyetlere karşı infial artıyor, Stokholmda Finlândiya lehinde tezahürat

Vaşington 3 — Amerika diplomasi mahafili, Moskova ile olan diplomatik münasebetlerin, son derece müşkül hale geldiğini tebarüz ettiriyorlar. Ötedenberi Sovyetlerin tanınmasına muarız olan muhalefetçi Cümhuriyet partisi, Sovyetlerle diplomatik münasebetlerin kesilmesini istemektedir. B. Rooseveltin, hava bombardımanlarına dair olan mesajına, Helsinki hükûmeti tarafından tahriri bir cevap verildikten sonra Hariciye Nezaretinin bir karar ittihaz etmesi muhtemeldir.

İspanya resmî ajansının bir tebliği

Madrid 3 (A.A.) — İspanyol resmî ajansı, Almanların, Sovyetler Birliği ile olan dostluklarının kendilerine gitgide pahalıya mal olduğunu ve esasen bu dostluğun, sadece menfaate müstenit bulunduğunu söylemektedir. Moskova, Almanyanın zoraki hüsnüniyetinden istifadeye devam edecektir. Führer, dünyanın bolşevik tehdidinden kurtulmasını temenni edenlere kendisini şirin gösteren vaidlerini yerine getirmesine mâni olan harbi tekrar telin edecektir.

İsveçli talebenin Finlândiya hakkında dostluğu

Stokholm 3 (A.A.) — İsveçli talebe Ny Tid adındaki komünist gazetesinin binası önünde hasmane bir nümayiş yaparak bu gazetenin ilgasını istemişlerdir.

Talebe, bundan sonra Finlândiya sefarethanesi önünde bir sempati nümayişi yapmışlardır. Finlândiya sefiri, kendilerine memleketi namına teşekkür etmiştir.

Hollandanın alâkası

Amsterdam 3 (A.A.) — Bütün gazeteler, Finlândiyanın mukadderatı ile alâkadar olmakta berdevamdırlar. Memleketlerinden kaçmış olan ve Londraya gitmekte bulunan bir çok Finlândiyalılar, dün Amsterdam tayyare meydanından geçmişlerdir.

İtalyan gazeteleri mütalâa beyan etmiyor

Roma 3 (A.A.) — Gazeteler, Finlândiya ihtilâfına büyük bir mevki tahsis etmekte devam ediyorlar. Gazeteler, bilhassa Finlândiyalıların Mannerheim hattı boyunca gösterdikleri kahramanane mukavemeti ve Moskovanın yeni Finlândiya hükûmetile münasebata girişerek Terejokinin bolşevikliğe mütemayil hükûmetini tanımış olmasını ehemmiyetle kaydetmektedirler.

Gazeteler, Helsinki ve Moskovanın tebliğlerini sadece neşretmekle iktifa ederek mütalea beyan etmemektedirler.

Macar gazeteleri Rusya aleyhinde vaziyet aldı

Budapeşte 3 (A.A.) — Muhtelif temayüllerdeki bütün Macar gazeteleri, Finlândiyaya karşı yapmış olduğu taarruzdan dolayı Rusyaya karşı açıkça hasmane lisan kullanmaktadır.

Danimarka üniversitelilerinin tezahüratı

Kopenhag 3 (A.A.) — Danimarka üniversitesi talebesi bugün Finlândiya elçiliği önünde muhabbet tezahüratı yapmıştır.

Garp cephesinde hafif topçu faaliyeti var

Hollandada yeniden endişeler başgösterdi

Paris 3 (A.A.) — 3 Kânunuevvel sabah tebliği: Kaydedilecek mühim birşey yoktur. Bazı topçu faaliyeti olmuştur.

Berlin 3 (A.A.) — 3 kânunuevvel tebliği: Garpte, hafif keşif kolları faaliyeti ve mahdud topçu ateşi olmuştur.

Moselle ile Rhin arasındaki cephede ve Carlsruhe ve Fribourg mıntakalarında Alman ve düşman avcı tayyarelerinin hafif faaliyeti kaydedilmiştir.

Amsterdam 3 (A.A.) — Almanya tarafından bitaraflara karşı açılan yeni ve şiddetli mücadele dolayısile Holladada endişe gittikçe artmaktadır.

Berlinde Alman Hariciye nezaretinde bitaraf diplomatlara ve gazetecilere ısrarla deniliyor ki, Almanya bitarafların geçen büyük harpte ittihaz ettikleri hattı hareketle bu sefer iktifa edemez. Almanya daha kuvvetli ve kudretlidir ve bitaraflık hakkındaki kendi görüşlerini kabul ettirecek vaziyettedir. Bitarafların Fransız - İngiliz ablokasına karşı faal bir surette vaziyet alması lâzımdır. Buna fiilen muhalefet etmeleri zarurîdir.

Hollandada casusluk

Almanyaya vesika verenler tevkif edildiler

Amsterdam 3 A.A.) — La Hayede yapılmış olan tevkifat hakkında bazı mütemmim malûmat elde edilmiştir:

Başlıca mevkuf, İçtimaî işler nezareti büro şeflerinden Van Hoeven adında birisi olup Alman casusluk merkezlerine gizli bir takım vesikaların kopyesini vermiştir.

İktisadî işler nezareti erkânından Buve isminde birisi de tevkif edilmiştir. Öğrenildiğine göre Buve, Almanyaya karşı abloka ilân edildikten sonra bahrî kontrolün ne suretle yapılacağı hakkında İngiltere ile Hollanda arasında Londrada yapılmış olan müzakereler neticesini ecnebi ajanlarına bildirmiş olmakla itham edilmektedir.

B. Edenin bir nutku

«Bir İngiliz sağ oldukça ne Gestapo, ne de Alman sopası taşıyanlar rahat nefes alacaklardır»

Londra 3 (A.A.) — Reuter ajansı bildiriyor: B. Eden, Warwick'de bir nutuk söylemiş ve demiştir ki:

«Şimdi cereyan etmekte olan hali, her yirmi senede bir görmek tahammül edilmez bir şeydir. Bu, olamaz ve olmamalıdır. Bir harp değil, beynelmilel ahlâk namına bir cihad yapıyoruz.

Kendi kendinizi aldatmayınız. Bu işin basit olduğunu zannetmek müthiş bir cinnet olur. Almanların çıkardıkları oyun harikulâde bir şeydir. Senelerce müddet, Almanyanın bütün siyaset ve iktisad adamları sırf harbi hazırlamakla meşgul oldular. Daha harpten evvel, Naziler, İngiltere aleyhinde, kinleri körüklüyorlardı. Bunlar, sadece İngiltere kini ile ve bilhassa, Nazi esrarına vukuf peyda eden bazı İngilizlere karşı besledikleri kinle yaşadılar.

Bu kine hedef teşkil ettiğimden dolayı müşteki değilim. Bununla iftihar duyuyorum. Ne Gestapo, ne de Alman sopası taşıyanlar, bu İngilizlerden bir tanesi hayatta kaldıkça rahat nefes almıyacaklardır.

Almanya, 1914 de tek bir hedef için harbetmiştir. Tek, sarih ve çok gizli bir hedef: Ordularının kuvvetile, bütün dünyaya hâkim olmak. 1939 da yine aynı hedef için harp edildi. Prusyalının askeri tahakküm ruhu, onun bütün mesamatından fışkırıyor. Hitler Prusyalı değildir, fakat Bismark'dan da, ikinci Wilhelm'den de beterdir. Avrupaya hükmetmek hırsı, onda, ötekilerden fazladır. Çocuklarımızın bu tehlikelere maruz kalmasını istemiyoruz. Öyle bir sulh yapmalıyız ki, bütün nesillerin çocukları, ferdadan emin olsunlar.»

İki İngiliz artisti bir otomobil kazasında yaralandı

Paris 3 (A.A.) — Londradaki Covent Garden'in aktrislerinden Violent Loraine ile Vinnie Hale, Fransız cephesine gitmektelerken Vitry'de bir otomobil kazasına uğrıyarak yaralanmışlardır. Aktrisler, hastaneye kaldırılmışlardır.

Harbe ait resimler

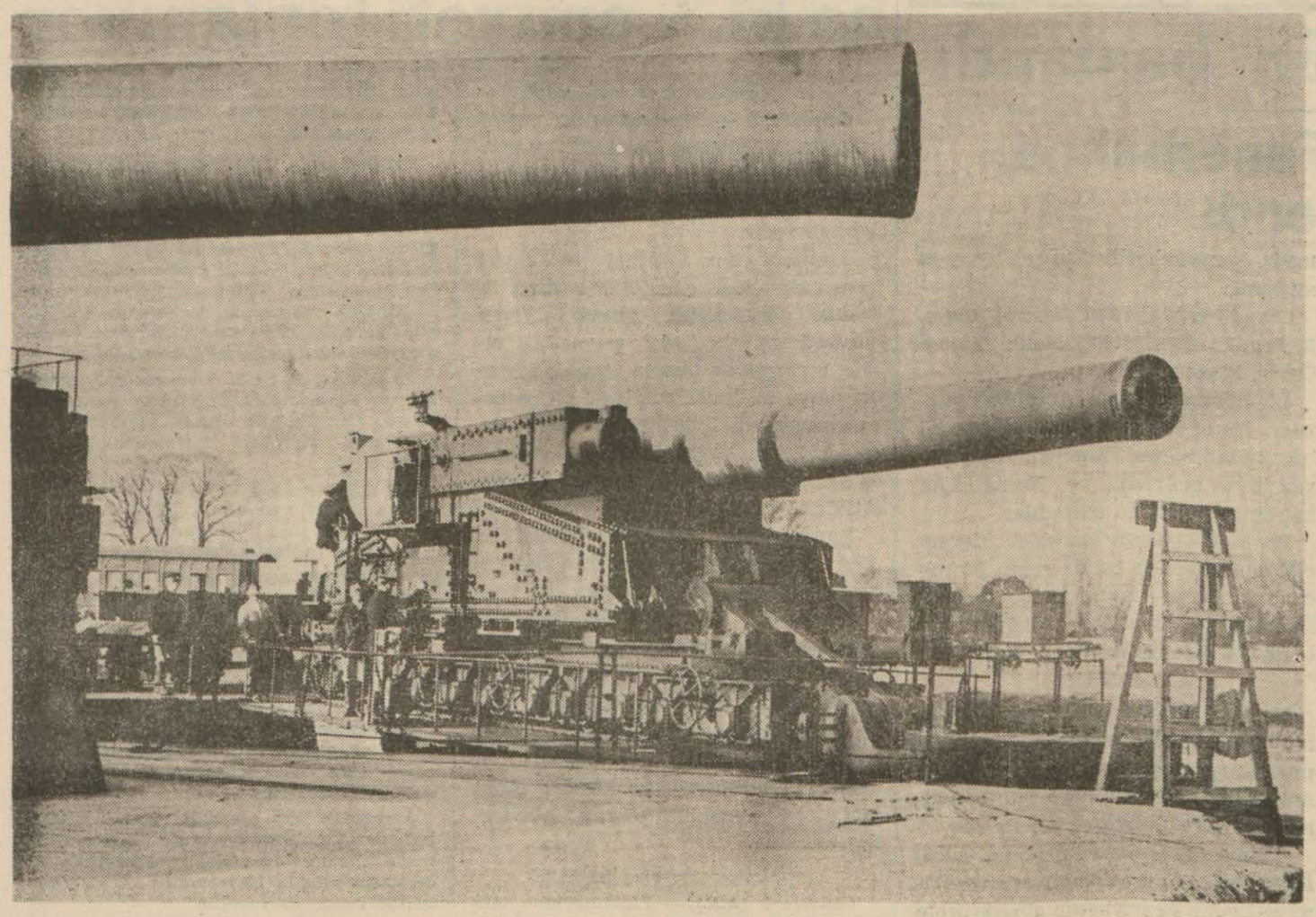

İngilizlerin ray üzerinde hareket eden 35 lik topları

Fransız başkumandanı general Gamelin ve İngiliz ordusu başkumandanı Lord Gort

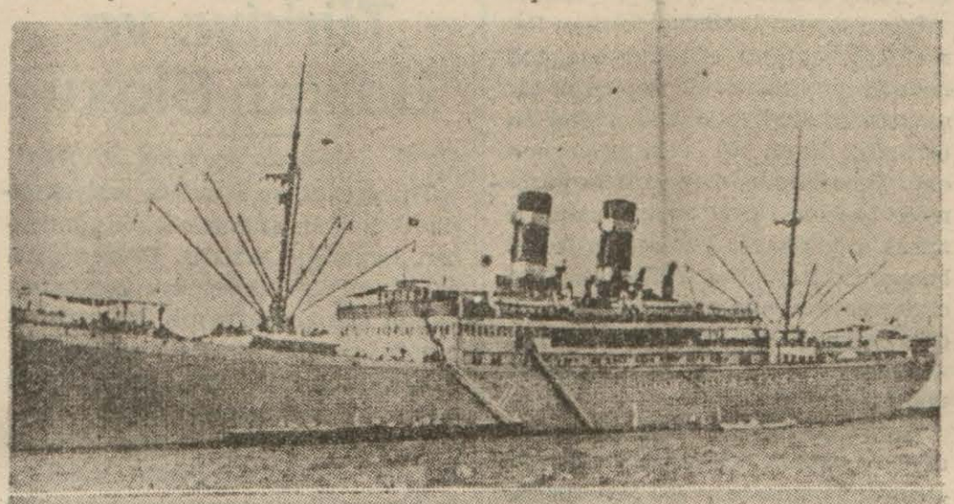

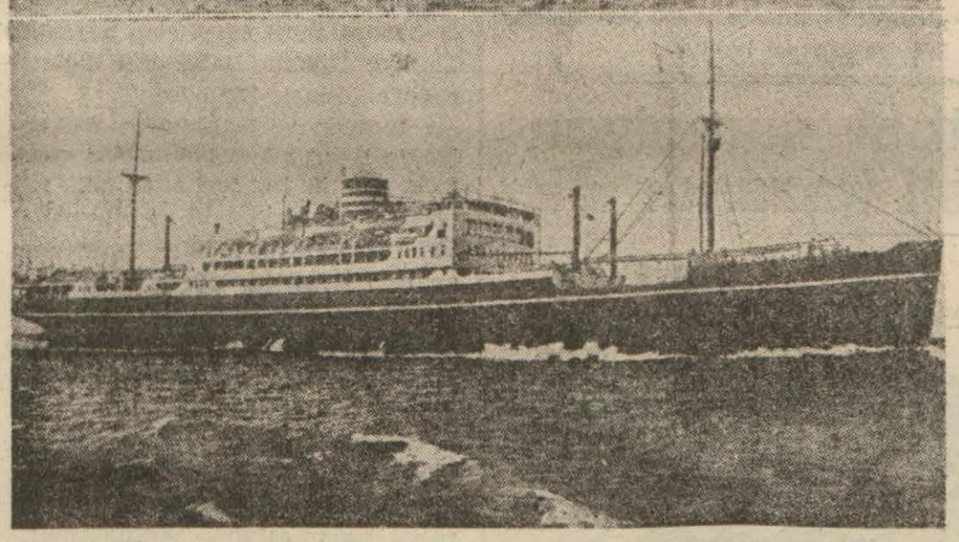

Mayne çarparak batan vapurlardan 8000 tonluk Simon Bolivar (Hollanda) ve 12 bin tonluk Terukuni Maru (Japon) vapurları

Polonya hükûmeti Başvekili general Sikorski Polonya sefirile birlikte

Simon Bolivar vapurundan kurtarılan bir aile hastanede

Garp cephesinde ileri hatlarda Fransız gözcüleri

Bursa mektupları

Bursa ipek fabrikaları harbin doğurduğu krizi atlattı

Ilk zamanlara nisbetle yüzde elli salâh vardır. Ipek ve koza satışı ise normal seyrini bulmuştur

Bu sene bol olan zeytin ve kestane için mühim istekler var

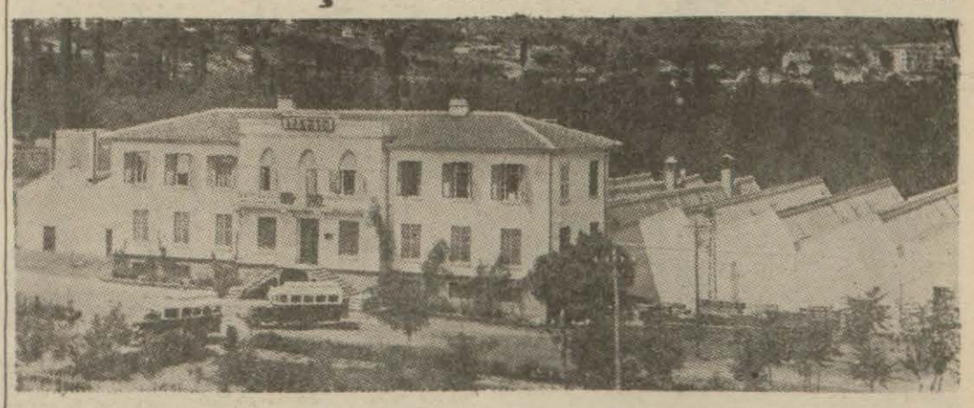

Bursa fabrikalarından biri: İpekiş

Bursa (Akşam) — Avrupa harbinin ilk günlerinde hüküm sürmeğe başlıyan iktisadî kriz, Bursa fabrikacılığında şiddetli bir sarsıntı doğurmuştu. Bankaların krediyi kesmesi, daha ziyade kredi ile iş yapan Bursa fabrikatörlerini çok müşkül bir duruma düşürmüştü.

Bunun ilk neticesi olarak, birçok fabrikalar, işlerini azaltmağa, faaliyetlerini kısmen, yahut tamamile durmağa mecbur olmuşlardı. Bilhassa henüz geçen seneki stoklarını ellerinden çıkaramıyan ipekli dokuma fabrikaları, harbin tevlid ettiği mecburî bir atalet için kapanmak ve hesaplarını tasfiye etmek tehlikesile karşılaştılar.

Bu vaziyet, tamamile bertaraf edilmiş değildir. Bununla beraber, krizin mümkün olabildiği kadar hafif atlatıldığı da bir hakikattir. Çekilen müşkülâta rağmen hiçbir fabrikanın kapanmamış olması ve buhran aylarına nazaran iktisadî sahada görülmeğe başlıyan ferahlık, bunun isbatını teşkil eder.

Siyasî vaziyetimizin düzelmesi, bilhassa toprak mahsullerinin ihracına hükûmteçe müsaade edilmesi üzerine, fabrikalar tekrar faaliyete geçmiştir. İpek ve koza ihracatı, Bursada hareketsiz kalan piyasayı derhal farkedilecek derecede canlandırmıştır. Bugün ipek - flâtür fabrikaları kâmilen faal bir safhaya girmiştir. Dokuma fabrikalarının faaliyetinde ise yüzde elli nisbetinde bir salâh görülmektedir. Bükülmüş ipek ve koza satışı, hattâ krizden evvelki normal seyrini bulmuştur. Şimdiki halde Fransa, İngitere, Romanya ve İsviçre, bizden hatırı sayılır miktarda ipek ve koza alıyorlar. Bu yüzden, piyasada iki ay evvelki endişeli havadan eser kalmamıştır.

Yalnız banka kredileri henüz normal şeklini bulmamıştır. sürmarşandiz muamelesi gibi piyasanın çok beklediği faaliyet başlamamıştır. Şimdiki halde satışın başlamış olmasına rağmen, piyasada parasızlık sıkıntısı vardır. Bu sıkıntıyı ise ancak bankaların tekrar krediye başlaması giderebilir.

Buna mukabil, tamamile durmuş iken son müsaade üzerine canlanan toprak mahsullerine ait satış muamelesi, kuvveti gün geçtikçe fazla duyulan bir ferahlık temin etmektedir. Bilhassa bu mahsuller üzerinde görülen perakende satış faaliyeti, büyük bir emniyet vermektedir.

Kriz sırasında 2500 kadar işçi açıkta kalmıştı. Bunların bir kısmı tekrar çalışmağa başlıyan fabrikalara yerleştirilmiş, diğer kısmı da Karabük, Nazilli ve Kayseri fabrikalarına gönderilmiştir. Bugün için sayısı pek az olan işsiz amelenin ekserisi, Bursadan ayrılamıyan kadınlarla, her işi yapamıyanlardan ibarettir.

***

Bursanın bereketli iki mahsulü üzerinde canlı bir faaliyet başlamıştır. Zeytin mahsulü fevkalâde bol ve kalite itibarile çok iyidir. Yeni zeytin rekoltesi, geçen senekinin hemen bir misli fazlasile 40 milyon kiloyu bulmaktadır. Mahsullerimizin ihracı müsaadesi üzerine, o vakte kadar dört kuruşu geçmiyen yağlık zeytin piyasası derhal 8-9 kuruşa fırlamıştır.

Bir buçukla iki milyon kilo arasında tahmin edilen kestane ise 6-7 kuruş gibi uygun bir fiatten muamele görmektedir. Kestanelerimiz için daha ziyade Mısır ve Şimalî Amerikadan istekler yapılmaktadır.

Vilâyetin mühim ve şöhretli bir mahsulü olan pirinç hakkında tedkikler yapılıyor. Pirinç ekiminin sıtmaya sebebiyet verdiği iddiaları üzerinde Sıhhiye Vekâletile Ziraat dairesi ve Sıtma mücadele teşkilâtı tarafından incelemeler yapılmakta ve gerek ziraî, gerekse sıhhî bakımlardan yaptırılan tedkik ve mukayeselere devam edilmektedir.

***

Mıntaka iktisad müdürlüğü esaslı ve ehemmiyetli bir teşebbüse girişerek şehrin muhtelif yerlerinde dağınık bir halde çalışan havlucu, ipek dokumacısı, mancınıkçı gibi sanat erbabını bir araya toplamağa karar vermiştir.

İzbelerde, karanlık ev altlarında sıhhî ve fennî kontroldan uzak bir şekilde barınan bu atelyelerin ıslâhı ve verimlerinin memeket işçiliği bakımından arttırması için, ciddî tedbirler düşünülmektedir. Şehrin imar plânını yapan profesör B. Prostla da bu mesele üzerinde temas ve müzakereler yapılmıştır. İlk iş olarak bu kabil atelyeler için bir bölge ayrılacak ve az sermaye ile çalışan bu esnafın birleştirilmesine doğru yürüyecek bir plânla dağınık imalâthaneler bu mıntakaya nakledilecektir.

Vehap İzmir futbol antrenörlüğünden çekiliyor

İzmir (Akşam) — İzmir mıntakası futbol antrenörü B. Vehabın, üç aydanberi maaş alamadığı ve kendisine başka bir iş aradığı haber alınmıştır. Vehap, evvelce antrenörlüğe 170 lira aylık ücretle tayin edilmişti. İhtisası nazarı dikkate alınmadan bir memur gibi bareme ithal edilerek şimdi kendisine cüzî bir para verilmek istenmektedir.

Alâkadar makamların, İzmir sporcularını çok iyi çalıştıran ve yetiştiren Vehabın vaziyetile derhal alâkadar olmalarını ve kendisini antrenörlükten uzaklaşmıyacak şekilde tatmin etmelerini İzmir sporcuları temenni etmektedirler.

Bulgaristanda işsizler

Sofya 3 — İşsizleri işe yerleştirme bürosundan öğrenildiğine göre, Bulgaristanda bu yıl bir teşrinisani ayına kadar işsizlerin yekûnu, 29,462 kişidir. Bunlardan 11730 u kadın, ve 17732 si erkektir. En çok işsiz kalan tütün amelesi olup bunların sayısı da 16,050 dir. Bu adedin 30 bini bulacağı bildiriliyor.

Birinciteşrin ayı esnasında da iş bürolarında iş arayanların sayısı 15,317 kişi olup bunlardan yalnız 5,171 ne iş bulunmuştur. İşsiz kalanlara şimdiye kadar yapılan yardım 1,629,571 leva dır.

AKŞAM SPOR

Stad kupası maçlarına dün başlandı

Galatasaray, Beşiktaşı 3 - 0; Fenerbahçe, Beyoğlusporu 1 - 0 yendi

Beşiktaş kalecisi, Cemilin bir hücumunu keserken

Stad spor mecmuası tarafından tertib edilen kupa maçlarına dün Taksim stadında muazzam bir kalabalık önünde başlanmıştır. Lig Maçlarında en iyi dereceleri tutan üç büyük takımın aralarına eski gayri federelerden Beyoğluspor klübünü de alarak tertib ettikleri bu turnua maçları, tahminin fevkinde bir alâka görmüş ve havanın güzelliği de inzimam edince stada çoktanberi görmediğimiz muazzam bir kalabalığın gelmesine sebeb olmuştu.

Köhne stadın dünkü kalabalığını tarif etmek için hasılatın 2900 lira olduğunu söylemek kifayet eder.

Memnuniyetle kaydedebiliriz ki dünkü maçlar tekmesiz ve küfürsüz olarak hâdisesiz bir şekilde nihayetlendi. Ve stadı dolduran seyirciler de müsabakaları baştan sonuna kadar büyük bir zevk ve heyecanla takib ederek memnun bir surette staddan ayrıldılar.

BEŞİKTAŞ - GALATASARAY

Saat 14,30 da lig maçlarında ihtilâfla biten bir maçın kahramanları Beşiktaş - Galatasaray futbolcuları taraftarlarının alkışları arasında saaya çıktılar. İki taraf hakem Saminin idaresinde oyuna başladıkları vakit şu kadrolarını muhafaza ediyorlardı:

Beşiktaş: Mehmed Ali - Faruk, Taci - Hüseyin, Bedii, Necmi - Rıdvan, Sabri, Suldur, Şeref, Eşref.

Galatasaray: Osman - Faruk, Adnan - Musa, Enver, Celâl - Salâhaddin, Eşfak, Cemil, Boduri, Sarafim.

Daha oyun başlamazdan evvel Beşiktaşın bugün Galatasaray karşısında Hakkı, Hüsnü, İbrahim ve Feyziden mahrum oluşu maçı kaybedeceği kanaatini kuvvetlendirmişti.

Oyun Galatasarayın bir hücumile başladı. Ortadan yapılan ilk ilerleyiş Beşiktaş müdafaası tarafından kesildiyse de Galatasarayın müteaddid hücumları Beşiktaşa epi fena dakikalar geçirtiyordu. Nitekim Galatasaraylılar Beşiktaşın Şeref tarafından yapılan bir kaç hücumuna mukabil müsabakada nisbî bir hâkimiyet tesisine muvaffak oldular.

GALATASARAYIN BİRİNCİ GOLÜ

18 inci dakikada ortadan ilerliyen bir Galatasaray hücumunda topu kapan Cemil sağdan güzel bir vuruşla ilk sayıyı yaptı. Oyun tekrar başladığı zaman Beşiktaşlıların gayretle çalıştıkları görülüyordu. Fakat bu gayret Galatasaray müdafaasında boşa gitti. Yeniden parlıyan Galatasaray hücumları Beşiktaş müdafaasını sıkıştırıyordu.

GALATASARAYIN İKİNCİ GOLÜ

34 üncü dakikada Salâhaddinin ortaladığı topu Sarafim kafa ile Beşiktaş kalesine attı. Mehmed Alinin çeldiği topa yetişen Eşfak plâse bir vuruşla ikinci golü de yaptı. Ve devre 2-0 bitti.

İKİNCİ DEVRE

İkinci devreye Beşiktaşın hücumile başlandı. Esasen eksik olmalarından dolayı iyi bir akın yapamıyan Beşiktaşın bütün gayretleri boşa gidiyordu. Galatasaraylılar bu yüzden tekrar hâkimiyeti aldılar. Ve oyun da tamamen Beşiktaş kalesi önlerinde oynanmağa başladı.

GALATASARAYIN ÜÇÜNCÜ GOLÜ

25 inci dakikada Cemile verilen müsaid bir pas boşa gitmedi. Cemil bunu da iyi kullandı ve takımının üçüncü golünü yaptı. Artık Beşiktaş için maçtan ümid kalmamıştı. Onlar müdafaaya ehemmiyet veriyor, Galatasaray da taarruza gayret ediyordu. Oyunun son dakikalarına kadar Galatasarayın hâkimiyeti ile geçen maç bu vaziyet değişmeden 3-0 Beşiktaşın aleyhine nihayetlendi.

Fenerbahçe - Beyoğluspor

Turnua maçlarının birincisini Fenerbahçe - Beyoğluspor takımları yaptılar. Hakem Adnan Akının idare ettiği bu maça Beyoğluspor takımı ecnebi tabiiyetindeki oyuncularını ithal ederek en kuvvetli şeklile çıkmıştı. Fenerbahçeliler şu şekilde dizilmişlerdi:

Cihad - Lebib, Fazıl - Fikret, Hayati, Faruk - Basri, Rebii, Melih, Boncuk Ömer, Fikret.

İlk hücumu Beyoğlusporlular yaptılar. Fener haf hattında çevrilen bu hücumdan sonra Fenerbahçeliler yavaş yavaş açılmağa ve Beyoğluspor kalesini zorlamağa başladılar.

Bu tazyik uzun müddet devam etti ve Fenerliler bu devrenin 30 uncu dakikasına kadar Beyoğlusporu sıkıştırmış olmalarına rağmen bir türlü gol çıkaramadılar.

FENERİN GOLÜ

33 üncü dakikada Fikretin attığı bir serbes vuruşu yakalıyan Melih topu Basriye geçirdi. O da yerinde bir müdahale ile takımının yegâne golünü yapmağa muvaffak oldu.

Birinci devre Beyoğlusporun münferid akınlarına mukabil oyun hâkimiyeti gene Fenerlilerde olmak üzere 1-0 Fener lehine bitti.

İkinci devre başladığı zaman Fenerlilerin durgun oyununa mukabil Beyoğlusporlular canlı ve enerjik bir gayretle hâkimiyeti aldılar. Fakat bu üstünlük ilk on beş dakikada sona erdi. Fenerlilerde biraz canlılık gözükmeğe başladı. Fakat onların canlılığı ancak müdafaaya yardımdan ibaret kalıyordu. Beyoğlusporlular ise birinci devrenin aksine çok güzel bir oyun çıkarıyorlardı. Fakad Cihadın yerinde müdahaleleri netice almalarına mani oluyordu.

Bütün gayretlere rağmen birinci devrede yapılan tek sayile netice değişmedi ve müsabaka 1-0 Fenerin galebesile nihayet buldu.

Askerî liseler futbol şampiyonluğunu Kuleli kazandı

Dünkü maçlarda Kuleli, Bursaya; Maltepe, Deniz'e galip geldi

Askeri liseler futbol şampiyonluğunu kazanan Kuleli sporcuları

Askeri liseler arasında müfettişlik kupası için tertib edilen futbol müsabakaları, dün sabah Şeref stadında büyük bir kalabalık önünde yapılan Deniz - Maltepe, Kuleli - Bursa maçlarile nihayet bulmuştur.

Üç haftadanberi devam eden bu müsabakalarda rakiplerini büyük farklarla mağlûb eden Kuleli lisesi voleybol ve atletizmde olduğu gibi futbolde de hiç mağlûb olmadan askeri mektepler şampiyonu olmuştur. Deniz ikinci, Maltepe üçüncü, Bursa dördüncü olmuşlardır. Kuleli sporcularını kazandıkları üçüncü şampiyonluktan dolayı tebrik ederiz.

MALTEPE - DENİZ

İlk maçı Deniz ile Maltepe liseleri yapmışlardır. Şazi Tezcanın hakemliği altında sahaya çıkan takımlar şu şekilde dizilmişlerdir.

Maltepe: Şevki - Salâhaddin, Kâmran - Bürhan, İzzet, Ahmed - Sabahaddin, Muammer, Kemal, Haldun, Kenan.

Deniz: Rüştü - Sadi, İbrahim - Mahmud, Rasim, Turhan - Vedad, Arif, Nuri, Ecved, Haluk.

Oyun mütevazin bir şekilde başlamış ise de dakikalar ilerledikçe Maltepe hâkimiyeti almıştır. Üstüste yapılan akınlara rağmen netice alınamamış ve birinci devre golsüz olarak berabere bitmiştir. İkinci devrede her iki takım birbirine zaman zaman hâkim olmuştur. 16 ncı dakikada Muammer, Kemalden aldığı ara pasile Maltepenin golünü yapmıştır. Ve müsabaka bütün çalışmalara rağmen bu netice değişmeden 1-0 Maltepenin galibiyeti ile nihayetlenmiştir.

KULELİ - BURSA

Günün ikinci ve mühim maçı Kuleli ile Bursa arasında yapılmıştır. Şazi Tezcanın idare ettiği bu maça takımlar en kuvvetli kadrolarile ve şu şekilde çıktılar.

Kuleli: Rahmi - Nadi, Hayri - Yaşar, Apti, Fikret - Şefik, Sabahaddin, Şükrü, Bürhan, Cahid.

Bursa: Remzi - Mahir, Fehmi - Hayri, Sefer, Raif - Sadeddin, Kâzım, Melih, Orhan, Necdet.

Müsabakaya büyük bir süratle başlandı daha ilk dakikalarda Kulelinin rakibine tefevvuk ettiği belli oluyordu. Bilhassa uzun paslarla yaptıkları akınlar Bursa kalesi için tehlike oluyordu. Nihayet on sekizinci dakikada Şefiğin ortasını kale önünde yakalıyan Bürhan sıkı bir şütle gole tahvil etti. Ve birinci devre 1-0 Kuleli lehine nihayetlendi.

İkinci devreye Bursalılar büyük bir enerji ile başladılar ve zaman zaman Kuleli kalesini tehdid ettilerse de neticeyi değiştiremediler ve müsabaka Kulelinin 1-0 galebesile nihayetlendi.

Fenerbahçe B. takımı Galatasarayı yendi

Dün Taksim stadında büyük maçlardan evvel Fenerbahçe ile Galatasaray takımları arasında yapılan maçı Fener B. takımı 4-3 kazanmıştır.

Finlândiyanın talebi üzerine M. Cemiyeti toplanıyor

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Cenevre 3 — **Finlândiyanın yaptığı müracaat Milletler Cemiyeti mahafilinde, cemiyetin manevi mübzaheretini temin etmek şeklinde tefsir edilmektedir.**

Finlândiyanın vaziyeti 40 devlet tarafından icab eden bütün itina ile tetkik olunacaktır. Ancak bu, fena kuvvetlerin harekete geçmesine vesile vermiyecek tarzda yapılacaktır. Rusların Milletler cemiyeti bütçe komisyonuna ne için mütehassısları değil de Suritz veya Maiski gibi siyaset iş adamlarını murahhas olarak tayin ettikleri şimdi anlaşılıyor.

Şunu hatırlatmak lâzımdır ki, konseyin bu seferki toplantısına Sovyetler Birliği riyaset edecektir.

Cenevre 3 — **Milletler Cemiyeti** bütçe komisyonu, **Pazartesi günü** toplanacaktır. Hiçbir siyasi müzakere cereyan etmiyeceğinden, **devletler** yalnız teknisiyenler tarafından temsil olunacaktır. Ancak, **Sovyetler Birliği, Paris elçisi Suritz ve Londra elçisi Maiski'yi murahhas olarak göndermiştir.**

Notanın metni

Cenevre 3 (A.A.) — Finlândiyanın Milletler Cemiyeti nezdindeki mümessili kâtibi umumiliğe bugün aşağıdaki notayı tevdi eylemiştir:

Finlândiyanın 1920 Tartu sulh muahedesinden beri iyi komşuluk münasebetleri idame ettiği ve 1945 de nihayet bulacak olan bir ademi tecavüz paktı da imzaladığı Sovyetler Birliği ansızın geçen 30 teşrinisani sabahı yalnız Finlândiyanın hudut mevzilerine değil aynı zamanda açık Finlândiya şehirlerine de taarruz ederek bilhassa hava hücumlarile şehirler halkı arasında ölüm ve sefalet saçmışlardır.

Finlândiya kuvvetli komşusu aleyhinde hiç bir vakit hiç bir harekette bulunmamıştır. Onunla sulh içinde yaşamak için en büyük gayretleri sarfetmekten geri kalmamıştır.

Bununla beraber Sovyetler Birliği, uydurma hudut hadiselerini bahane ederek ve Finlândiyanın Leningrad emniyetini takviyeden imtina eylediğini ileri sürerek evvelâ mezkûr ademi tecavüz paktını feshetmiş ve sonra da Finlândiyanın bir bitaraf hakime müracaat teklifini reddeylemiştir.

Binaenaleyh, hükûmetimin emrile, yukarıki hadisatı ittilanıza arzeder ve paktın 11 inci ve 15 inci maddesi mucibince derhal konseyin ve asamblenin içtimaa davetini ve tecavüzü durdurmak için cab eden bütün tedbirlerin alınmasını konseyden istemenizi rica eylerim.

Âzasından ikisi arasında çıkan ihtilâfın Milletler Cemiyetinin müdahalesini istemeğe hükûmetimi sevkeden sebeplerin ve şartların tamam bir izahını tevdi eylemekte kusur etmiyeceğim.

Türkiye ve Balkan Bloku

(Baştarafı 1 nci sahifede)

Türkiyenin, bu meselede vaziyeti sarihtir. Balkan antantına, ilk günden beri tamamen sadıktır. Balkanlarda daha geniş bir anlaşmaya taraftarız, bunun için çok uğraştık. Bulgaristanın da antanta girmesi en samimi emelimizdir. Balkanlara harb sirayet ederse, bitaraf kalınması için Bulgaristanın, hattâ Macaristanın girecekleri bir «bitaraflık» bloku teşkiline de hazırız. Buna engel olan her halde Türkiye değildir. Daha önce diğerlerinin anlaşması lâzımdır.

Hududu ve teahhüdleri Balkanlardan dışarı çıkan bir ittifaka girişmek, giriştiği her teahhüdü milli müdafaa imkânlarile telif ve behemehal ifa etmeyi ilk vazife bilen Türkiyenin ananevi siyasetine uygun değildir.

Türkiye, İngiltere, ve Fransa ile karşılıklı yardım muahedesi imzalamıştır. Bu ittifak, Balkanlarda da sulhun muhafazası için en kıymetli ve müessir vasıtadır. Daha geniş bir anlaşma için ilk esaslı temel, bütün Balkanlılar politikasının Türkiye siyaseti kadar sarahat kazanmasıdır.

Necmeddin Sadak

Ankara şampiyonluk maçları

Ankara 3 (Telefonla) — Şampiyonluk maçlarına bugün Muhafazgücü sahasında devam edildi. Seyirciler arasında Hariciye Vekili B. Şükrü Saraçoğlu da hazır bulunuyordu.

Karşılaşan takımlardan **Maskespor** Güneşi 4 - 0, Muhafızgücü Harbiyeyi 5 - 0 mağlûp etmiştir.

940 olimpiyadı yapılmıyacak

Brüksel 3 (A.A.) — Olimpiyat oyunları beynelmilel komitesi reisi kont de Baillelatam, 1940 olimpiyat oyunlarının yapılmıyacağını ilân etmektedir.

İkinci küme maçları

Dün Şeref stadında ikinci küme maçlarına devam edilmiş ve Karagümrük, Davudpaşaya 4-1, Galataspor, Galatagençlere 1-0, Anadoluhisar, Feneryılmaza 2-1 galib gelmiştir.

Yugoslavyada büyük bir köprü açılıyor

Belgrad 3 (A.A.) — Başvekil Tsvetkovitch, Sava nehri üzerinde inşa edilmiş olan büyük köprünün bugün küşad resmini yapmak üzere dün Zagreb'e gitmiştir.

Lituanyadaki Almanlar ne zaman hicret edecekler?

Kaunas 3 (A.A.) — Berlinden dönmüş olan Alman ekalliyetleri rüesası, Lituanyadaki Almanların memleketlerine iadesi işinin önümüzdeki sene iptidasında başlıyacağını söylemiştir.

Sovyet Rusya Finlândiya işine halledilmiş nazarile bakıyor

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Rusların tabiiyeti altına girmesinin İsveç, Norveç ve Almanya için bilhassa mühim bir mesele olduğunu beyan etmektedirler. Finlândiya mahafili büyük bir gayz ve kin ile: «Hitler, bizi sattı, fakat mukabelede kusur etmiyeceğiz.» demektedirler.

İktisadî nokta inazardan Finlândiyayı kontrol altında bulundurmak Rusya için çok mühimdir, zira Finlândiyanın mühim bakır madenleri vardır. Bu madenlerin senelik istihsalâtı, 12,000 tondur. Kükürt, gümüş ve altın gibi tali istihsalâtı bu rakam haricindedir.

Bakır ihtiyat stokları, 20 milyon tondur. Bir İngiliz - Kanada kumpanyasına aid olan Petsamo'nun nikel madenlerinde 5 milyon nikel ve bakırı ihtiva eden depolar vardır. Sovyet Rusya, bu madenler için harice muhtaçtır. Ve bunlara bizzat kendisinin ihtiyacı vardır. İyi malûmat alan mahafil, bunlardan Almanyaya fazla miktarda verilmesinin şüpheli olduğunu beyan etmektedir.

Laponyadaki miknatıslı demir mevcudu 100 milyon ton tahmin edilmekte olup henüz tamamile işlenilmiş değildir. Mütehassıslar, Finlândiyaya hâkimiyetin Sovyet Rusyayı binlerce ton hacminde ticaret gemilerine sahib kılacağını ve mükemmel yetişmiş denizcilere malik olmasına medar olacağını beyan etmektedir.

Finlândiyanın 1938 senesindeki kereste ihracatı 160 milyon dolar tahmin edilmektedir. Finlândiya bankasının altın ihtiyatı, 602 milyon Finlândiya markıdır.

İtalya - Yunanistan ticaret muahedesi

Atina 3 (A.A.) — İtalya ile Yunanistan arasındaki ticaret muahedesi, ilkkânunda munkazi olacağından halihazırda Pariste bulunmakta olan Yunan heyeti, bu muahedenin tecdidini müzakere etmek üzere bu ayın 10 nunda Romaya gidecektir.

Xenophon'un mezarı mı?

Atina 3 (A.A.) — Olympie yakınında Skiluntada toprağı kazmakta olan bir köylü bir mezar meydana çıkarmıştır. Bu mezarın Xenophona aid olduğu tahmin edilmektedir.

İzmir tütün piyasası bugün açılıyor

İzmir 3 (A.A.) — Tütün piyasası yarın açılacaktır. Elen Tabaco Amerikan tütün kumpanyası direktörü yarın Pire'den şehrimize gelmiş bulunacaktır. Tütün işile alâkadar bütün şirket ve müesseseler hazırlıklarını ikmal etmiş bulunmaktadırlar.

HER AKŞAM BİR HİKÂYE

GEVEZE KADIN

Arkadaşım Hamdi ile beraber istasyonda tren bekliyorduk. Bilet gişesinin önünden geçerken Hamdi beni dürttü:

— Rica ederim, sağ tarafa bak... dedi.

Dönüp söylediği tarafa doğru baktım. Orada genç, güzel, şık bir kadından başka kimse yoktu. Hamdiye:

— Ne var kuzum? dedim. Ben orada bir kadından başka kimse göremiyorum...

Hamdi dudak büktü:

— Vay efendim vay... dedi, daha ne göreceksiniz?.. Ben de zaten onu gösteriyorum... Şu güzelliğe bak birader. Sanki hep an bir aşk rüyası görüyormuş gibi dalgın ve süzgün gözler, ya dudakların hafif kırılışını görüyor musun?..

Sabah sabah böyle şairane sözler dinlemeğe hiç niyetim olmadığı için:

— Rica ederim Hamdi kısa kes... Dedim, anladık, hakikaten güzel kadın... Hattâ harikulâde güzel, eşsiz, emsalsiz derecede güzel. Fakat sana ne? Bana ne?...

Hamdi garip bir nazariye ileri sürerek bana cevap verdi:

— Bir güzellik âbidesi karşısında bu derece lâkayd davranacak kadar beni bediiyattan uzak mı zannediyorsun azizim?.. Ben vahşi miyim?.. Medeni bir insan böyle güzellik âbideleri karşısında daima hayranlığını izhar eder, kendisinden geçer...

Ben sözü değiştirmek için başka şeylerden bahsetmeğe başladım. Lâkin ne gezer? Hamdinin aklı, fikri, gözleri hep o uzun boylu, süzgün bakışlı genç kadında idi.

Bineceğimiz tren geldi. Hamdi ile vagonları dolaşıyor, oturacak bir yer arıyorduk. Bomboş birinci mevki bir vagonun kanapelerinden birinde deminki genç kadının oturduğunu gördük. Bizden evvel bu vagona girmiş, pencerenin yanına yerleşmiş, ayak ayak üstüne atmıştı. Eğer bir sinema artisti olsaydı mutlaka şu birbirinin üzerine attığı bacaklarını bilmem kaç yüz bin dolara sigortaya koydururdu. O kadar muntazam bacakları vardı.

Hamdi genç kadını görür görmez bana:

— Burada oturalım!.. dedi.

Cevap verdim:

— Canım, belki daha münasip bir yer buluruz.

— Bundan daha münasip yer olur mu?... Bomboş bir vagon... fazla dolaşamam.. Burada oturalım işte...

Böyle söyliyerek genç kadının tam karşısına hemen oturuverdi. Artık bir emrivaki karşısında kalmıştım. O oturduktan sonra fazla ısrar, yüksek sesle münakaşa gibi şeyler pek tuhaf olacaktı. Çaresiz ben de Hamdinin yanına oturdum. Hamdinin zaten bu neviden hallerini pek beğenmezdim. Lâkin bugün - tabir caizse - büsbütün sululuğu üstünde idi. Bir an gözlerini genç kadından ayırdığı yoktu. Hele zaman zaman dudakları arasında bir şiir parçasının âşıkane mısralarını gevelemesi insanı çileden çıkartacak derecede sinir hareketlerdi. Artık tahammül edemedim. Yavaşça Hamdiye fısıldadım:

— Ne o? Şiir mi söylüyorsun?..

Gayet pişkin bir tavırla cevap verdi:

— Tabii şiir söylüyorum... Bu karşımızdaki manzara bir cellâdı bile gayet ince ruhlu bir şair yapacak derecede güzeldir... Genç kadın bu sırada tabakasını çıkardı. Bir sigara yaktı.

Hamdi kendisinden geçmiş ona bakıyordu. Bir an kulağıma eğildi:

— Şöyle bir sevgilim olsaydı, dedi, hayatta ne harikalar yaratmazdım. Unutmamalı ki aşk, erkeklerin ilerlemesi için en büyük bir kuvvettir. Birçok büyük dâhileri ileriye sürükliyen en mühim kuvvet aşktır.

Genç kadın da ona karşı pek kayıdsız görünmüyordu. Arasıra o süzgün gözlerinin, baygın bakışları ile Hamdiye uzun uzun baktığı oluyordu. Tren son istasyona gelince indik. Ben Hamdiden ayrıldım. Zaten o da benden bu centilmenliği bekliyor gibi idi. Kendisini fazla üzmek doğru olamazdı.

Akşama tekrar trende buluştuğumuz zaman Hamdi heyecan içinde idi:

— Ah kardeşim, diyordu, beceriksizlik ettim, abdallık ettim... Onunla tanışamadım. Fakat bundan sonra sen beni gör. Bir aşk kaplanı kesileceğim. Her halde onunla tanışacağım. Amma her halde... Zaten kendisinin de bana karşı pek ümid verici bir hali var. Hele bir kere tanışsam, bir kere tanışsam yok mu...

Hamdi âdeta şimdiden bir âşık tavrı almıştı. Epey ehemmiyetli bir nezle yüzünden dört beş gün evden çıkamadığım için onu bir hafta kadar görememiştim. Nihayet bu maceradan dokuz gün sonra idi. Gene istasyonda tren beklerken arkadaşıma rastladım. Daha trenin gelmesine yedi dakika vardı. Koluma girdi. İstasyonda dolaşmağa başladık. Bir an arkadaşım mühim bir tehlike görmüş gibi gözlerini açtı:

— Aman, dedi, Sadiye geliyor... Buradan uzaklaşalım!.. Bizi görmesin!.

Şaşırmıştım:

— Sadiye de kim?...

Hamdi telâş içinde bana izahat verdi:

— Canım, hani bir hafta, on gün evvel gene burada görmüştük. Uzun boylu, süzgün gözlü kadın!...

Şaşırdım, sordum:

— Hani cellâdları bile ince ruhlu birer şair edecek kadar güzel olan kadın mı?.. Hani tanışmak için yanıp, tutuşuyor, çıldırıyordun... O mu?..

Hamdi can sıkıntısı içinde:

— Evet, evet, o... dedi. Sonra olanı, biteni anlatırım. Hele biz saklanalım...

Tren gelinceye kadar bir köşeye büzüldük. Tren geldikten sonra Hamdi:

— Aman, dedi, o hep birinciye biner... Ne olur, hatırım için biz bugün üçüncü mevkide oturalım...

Garip olmakla beraber Hamdinin bu arzusuna karşı:

— Peki, dedim, üçüncüde oturalım...

Elimizde birinci mevki bileti olduğu halde en arkadaki üçüncü mevki vagona yerleştik. Ben merak içinde sordum:

— Bu derece tanışmağa can attığın, «Ah şöyle bir sevgilim olsaydı..» diye yanıp tutuştuğun kadından böyle fellik fellik kaçmanın sebebi ne kuzum?..

Hamdi gene bir filozof tavrile:

— Ah kardeşim, dedi, kadınlar uzaktan katiyen anlaşılamıyacak derecede kapalı mahlûklardır. Benim bu kadınla tanışmak için ne derecede çılgın bir arzuya kapıldığımı bilirsin.

Nihayet bir fırsatını buldum. Onunla tanıştım. Lâkin ne yalan söyliyeyim, hayatımda bu derece geveze, argo tabirile söyliyeyim, bu derece tıraşçı bir insana rasgelmedim. Sanki kadın bir lâkırdı makinesi halinde idi. Bir an, bir dakika durmuyordu. Meselâ işinizi, gücünüzü bırakarak onunla buluşmuşsunuz. Altı yedi saat vaktiniz var... Bu zamanı ne kadar güzel, ne kadar şairane geçirmeniz kabil değil mi?... Onunla buluştuğunuz dakikada bir çenesini açar, size nefes bile aldırtmaz, bir tek söz söyletmez. Altı, yedi saat konuşur, hattâ üstelik size treni de kaçırtır. Kendisinden ayrıldığınız zaman kafanız şişmiştir. Kulaklarınız uğuldar. İşiniz, gücünüzü bıraktığınız, yedi sekiz saat zarfında bütün kazancınız onun karşısında put gibi oturup bitip tükenmek bilmiyen sözlerini dinlemekten ibaret kalmıştır.

Hani anlattıkları da bir şeye benzese yüreğim yanmaz. Lâkırdı mevzuu olarak o derece saçma, mânasız, âdi şeyler seçer ki... Bunların çoğu dedikodudur. Filânca arkadaşının kiminle sevişti̇ğini, falancanın kaynanasile nasıl kavga ettiğini, şişman, ihtiyar bir çapkının kendi arkasına nasıl düştüğünü... Daha nerler de neler...

Bu müddet içinde âşıkane bir kazancınız, âşıkane bir zaferiniz olsa gene iyi.. Fakat ne gezer?.. Bu kadının bütün zevki gevezelik etmekten ibarettir. Başka hiç bir şey ona gevezelik etmek kadar zevk veremez... Üstelik fevkalâde güzel konuştuğuna kanidir...

İşte azizim geveze, tıraşçı harikulâde güzel bir kadın da olsa çekilmiyor.

Hikmet Feridun Es

RADYO

Türkiye Radyodifüzyon Postaları
Dalga uzunluğu
Türkiye Radyosu
1648 m. 182 Kc./s. 120 Kw.
Ankara Radyosu
T. A. P. 31.7 m. 9465 Kc./s 20 K. W.
TÜRKİYE SAATİLE
Pazartesi 4/12/1939

12,30: Program ve memleket saat ayarı, 12,35: Ajans ve meteoroloji haberleri, 12,50: Türk müziği (Pl.), 13,30 - 14: Müzik (Hafif müzik - Pl.).

18: Program, 18,05: Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri, 18,25: Müzik (Radyo caz orkestrası), 19: Konuşma, 19,15: Türk müziği, Karışık program, 20,15: Konuşma, 20,30: Türk müziği (Fasıl heyeti), 21,15: Müzik (Küçük orkestra - Şef: Necip Aşkın). 1 — Joh. Strauss: Güzel ilkbahar (Vals), 2 — Josef Lanner: Balo dansları, 3 — Max Schönherr: Alp köylülerinin dans havaları, 4 — Tschaikowsky: Barkarol, 5 — Carl Robrecht: Vals Potpuri'si, 6 — Dohnanyi: Düğün valsi, 7 — Schubert: Askeri marş, 22: Memleket saat ayarı, ajans haberleri; Ziraat, Esham - Tahvilât, Kambiyo - Nukud borsası (fiat), 22,20: Müzik (Küçük orkestra - Yukarıdaki programın devamı), 22,35: Müzik (Fauré: La Majör Sonat'ı) (Pl.), 23: Müzik (Cazband - Pl.), 23,25 - 23,30: Yarınki program ve kapanış.

Fransaya satılacak kuru sebzeler

İzmir (Akşam) — Fransa hükûmetinin memleketimizden kuru sebze satın almak için ayırdığı kırk milyon franklık kontenjan münasebetile İzmirdeki ihracat evlerinin Fransadaki ithalât evlerile temasa gelmeleri Ticaret Vekâletinden şehrimizdeki alâkadarlara bildirilmiştir. Fransa tarafından ayrıca yumurta, keçi derisi ve yağlı tohumların toplu olarak mübayaası için Ticaret Vekâletine müracaat vukubulduğu öğrenilmiştir.

Vekâlet, Fransaya derhal satış imkânları tahakkuk ettiğinden ihracat evlerimizin ecele Fransız tüccarlarına müracaat etmeleri buradaki alâkadarlara bildirilmiştir. Tokad vilâyeti ticaret odasından şehrimizdeki alâkadarlara gelen bir mektupta Tokadda siyah haşhaş, Afyon yağı, ceviz içi, mahlep yağı, yün, yapağı, nohut ve mercimek stoku bulunduğu bildirilmiş, İzmir ihracatçılarının bundan haberdar edilmeleri istenmiştir.

Kırşehirde meyva sergisi

Kırşehir (Akşam) — Her sene olduğu gibi bu sene de geçen hafta pazar günü Halkevinde bir meyva sergisi açılmıştır. Kırşehir ziraat dairesinin tertip ettiği bu sergide; muhitte yetişen elma, armud, erik, yaş üzüm, kuru üzüm ve kuru kayısı gibi meyvalar teşhir edilmiş ve bunlardan birinciliği, ikinciliği, üçüncülüğü kazanan meyva çeşitleri sahiplerine (250) liralık ikramiye tevzi edilmiştir.

Ayni tarihte, Kırşehirde üç gün devam eden bir ehli hayvanat sergisi açılmış ve inek, boğa, at, koyun ve keçi gibi hayvanat teşhir edilmiştir. Bu sergide de muhtelif cins yirmi iki hayvanın sahiplerine birinci geldikleri için (225) lira mükâfat tevzi edilmiştir.

LEYLÂ ile MECNUN

Tefrika No. 136

Yazan: İskender Fahreddin

Allah yardımcın olsun Leylâ! Sakın aşıkınla buluşunca beni burada unutma!

Onuncu kısım

Leylâ'yı nasıl kaçıracaklar?

Mansur zeki bir adamdı. Şeyh Mehdinin sarayına kolayca girmek mümkün olsa bile, ayni kolaylıkla çıkmanın imkânsız olduğunu biliyordu.

Saray civarında Sünnura şunları söyledi:

— Leylâ beni çok iyi tanır. Eğer sen gerçekten ona bir iyilik yapmak istiyorsan, benim bahçeler önünde beklediğimi ona söylersin. Ve elbiseni Leylâya verip onun kolayca saraydan çıkmasına yardım edersin!

Sünnur bu hileyi muvafık buldu. Zaten başka türlü Leylâyı saraydan çıkarmağa imkân da yoktu .Sünnur harem kapısına geldi, şeyhin akrabasından olduğunu söyledi. Sünnurun yüzü kapalıydı, kabile kadınları kılığında gelenleri serbes bırakırlardı.

Sünnur bu suretle harem dairesine girmeğe muvaffak oldu. Cariyelerden birine Leylânın odasını sordu. Ona:

— Leylâ hastadır, göremezsin!

Cevabını vermişlerdi. Sünnur kendisine ilâç getirdiğini söyledi. Çöl yıldızı böylelikle Leylânın odasına girebildi.

Leylâ yatakta yatıyordu. Başında bir çatkı, omuzlarında ipekli bir atkı vardı. Leylâ, içeriye giren kadını cariyelerden biri sanmış, yüzüne bile bakmamıştı.

Sünnur yalnız kalınca derhal yatağın kenarına sokuldu:

— Ben, Ur dağından, Mecnunun yanından geliyorum, Leylâ! Yüzüme dikkatli bak. Yabancı değilim. Sana hayırlı haberler getirdim.

Leylâ birdenbire silkindi. Şaşkın bir tavırla Sünnur'a döndü:

— Gerçek, onun yanından geldiğini anladım. Odamdan içeriye girer girmez içimi bir serinlik sardı. Onun kokusunu duyar gibi oldum.

Ve aylardanberi gülmiyen yüzünde tatlı, hazin bir tebessüm belirdi:

— Bu gözlerin (Can) ı görmek saadetine erdi, öyle mi?

— Evet, Leylâ! Kocam onun arkadaşıdır.. fazla geçiştirecek vaktimiz yok. (Can) bey seni dünya gözile bir kere daha görmek istiyor. Ben her türlü tehlikeyi göze alarak buraya geldim. Haydi, çabuk, kalk ve hazırlan!

— Ne diyorsun, temiz yürekli kadın? Beni Ur dağına mı götüreceksin?

— Oraya gideceksin. Fakat, seni götürecek ben değilim; (Can) beyin kölesi Mansur'dur.

— Mansur... Zenci bir köle... Onu tanıyorum. Bir kere bana ondan mektup getirmişti.

— Ta kendisi. Seni karşıki hurma bahçelerinin önünde bekliyor.

Leylâ birdenbire o kadar çok sevindi ki..

Çeneleri kilitlendi.. şaşkın şaşkın sağa sola bakındı.. ne yapmak, ne söylemek istediğini bilmiyordu.

— Demek ki (Can) beni görmek istiyor.. öyle mi? Fakat, bu doğrudur. Eminim ki sen yalan söylemiyorsun! Çünkü, Cuan bana: «Sen (Can) ı bir kere daha göreceksin!» demişti.

— Sana yalan söylemediğimi, senin iyiliğin için çalıştığımı şimdi fi'len isbat edeceğim, Leylâ! Haydi, sen hazırlan!

— Saraydan nasıl çıkacağım? Beni bir yere bırakmazlar ki..

— Merak etme! Ben bunun çaresini buldum. Benim elbiselerimi giyeceksin! Ve saray kapısındaki nöbetçiler bu suretle seni tanımıyacaklar.

— Ben de senin yerine burada kalacağım. Sen dönünceye kadar...

— Buradaki hizmetçiler seni tanımazlar mı?

— Hayır. Sen gelinceye kadar başımı iyice sarar, yatağa girerim ve kısık bir sesle konuşurum. Ne yüzümü gösterir, ne de sesimi belli ederim.

— Güzel.. güzel.. bu mümkündür. O halde hemen kalkıp giyineyim.

Leylâ bir sevinç ve neşe içinde çırpınıyordu.

Sünnur sırtındaki elbiseleri çıkarıyor, Leylâya uzatıyordu. Lylâ da soyunmuş, Sünnur'un elbisesini giymiş, başını tıpkı onun gibi örtmüştü.

Leylânın odasında Sünnur'dan başka yabancı kimse yoktu.

Leylâ, Sünnur'un elbisesini giyince tıpkı kendisine benzemişti.

Leylâ odadan çıkarken, Sünnur'a şunları tembih etmeyi de unutmamıştı:

— Ben odama gelen cariyeme her sabah tavuslarımı, papağanımı sorarım. Bunları sormayı sen de ihmal etme! Eğer annem yanına gelirse, başını sakın yastıktan kaldırma.. ve sana: Başının ağrısı geçti mi? diye sorarsa, her günkü gibi ağrıdığını söyle; başka bir şey söyleme. Çünkü ben annemle çok az konuşurum.

Sünnur, Leylâya söz verdi.

— Seni aratmıyacağımdan emin olabilirsin! Haydi, yolun açık olsun. Bir geceden fazla Ur dağında kalacağını sanmıyorum. Yarın akşam olmazsa, öbür gün dönmeğe çalış, olmaz mı?

Leylâ tatlı bir rüya içinde yaşıyormuş gibi, daha şimdiden - Can beyi görmeden - kendinden geçmişti. Sünnur'un boynuna sarıldı:

— Ben gidiyorum.. seninle uzun boylu konuşamadım. Dönüşte görüşürüz. Seni Allah mı gönderdi bana? Bilmiyorum. Aylardanberi içimi saran bu korkunç karanlıklardan, bu sonsuz iztırablardan seni gelip kurtaran sensin! Bu iyiliğin karşılığını dönüşte fazlasile ödiyeceğimi vadediyorum. Allaha ısmarladık.

— Allah yardımcın olsun, Leylâ! Sakın âşıkınla buluşunca beni burada unutma! Zira hasta yatağında uzun müddet yatmağa tahammül edemem.

Leylâ yavaş yavaş saraydan çıktı.

Onu nöbetçiler ve cariyelerden hiç kimse tanımamıştı.

★

Mansur, uzaktan bir kadının kendisine doğru geldiğini görünce:

— Eyvah, dedi, Sünnur yapmak istediği işi becerememiş.. sendeliyerek geliyor. Boşuna gelmişiz buyara yadar..

Oysaki, Leylâ, Sünnur'un kılığına girince ona o kadar benzemişti ki.. Mansur bile ayırd edememişti onu.

Leylâ (Can) beyin kölesine yavaşça seslendi:

— Atlar nerede Mansur?

(Can) ın kölesi birdenbire şaşaladı.

Ve sevinçle cevap verdi:

— Şurada.. hurmalıkların ardında.

Kimseye bir şey sezdirmeden, heyecan içinde yürüdüler. Hurmalığa daldılar.

Mansur'un tahammülü kalmamıştı:

— Gözlerime inanamıyorum, Sitti! Sünnür nerede?

Leylâ yüzünü açarak, uzun kirpikli gözlerile Mansur'a baktı:

— O sarayda kaldı. Ben dönünceye kadar yatağımda yatacak. Ne sevimli, ne fedakâr bir kızmış o.

Mansur, Leylânın sesini duyunca, atların dizginini çekti:

— Hemen binelim. Sitti! (Can) bey sizi sayıklamaktan deli oldu. Onu bu felâketten ancak siz kurtaracaksınız!

Atlara bindiler.

Hurma bahçelerinden kızgın kum deryasına daldılar.

Leylânın kaçtığını kimseler görmemişti. Onu görenler göçebe çöl kabilelerine mensup bir bedevi kızı sanıyordu.

Ur dağının yolunu tutmuşlardı.

Akşam güneşi batarken, Mecnunun yaşadığı dağın yamaçlarına varacaklardı.

(Arkası var)

Tefrika No. 146

SEVİLEN KADIN

Nakleden : (Vâ - Nû)

— Tabanca patlar patlamaz tabanları kaldırdı... İşte görüyor musun şu süvariyi?... Odur...

— Eyvahlar olsun... Şimdi buralarda yapayalnız mı kaldım...

Hancı başta olmak üzere köylü kıkkı bütün adamlar gülüyorlardı.

***

Cemil Aciba, sözünü tutmuştu. Doktor Kadri Ahmede karşı kalbinde zerrece kin hissetmiyordu.

Kendisine ıztırap veren yaraya rağmen, neşeliydi. Artık hiç bir kin duymuyordu. Vehbinin ölmesini istememişti. Maksadı, onu sevdiği kadından sadece ayırtmaktı. Fakat Vehbi, kendi cezasını kendi bulmuştu. Elden ne gelir...

Ezeli ve ebedî adalet bir kere daha tahakkuk etmişti.

Cemilin içinde bir his vardı: Berberi sadık uşağı Bekirin ölmiyeceğine emindi; bu zabıta vakasından dolayı avukat Saidin Bekire hiçbir mesuliyeti terettüp ettirmiyeceğine de kanidi. Esasen hakkaniyet de bunu icap ettirmiyor muydu? Vicdanı müsterihti.

Otomobiller dağ yolundan hızla inerken, Necilenin sevgilisi arada sırada omuz başını sıkıyordu. Parmakları kanlanıyordu. Bekir, bu manzarayı görünce kendi derdini unutuyor, arabanın yastıklarında doğrularak efendisinin imdadına koşmak istiyordu. Körükörüne sadık olan bu berberi, Cemilin hiçbir hareketini gözden kaçırmazdı: Nişantaşındaki mahut başbaşa akşam yemeğinde doktora bir kere kinlendiği için onu nerede görse daima düşman gibi telâkki etmişti. Hatta demin, yaralanmadan evvel Kadri Ahmedi kaçakçılara göstererek:

— Ah, o çok fena adam! - demişti. - Zengindir, ve lâkin bütün bareleri haram, haram!... Asıl haramı odur billâhilazim!...

Bu söz üzerine, İsmail, arkadaşlarına bakmış ve göz kırpmıştı. Hele sonradan doktor, yeleğinin iç cebine yerleştirdiği paraları göğsüne bastırmakla meşgulken, köylülerin gözleri büsbütün parlamıştı.

Şimdi Kadri Ahmedin kafasında bin bir fikir dolaşıyordu. Bir iştir olmuştu. Artık bundan kolayca sıyrılmanın yoluna bakmalı; hayırlısile kapağı İstanbula atmalıydı. Doğrusu, kuş uçmaz, kervan geçmez dağ başlarında bu eşkiya yüzlü adamların muhiti onu hiç de sarmıyordu. Şimdi zengindi; zaten mevcut olan servetinin üzerine bu son hâdiseyle kaymak da sürülmüştü. Safayı hatırla yemeli... Yaşamalı!... Zevk etmeli!... Ama şu vaziyetten sıyrılmak için ne yapmalı acaba? Bir etrafına, bir de cesede bakıyordu.

Ansızın aklına bir tedbir geldi. Mükemmel bir atlatmaca!... Köylülere:

— Yahu! - dedi. - Biz bu işin içinde sadece seyirci idik. Ne demeğe cesed başımıza kalsın?... Vuran Arap arabayı çekti gitti... Biz de burada durmayalım... İşittiniz: Avukat meseleyi halledecek... Hükûmet adamları gelip nakledinceye kadar siz ya bir yere muvakkaten gömersiniz, yahut da üstüne bir şey örtersiniz... Vesselâm... Alın şu beş lirayı da aranızda payedin... Esasen maktulün ailesi de zengindir. Cesedi naklettirir. Düşünmek bize düşmez!... Meraklanmayın!...

Böylelikle arkadaşlık vazifesini yapılmış sayıyordu. Köylülerin itiraz etmeksizin beş lirayı kabullendiklerini görünce:

«— Ucuz atlattık!» diye rahat bir nefes aldı. Sonra, İsmaile döndü:

— Kuzum bana kim kılavuzluk edecek?

Kaçakçı:

— Ben gelmek isterdim amma, beyim, malûm ya, vaziyetim müsait değil... - diye ağzının içinde bir takım sözler geveledi. - Maamafih, şu arkadaş size kılavuzluk eder...

Doktor Kadri Ahmed, uşağı Aliyi İstanbuldanberi beraberinde getirmişti. Efendiler vapurun birinci mevkiindeyken bu sessiz sadasız adam, ikincide oturuyor, bavulları bekliyordu. Rahate düşkün olan doktorun bir emri olursa yerine getirmek için aleste duruyordu. Ali, dağ yolunda da eşya katırile birlikte gelmişti. Sözde kamp kurulunca keyifçe yemek ısıtmak, kahve pişirmek gibi hizmetleri o üzerine alacaktı.

Klavuz başta, üç kişilik kafile, bavulları da Alinin atına bağlıyarak, yola düzüldü.

Doktor, rehbere:

— Yolu şaşırtmıyacaksın ya bize inşallah?... - dedi. -.

— O cihetı hiç merak etme, beyim... Her yeri karış karış bilirim.

— Aferin... E... Sen ne sanattasın bakalım?...

— Çoban...

— Hiç te çobana benzer halin yok... Ne suratında, ne konuşmanda... Kendine çoban süsü vererek kaçakçılık yapıyorsun galiba!... Ha?...

— Eh, elimize fırsat düşerse, tabii, beyim... Allahın bildiğini kuldan ne saklamalı?... Böyle şeyler gevezeliğe gelmez amma, kuru lâf ettim diye de beni hapishaneye atacak değiller!...

— Bursaya ne kadar zamanda iner iz dersin?...

— Gidişimize bakar... Fakat, hayli yoldur... En aşağı beş saat çeker...

— Vay vay vay... Saat kaçlara kaldık... Desene işim bitik... Onlar otomobille uçtular... Biz burada sürt Allah kerim...

— Bu gece rahat uyusaydınız da sabahleyin erkenden yola çıksaydık beyim...

Doktor, aksi aksi baktı:

— Şaka mı ediyorsun?... O cesedin yanında?... Yorgunluktan geberirim de gene kalmam alimallah... Yolda karın doyuracak bir yer biliyor musun, sen onu haber ver!

— Bir şey uydururuz... Meraklanma, beyim...

Üç kişilik kafile ilerliyordu.

(Arkası var)

Sovuet-Fin harbi bütün şiddetile devam ediyor

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Havanın müsaitsizliği yüzünden hiçbir tayyare hareketi olmamıştır.

Hükûmet merkezi Vasaya nakledildi

Berlin 3 (A.A.) — Helsinkiden alınan haberlere göre, hükûmet makamatı, şehrin bütün sivillerden tahliyesini emretmiştir. Başvekil B. Ryti ile hükûmet erkânı, meçhul bir semte müteveccihen payitahttan ayrılmışlardır. Zannolunduğuna göre, hükûmet merkezi, Vasaya nakledilmiştir. Kordiplomatik Helsinki yakınında küçük bir şehre gitmeğe davet edilmiştir.

Cumartesi günü Helsinkideki Almanların Alman vapurlarile naklıne başlanılmıştır.

Sovyetler yeniden asker tahşid ediyorlar

Helsinki 3 (A.A.) — Hava bombardımanlarının kesilmesi Almanların ve Sovyet elçilik memurlarının vapura binmesi yüzündendir. Finlândiyanın endüstri merkezlerine, limanlara ve tayyare meydanlarına karşı şiddetli hava hareketlerinin vukuu beklenmektedir. Sovyetlerin Finlândiyaya karşı tahşidatları devam ediyor.

Fakat Finlândiya bundan asla ürkmüş değildir ve mareşal Mannerheim subaylara hitaben söylediği bir nutukta demiştir ki:

«Finlândiya her şeyi kaybedebilir. Fakat şerefini asla.»

Gazeteler, İsveçin silâh altına çağırdığı ihtiyatların bilhassa Gotland adasında ve sahil istihkâmlarında tecemmu ettiğini yazıyorlar.

İşçi sendikasının beyannamesi

Helsinki 3 (A.A.) — Finlândiya sosyal demokrat ve işçi sendikası merkezi bugün aşağıdaki beyannameyi neşretmiştir:

Finlândiya milletinin çetin bir imtihan geçirdiği bu saatlerde amele sınıfının mümessilleri olan bizler, milletin intihabı ile ortaya gelen parlâmentonun müzaheret ettiği şimdiki hükûmet Finlândiyayı temsile yegâne selâhiyettar makam olduğu imanını bildirmek ister.

Finlândiya işçi sınıfları şimdiye kadar yuvalarında rahatça çalışıyorlardı. Bugün ise Finlândiya bir haksızlığa uğramıştır. Finlândiya işçi sınıflarının vazifesi bu gibi taarruzlara karşı mücadele etmektir.

Bu tabiî müdafaa zarureti, Finlândiya ile Sovyetler Birliği arasında her iki memleketin menfaatlerine uygun bir tarzda muslihane münasebetler tesisi için gayretler sarfedilmesi arzusunu azaltamaz.

Milletin ve işçi sınıflarının sulhü yeniden tesis etmek hususundaki derin arzularını bir kere daha izhar ederek, demokratik ve sulhcu gayretlerle esaslı müşkülât izale olunduktan sonra geniş halk kütlelerinin refahını ekonomik terakkilerle temin etmenin mümkün olacağını beyan eyleriz.

Maamafih mütecavizler işçi sınıflarının bu sulh arzusunu anlamaktan imtina ederlerse Finlândiya işçi sınıfları için kuvvete karşı elde silâhla mücadele etmekten başka yapacak bir şey yoktur.

Moskova nezdinde yeni bir teşebbüs

Helsinki 3 (A.A.) — Finlândiya hükûmeti, Moskovaya yeni teklifler yaparak Rus - Finlândiya ihtilâfına muslihane bir tesviye tarzı aramağa devamı kararlaştırmıştır.

Finlândiya maslahatgüzarlığını yapmakta olan İsveçin Moskova elçisine Rus hükûmetinin müzakerelere tekrar başlamak isteyip istemediğini istimzaç eylemek üzere Kremlin nezdinde teşebbüste bulunmasını Finlândiya hükûmeti rica eylemiştir.

Bir Sovyet tank alayı mahvedilmiş

Stokholm 3 (A.A.) — Karelie berzahında, muharebe büyük bir şiddetle devam etmektedir. Finlândiyalıların kurdukları tank kapanlarının herbirisi müstevliyi birçok zararlara uğratmaktadır. Tahrip edilen Sovyet tanklarının miktarı malûm olmamakla beraber dünkü 36 rakamını fazlasile aştığı muhakkak telâkki edilmektedir.

Henüz teyid edilmiyen bir habere göre, bütün bir Sovyet tank alayı tamamen mahvedilmiştir.

25 Sovyet tayyaresi düşürüldü, 800 esir alındı

Helsinki 3 (A.A.) — Muhasematın başındanberi 25 Sovyet tayyaresi düşürülmüştür. Mimatra civarında bütün bir Sovyet hava filosu imha olunmuştur. Rusların tank hücumları da Karelide püskürtülmüştür. Finlândiyalıların mükemmel tank dafi topları vardır.

Buz denizi üzerindeki Petsamo limanının Finlândiyalılar tarafından Ruslardan geri alındığı teeyyüd etmiştir. Ruslardan ayni zamanda 800 esir de alınmıştır.

Finlândiyada şehirler ehalisi köylere çekiliyor

Helsinki 3 (A.A.) — Finlândiya şehirleri ahalisi, köylere çekilmeğe davet edilmiştir. Zira, Ruslar açık şehirleri istisnasız bombardıman etmekte ve ahaliye mitralyöz ateşi açmaktadır. Halkın maneviyatı mükemmeldir. Molotofla, Kusinenin sözde halk hükûmeti arasında akdedilen anlaşma, hâlâ bir yapmacık telâkki edilmektedir.

Nikel madenleri tahrip edildi

Londra 3 (A.A.) — Reuter ajansı, buraya gelen haberlere göre, Finlândiyalıların Salnijervi nikel madenlerini tahrip ettiklerini bildirmektedir.

Bir bomba 21 kişinin ölümüne sebep oldu

Helsinki 3 — Sovyet tayyarelerinin dün Helsinkiye attıkları bombalardan biri şehrin kenar mahallelerinden birinde bir sığınağa isabet etmiş, 21 kişinin ölümüne ve 31 kişinin yaralanmasına sebebiyet vermiştir.

Finlândiyanın eski Hariciye Nazırı, İsveç sefiri oldu

Helsinki 3 (A.A.) — Finlândiyanın eski Hariciye Nazırı Erkko, Stokholm elçiliğine tayin edilmiştir.

Rus kadın pilotları da muharebede

Helsinki 3 (A.A.) — Helsinki üzerinde uçarak sokakları mitralyöz ateşine tutarken geçen gün düşürülen bir Sovyet tayyaresinin mürettebatı içinde bir de kadın pilot bulunmuştur.

Bir müddet evvel İtalyaya sipariş edilen 15 avcı tayyaresinden 6 sı bugün Helsinkiye gelmiştir.

Bütün mektepler kapatıldı

Helsinki 3 — Finlândiya hükûmeti Maarif Nezareti bütün mekteplerin kapatılması emrini vermiştir. Çocuklar emin mahallere nakledilecektir.

Pravda muhasamatın nasıl başladığını yazıyor

Moskova 3 (A.A.) — (D. N. B.) Pravda gazetesi Finlândiyada muhasematın başlangıcı hakkında tafsilât vermektedir.

Sovyet ordularına sabah saat 8 de ileri emri verilmiştir. Tam saat 8 de Sovyet topçusu 140 kilometre boyunca olan Kareli cephesi üzerinde ateşe başlamış ve Sovyet kıtaatı ilk Finlândiya mevzilerine taarruz eylemiştir.

Pravda gazetesi Sovyet kıtaatının ileri yürüyüşlerinde mücadele mecburiyetinde kaldıkları manialarını anlatmaktadır:

«Finlândiyalıların ilk şaşkınlık anlarından sonra, mukavemetleri gittikçe artmış ve çetinleşmiştir. Mitralyöz yuvalarının, gizli mevzilerin ve torpil sahalarının ele geçirilmesi Ruslara uzun zamanlar kaybettirmektedir. Her tarafta Finlândiyalılar köprüleri atıyorlar, yolları bozuyorlar. Her tarafta tank kapanları kurmuşlardır.»

Helsinkide ecnebiler

Paris 3 — Helsinkideki ecnebiler hareket ediyorlar. İngilizler bugün İsveçe hareket etmişlerdir. Amerikalılar da bu gece hareket edeceklerdir. Alman tebaası bugün Helsinkiden ayrılmıştır. Diğer sefaretler de tebaalarını Helsinkiyi terketmeğe davet eylemişlerdir.

Helsinki 3 — Finlândiyadaki Alman ve Rus tebaasını almak üzere Domeu adındaki Alman vapuru buraya gelmiştir.

AKŞAMIN KÜÇÜK İLÂNLARI

KÜÇÜK İLÂNLAR
Fevkalâde ahvalin devamı müddetince gayri muayyen günlerde haftada iki veya üç defa neşredilecektir.

1 — İŞ ARIYANLAR

TÜRK MEKTEBİ — Ve Amerikan kolejinde okudum. Eski ve yeni Türkçe, İngilizce, Fransızca, daktilo bilirim. Çalışma hayatında tecrübem ve bonservislerim vardır. Uygun şeraitle çalışabilirim. Akşamda A. C. rümuzuna tahriren müracaat. — 1

İŞ ARIYORUM — Dört nüfuslu bir ailenin reisiyim eski yazıyı okur yazarım. Pek az bir ücretle çalışmağa razıyım. Yağlı boya işlerinde ihtisasım vardır. Kendime münasip bir iş arıyorum. Üsküdar Bülbüldere caddesi Selânikliler sokak 24 sayılı evde Cemil Kocatürke müracaat. — 1

EN BÜYÜK MALÎ MÜESSESATTA BULUNMUŞ — Fransızca bilir Türk yüksek tahsil görmüş birinci sınıf sertifika ve referansları havi icabında işe göre banka teminatı verebilir. bir Türk tebaası halile mütenasip bir iş arıyor. Akşam'da A R rümuzuna mektupla müracaat. — 1

3 — SATILIK EŞYA

SATILIK PİYANO — Mayerbeer markalı yeni ve son sistem bir Alman piyanosu satılıktır. Arzu edenler mektupla Akşam gazetesine F. E. rümuzuna müracaatları.—

SATILIK PİYANO — Meşhur bir Alman piyanosu içi demir ve çapraz telli olarak satılıktır. Taksim Tarlabaşı Yağhane sokak No. 50

SATILIK KAMYONET — Her çeşit reklâma ve mal taşımağa elverişli çok az kullanılmış FORT markalı bir kamyonet satılıktır. Müracaat: Marpuççular Büyük Abut han No. 4. — 1

DOÇ - DİZEL MOTÖRÜ VE BİR DİNAMO — Henüz kullanılmamış «9» beygirlik bir mazot motörü ile az müstamel «45» amper 110 Wolt bir elektrik istihsal dinamosu satılıktır. (Kemal Gencay boya deposuna müracaat) İstanbul Ketenciler kapısı No. 6. — 2

SATILIK OTOMOBİL — 4 kişilik Limousine model 1939/40 satılmaktadır. Akşamda: Otomobil Rümuzuna mektupla müracaat.

SATILIK DEĞİRMEN — Buğday, pirinç ve bütün hububatı çok pratik bir şekilde un haline getiren kabil nakil küçük bir değirmen satılıktır. Bilhassa çiftçiler için kaçırılmaz bir fırsattır. Bahçekapı Hasan deposuna müracaat. —

SATILIK KAMYON — 937 model Ford kamyon uzun şase müracaat: Galata Şişhane karakol (Freşhan) 4 numara İsak Seçime yahud Şişhane garajına. — 1

37, 38, 39 MODELİ — Buik marka bir otomobil alınacaktır. Satmak istiyenlerin yazı ile İstanbul (130) numaralı posta kutusuna müracaat. — 1

SATILIK MÜCELLİT MAKİNALARI — Karel Kraüse markalı 60 santim bıçak makas pres ıstampa ihicenci kanbura. Adres: Kurtuluş son istasyon Al Karanfil so. No. 11 Bahattin. — 4

SEPETLİ ARİEL MARKA — Motosiklet satılıktır. Görmek için Şişhane garajına müracaat. Tel: 43645. — 2

4 — KİRALIK - SATILIK

9000 LİRAYA ACELE SATILIK MÜCEDDED APARTIMAN — Kurtuluş Simen tramvay istasyonu kırmızı renkte Neban apartımanı bitişiği Mekkâreci sokak 4 No. çifte apartımanların ikincisi üç oda bir salon en son sistem gömme banyoları havi iradı dokuz yüz altmış liradır. — 2

KİRALIK DAİRELER — Kabataşta Sedüstünde Çürüksulu Mahmud paşa apartımanında gayet güzel manzaralı, müstakil kapılı, tramvay ve iskeleye pek yakın bir daire kiralıktır. Banyo, havagazı vardır. Aynı binanın üst katında mal sahibine müracaat. Bu binada, iki odalı, küçük ve ucuz diğer bir daire de kiralıktır. — 1

KÜÇÜK BİR AİLENİN İKAMETİNE ELVERİŞLİ — Kalorifer ve saire mevcut güzel bir daire kiralıktır. Beyoğlu İstiklâl caddesi Foto Kanzler üstünde Emgen apartıman ikinci kat. — 1

ACELE SATILIK APARTIMAN — Maçka Teşvikiye caddesi 29/31 numaralı üç katlı, 25 odalı apartıman satılıktır. Taliplerin üçüncü kata müracaatları. — 8

3000 LİRAYA SATILIK KÂĞİR HANE — Ayda 35 lira kira getirir. beş katlıdır. Tarlabaşı Yağhane sokak 35 numaraya müracaat. — 1

DEVREN SATILIK — Boğazın en güzel ve kalabalık yeri olan Paşabahçede Sahip Molla caddesinde fırın karşısındaki 2 numaralı ahçı dükkânı devren satılıktır. İçindekilere müracaat. — 1

MOBİLYALI ODA — Temiz bir aile yanında mobilyalı bir oda kiraya verilecektir. Taksim Talimhane Topçular caddesi 4/1 No. Berber Kirkora müracaat. — 3

KİRALIK ODA — Almancasını ilerletmek istiyen talebeye mahsus kiralık iki oda vardır. İstiyenler Beyoğlunda eski Rus sefarethanesi karşısında Gönül sokağında Kısmet apartımanında iki numarada bayan Ernaya müracaatları.

35 LİRAYA KİRALIK APART. — 4 odahol bütün konförü havi otobüs durağı görmek için Cihangir Yeni yuva So. (Kısmet) Apt. kapıcısı B. Mihala, görüşmek için Kadıköy Süreyya sineması karşısında B. Rahmi Apt. Üst kat A. Arsal'a. — 4

KİRALIK KAT — Kulekapısında Şahkulu mahallesinde 20 numaralı evin elektrik, havagazı ve terkos tesisatı ve iki oda bir sofa ve mütbağı havi birinci katı kiralıktır. İstiyenlerin Taksimde Uygun apartımanı (2) numaralı daireye müracaat. — 27

SATILIK APARTIMAN — Nişantaş Teşvikiyede Çınar caddesinde köşe başı fevkalâde nezaretli tramvaya yakın konförü mükemmel on bir numaralı altı katlı ve on bir daireli senevi dört bin iki yüz lira kira getirmekte olan Fehmi apartımanı satılıktır. Kapıcıya müracaat. — 1

NİŞANTAŞ — Zafer sokak 24 numaralı «Üstündağ» apartımanında iki tramvay caddesine pek yakın, denize nezaretli, havadar 6 odalı bir daire kiralıktır. Kapıcıya müracaat. — 2

5 — MÜTEFERRİK

RADİO TEKNİK — Dört hafta içinde ameli hususi Radio tamirini ve montajı deresi verilir. Fiat ucuz. Müracaat 7 - 9 arasında. Taksim, Sıraselviler, Hoca zade sokak No. 1 Fiebich.

İNGİLİZCE FRANSIZCA — Hesap dersleri tecrübeli profesör tarafından. Ücret mutedil, Kadıköy Hâle sinemsaı caddesi Sakızgüllü sokak No. 15, yahut Akşamda A. A. rümuzuna mektupla müracaat. — 5

İNGİLİZCE ve ALMANCA DERSLERİ — (Bahusus ticaret şubeleri ve bakalorya) — İngiliz Oxford ve Berlin üniversitesinden mezun bir profesör tarafından en seri ve asri metodla verilir. — Fransızcayı mükemmel konuşur. — Esaslı ve en seri usul. — Ücret mutedil — (Prof. H.) rümuzuna mektupla müracaat. — 13

EN SON USUL DANS DERSLERİ — Yeni dansları hususi ve münferid olarak ders veriliyor. Pazardan maada her gün Beyoğlu İstiklâl caddesi Büyük Parmakkapı tramvay durağında 117 No. Prof. Panosyan. Müracaat saatleri: (12-14), (17-21) e kadar. — 5

DANS DERSLERİ — Hususi ve münferid dersler en iyi ve en çabuk akademik metodlarla yeni dansları öğreten profesör Hanımyan Beyoğlu Parmakkapı Mis sokak No. 13 saat 14-21 e kadar. — 4

MEKTUPLARINIZI ALDIRINIZ
Gazetemiz idarehanesini adres olarak göstermiş olan karilerimizden

L. S. W. — Pansiyon — D. P. — N. H. K. — L. K. — 1910

namlarına gelen mektupları idarehanemizden aldırmaları mercudur.

Dr. A. Asım Onur
Ortaköy ŞİFA YURDU

İstanbulun en güzel yerinde, geniş bir park içinde, konforu mükemmel bakımı iyi, kadın ve erkek her türlü hastalıklara açık hastane.

Doğum ve kadın ameliyatlarile fıtık, apandisit, basur ve diğer ameliyeler için çok ucuz hususi fiatler. Ortaköy, tramvay yolu, Muallim Naci cad. 111 - 115. Telefon: 42221.

Türkiye Cümhuriyeti
ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888
Sermayesi: 100.000.000 Türk Lirası
Şube ve ajans adedi: 265
Ziraî ve ticarî her nevi banka muameleleri

Para biriktirenlere 28,800 lira ikramiye veriyor

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4	Adet	1,000	Liralık	4,000	Lira
4	»	500	»	2,000	»
4	»	250	»	1,000	»
40	»	100	»	4,000	»
100	»	50	»	5,000	»
120	»	40	»	4,800	»
160	»	20	»	3,200	»

DİKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.

Kur'alar senede 4 defa, 1 Eylûl, 1 Birincikânun, 1 Mart ve 1 Haziran tarihlerinde çekilecektir.

İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel işletmeleri Umum Müdürlüğünden:

1 — Muhammen bedeli 120000 lira olan Silâhtar fabrikasının kömür nakil tesisatı kapalı zarf usulile eksiltmeye konmuştur.

2 — Muvakkat teminit 7250 liradır.

3 — Eksiltme 15/1/1940 pazartesi günü saat 15 de Metro han binasının beşinci katında toplanacak olan arttırma ve eksiltme komisyonunda yapılacaktır.

4 — Bu işe aid plân ve şartnameler idare veznesinden 6 lira mukabilinde tedarik edilebilir.

5 — Teklif mektuplarının şartnamedeki tarifat dairesinde hazırlanarak kanuni vesaikle birlikte 15/1/940 pazartesi günü saat 14 e kadar yedinci kattaki komisyon kâtipliğine imza mukabilinde verilmiş bulunması lâzımdır. «9902»

İstanbul Defterdarlığından

Bakırköy sahilinin takriben 2500 açıklarında bundan 20 sene evvel batmış olan Pelengi Derya ganbotunun hurda demir aksamı müteahhide ait olmak üzere parçalanarak çıkarılması işi 1462.5 bin dört yüz altmış iki buçuk lira muhammen bedel üzerinden açık arttırmaya konulmuştur. Mağruk gemiden çıkacak esleha, cephane, teçhizat ve saire gibi milli müdafaaya elverişli mevat ile bakır, pirinç, aleminyüm ve emsali maadin, meskûkât ve evrakı nakdiye hükûmete ait olacaktır. İhaleyi müteakip yirmi gün içinde işe başlanması ve dört ay zarfında ikmal edilmesi meşruttur. Şartname bedelsiz olarak her gün Milli emlâk müdürlüğü muhasebe kaleminden alınabilir. Arttırmaya 14/12/939 perşembe günü saat 14 de Milli emlâk müdürlüğünde içtima edecek olan komisyonda yapılacaktır. Taliplerin 110 liralık muvakkat teminatla muayyen gün ve saatte komisyona müracaatları. (9641)

NEVROZİN

Baş, Diş, Nezle, Grip, Romatizma

Nevralji, kırıklık ve bütün ağrılarınızı derhal keser

İcabında günde 3 kaşe alınabilir.

Müsabaka ile memur alınacak

Türkiye İş bankasından:

1 — Bankamızın muhtelif şubelerinde çalıştırılmak üzere müsabaka ile 15 memur alınacaktır. Müsabaka imtihanları 25 Birinci kânun 1939 pazartesi günü Ankara, İstanbul ve İzmirde yapılacaktır.

2 — İmtihana girebilmek için:

a) Lâakal lise mezunu olmak.

b) On sekiz yaşından aşağı ve otuz yaşından yukarı bulunmamak.

c) Askerliğini yapmış olmak (askerliğini henüz yapmamış olanlar muvakkat memur olarak alınacaklardır.)

3 — Yukarıda yazılı evsafı haiz olan taliplerden tahrirî imtihanda muvaffak olanlar berayı tecrübe on beş gün maaşsız olarak çalıştırılacaklar. Bu müddetin hitamında mesaileri itibarile de iyi not alanlar barem kanununda muayyen tahsisatla kadroya alınırlar.

4 — Muvaffak olanlar arasında ecnebi lisanı bilenler tercih olunur.

5 — İmtihan neticesinde Banka hizmetine alınacak 15 memurdan başka muvaffak olanlar, muvaffakıyet derecelerine göre müessesede açılacak münhallere sıra ile alınacaklardır.

6 — Taliplerin en geç 20 Birinci kânun 1939 çarşamba gününe kadar Ankarada Umum Müdürlük Memurin Servisine, İstanbul ve İzmirde Şube Müdürlüklerine vesaiklerile birlikte müracatta bulunmaları ilân olunur.

M. M. Vekâleti Hava Müsteşarlığından:

1 — Hava sınıfında tayyare ve yer telsizlerinde istihdam edilmek üzere telsiz muhabereci ve makinistile meydan tenvir ışıldaklarında istihdam edilmek üzere elektrikçi alınacaktır.

2 — Telsizciler kara ve deniz ordusunda muhabere onbaşı ve çavuşluğu veya piyasada radyo tamirciliği yapmış olacaktır.

3 — Elektrikçilerin dinamo işletmiş ve akimlâtör doldurmuş ve bunların bakım ve tamirlerini başarabilmiş olmaları lâzımdır. Sanat mektebi mezunları ve bilhassa deniz ticaret mektebi çarkçıları tercih olunur.

4 — İstekliler arasında Ankara ve İstanbulda müsabaka imtihanı yapılacaktır. Bu imtihanda sorulacak sualler yüksek mühendis binbaşı Raif Üstün'ün pratik elektrik ve radyo kitaplarında yazılı olan bahislerden ve bu kitapların derece ve ayarından tesbit edilecektir.

5 — Müsabakada kazananlar ayrıca Eskişehirde de bir kursa tâbi tutulacaklar ve kendilerine kullanacakları cihaz ve âletler öğretilecektir. Tahsil derecesi orta mektep ve muadilidir.

6 — İsteklilerin istidalarile birlikte gönderecekleri vesikalar şunlardır:

A) Tahsil derecesini gösterir mektep diploması tasdikli sureti,

B) Nüfus cüzdanı ve askerlik terhis vesikaları tasdikli sureti,

C) Şimdiye kadar çalışmış olduğu yerlere aid vesaik ve bonservisi suretleri.

7 — Yaş haddi âzamî 35 i geçmemelidir.

8 — İstida ve vesikalar açık adreslerile birlikte nihayet 15/ 1. Kânun/939 tarihine kadar Ankarada M. M. V. Hava müsteşarlığına gönderilmiş olacaktır. Bu vesaik tedkik edildikten sonra kimlerin imtihana iştirak edeceği ve imtihan günü adreslerine tebliğ edilecektir. Kabul edileceği belli olmadan beyhude masrafı mucip olmamak için bu vesaikin bulunulan yerin askerlik şubesince tasdiki kâfidir. İmtihan sonunda kabul edilenler vesikalarını lüzum görülecek şekilde ikmal edeceklerdir.

9 — Kabul edileceklerin alacakları ücret tahsil ve barem derecelerine göre 60 - 108 liradır. (9792) (6082)

Gümrük ve İnhisarlar Vekâleti Teftiş heyeti müdürlüğü imtihanı

Gümrük ve İnhisarlar Vekâleti teftiş heyeti kalemi müdürlüğü için 14/12/939 perşembe günü saat 14 de Ankarada müsabaka imtihanı açılacaktır.

Aranan şartlar şunlardır:

A — Memurin kanununun 4 üncü maddesinde yazılı evsafı haiz olmak.

B — 2 ncikânun 1939 da yaşı 26 dan aşağı 32 den fazla olmamak.

C — Mülkiye mektebinden (Siyasal Bilgiler okulu) Hukuk fakültesinden Yüksek ticaret ve iktisat mektebinden veya buna muadil derecedeki ecnebi mekteplerden mezun olmak.

D — İki müfettiş tarafından yapılacak tahkikat neticesinde karakter itibarile teftiş heyeti kalemi müdürü olabilecek vasıfları haiz bulunduğu anlaşılmak.

E — Askerliğini yapmış olmak.

F — Ecnebi lisanını (Bilmek (Fransızca, Almanca ve İngilizce'den biri).

İmtihana talip olanlar 8/12/939 tarihine kadar Ankarada Gümrük ve İnhisarlar Vekâleti zat ve sicil işleri müdürlüğüne bir arzuhalle müracaat edeceklerdir.

Arzuhale şu evrakın raptı lâzımdır:

A — Nüfus cüzdanı aslı veya tasdikli sureti.

B — Kendi el yazısı ile tercümeihal hulâsası (Memuriyette bulunanlar müddet veya sureti hizmetlerine dair resmi vesika, müesseselerde bulunanlar oradan alacakları Bonservisleri rapt edeceklerdir.)

C — Mektep şahadetnamesi veya tasdiknamesi.

D — Sağlam olduğuna dair resmi rapor.

E — Askerliğini yaptığına dair terhis tezkeresi aslı veya tasdikli sureti.

İmtihan programı:

1 — Medeni hukuk, Borçlar hukuku. Ticaret hukuku, ceza hukuku, ceza ve hukuk muhakemeleri usulleri hukuku, Hususi kanunlar, hukuku hususiyei düvel hukuku umumiyei düvel idare hukuku, iktisad.

2 — Ecnebi lisanı (Fransızca, İngilizce ve Almancadan biri).

3 — İmtihan programı hakkında fazla izahat alınmak istediği takdirde Vekâlet zat ve sicil işleri müdürlüğüne müracaat edilebilir. (6118) (9959)

Devlet Denizyolları İşletme umum müdürlüğü ilânları

4 Birincikânundan 11 Birincikânuna kadar muhtelif hatlara kalkacak vapurların isimleri, kalkış gün ve saatleri ve kalkacakları rıhtımlar

Karadeniz hattına	—	Salı 12 de (Güneysu), perşembe 12 de (Tarı) ve pazar 16 da (İzmir). Galata rıhtımından.
Bartın hattına	—	Salı 18 de (Bursa), cumartesi 18 de (Antalya). Sirkeci rıhtımından.
İzmit hattına	—	Salı, perşembe ve pazar 9.30 da (Uğur). Tophane rıhtımından.
Mudanya hattına	—	Pazartesi, salı ve pazar 9.50 de çarşamba, perşembe ve cuma 15 de (Marakaz). Cumartesi ayrıca 13.30 da (Sus). Galata rıhtımından.
Bandırma hattına	—	Pazartesi, çarşamba ve cuma 8.15 de (Sus). Galata rıhtımından. Ayrıca çarşamba 20 de (Antalya), cumartesi 20 de (Mersin). Tophane rıhtımından.
Karabiga hattına	—	Salı ve cuma 19 da (Seyyar). Tophane rıhtımından.
İmroz hattına	—	Pazar 9 da (Bursa). Tophane rıhtımından.
Ayvalık hattına	—	Çarşamba 15 de (Kemâl), cumartesi 15 de (Saadet). Sirkeci rıhtımından.
İzmir sür'at hattına	—	Pazar 11 de (Kadeş). Galata rıhtımından.
Mersin hattına	—	Salı 10 da (Erzurum), cuma 10 da (Etrüsk). Sirkeci rıhtımından.

Not: Vapur seferleri hakkında her türlü malûmat aşağıda telefon numaraları yazılı Acentelerden öğrenilir:

Galata Baş acenteliği — Galata rıhtımı, Limanlar Umum Müdürlüğü binası altında 42362
Galata şube acenteliği — Galata rıhtımı, Mıntaka Liman reisliği binası altında 40133
Sirkeci Şube acenteliği — Sirkeci, Yolcu salonu 22740

(9977)

MİLLÎ PİYANGO NUN

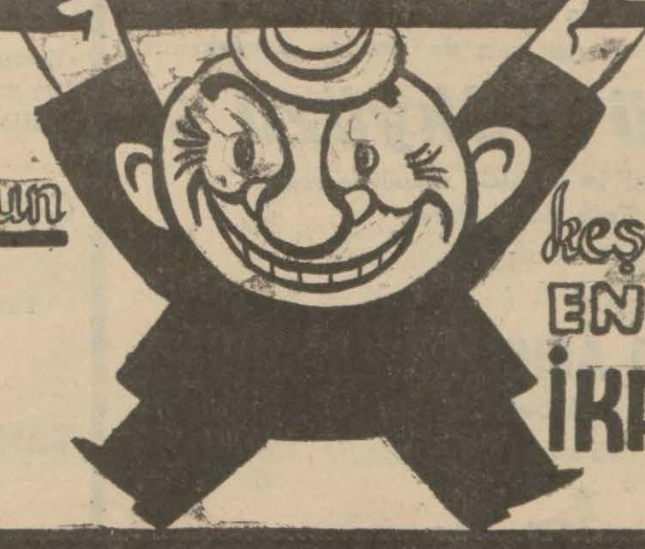

11 İnci kânun 1939

İkinci keşidesinde EN BÜYÜK İKRAMİYE:

100,000 LİRADIR

BULMACAMIZ

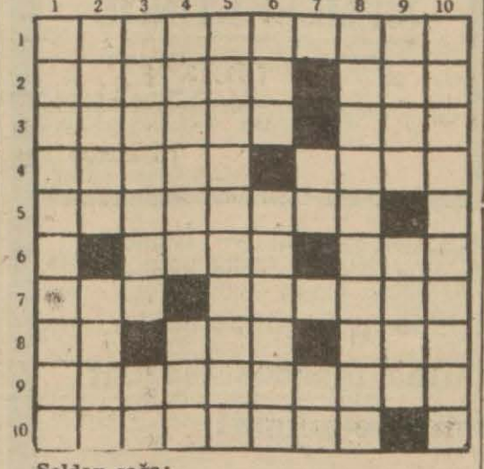

Soldan sağa:

1 — İngiliz Başvekili.

2 — Siyanet et - Eski bir nevi tüfek.

3 — Üniversiteden evvelki tahsil talebesi - Tersi pisliktir.

4 — Devam ettirme - Filistin ile Mısır arasında bir dağ.

5 — Ölü sarılacak bez.

6 — Sedefin içinden çıkar - Alt değil.

7 — Bir pudra rengi - Tersi yamalamadır.

8 — Nota - Telefon nidası - Lezzet.

9 — Bir madene.

10 — İnsan vücudundaki ilik mahfazaları.

Yukarıdan aşağı:

1 — Bir uzun bir kısa değnekle çocukların oynadığı bir oyun.

2 — Bir bamya yemeği - Eski zamanın zahire ölçüsü.

3 — Konuk - Ümidin başı.

4 — Bir Alman transatlântiği - Sonuna «R» gelirse kumanda eden olur.

5 — Vakit geçirmek için lâzım olur.

6 — Sonuna «S» gelirse şef olur - Sonuna «U» gelirse içinde limon var demektir.

7 — Nota - Tenavül et.

8 — Ziraat.

9 — Cerahat - Tersi eski bir sinema komiğidir.

10 — Boksta galip gelen.

Geçen bulmacamızın halli

Soldan sağa:

1 — Saraçoğlu, 2 — Uzakakraba, 3 — Kaşıkyapan, 4 — Utan, Avani, 5 — Tek, Ani, 6 — Eti, Suyolu, 7 — Yükselen, 8 — Maile, Raks, 9 — El, Uru, 10 — Kazmir, Arz.

Yukarıdan aşağı:

1 — Sukutetmek, 2 — Azatet, Ala, 3 — Raşakiyi, 4 — Akın, Ülûm, 5 — Cak, Askeri, 6 — Okyanus, Ur, 7 — Grvyer, 8 — Lapa, Olala, 9 — Uban, Lek, 10 — Ani, Unsuz.

Selânik Bankası

Tesis tarihi: 1888

İdare merkezi:

İstanbul (Galata)

Türkiye şubeleri:

İSTANBUL, (Galata. Yenicamı)
MERSİN
ADANA Bürosu

Yunanistan şubeleri:

SELÂNİK, ATİNA

Her türlü Banka muamelâtı

Kiralık kasalar.

Doyçe Orient Bank

Dresdner Bank Şubesi

Merkezi: Berlin

Türkiyede Şubeleri:

İstanbul (Galata)

Deposu: Tütün Gümrük

İzmir

Her türlü banka muamelâtı

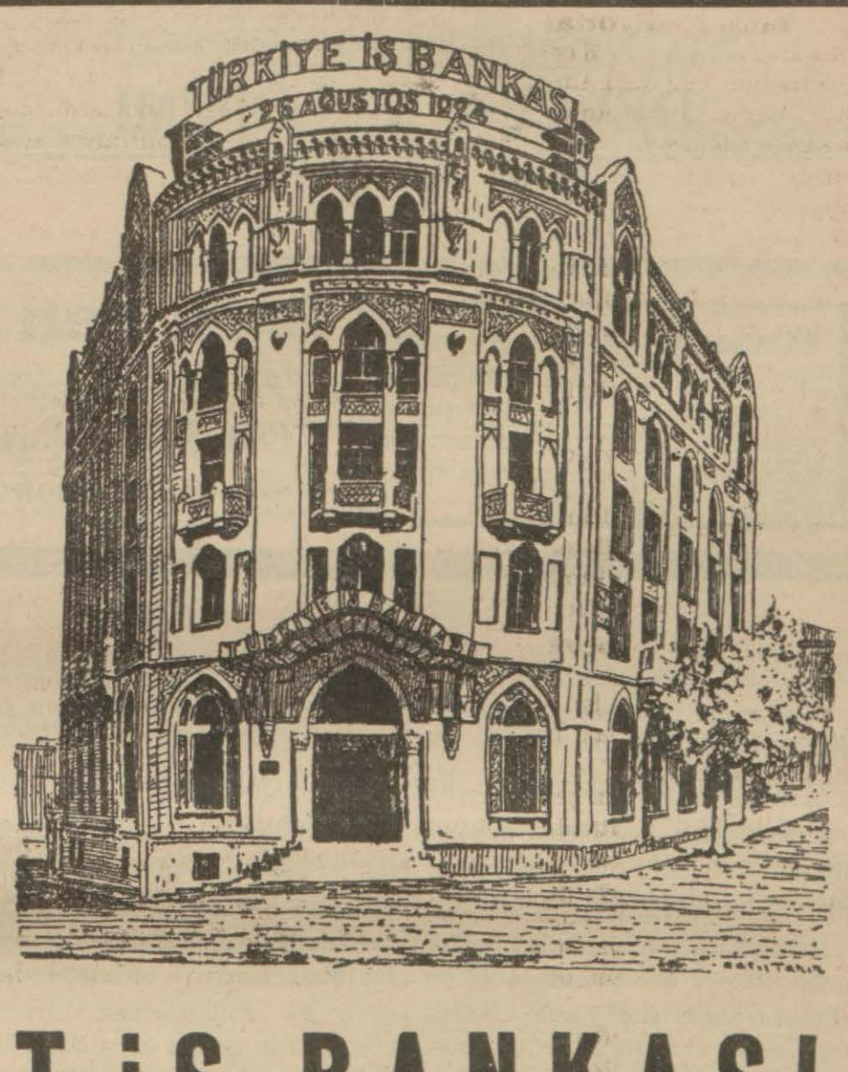

T. İŞ BANKASI

1940 küçük carî hesaplar

İKRAMİYE PLÂNI

Keşideler: 1 Şubat, 1 Mayıs, 1 Ağustos, 1 İkinciteşrin

tarihlerinde yapılacaktır.

Kumbaralı ve kumbarasız hesaplarında en az elli lirası bulunanlar kuraya dahil edileceklerdir.

1940 İKRAMİYELERİ

1	Adet	2000	liralık	= 2000. —	Lira
3	„	1000	„	= 3000. —	„
6	„	500	„	= 3000. —	„
12	„	250	„	= 3000. —	„
40	„	100	„	= 4000. —	„
75	„	50	„	= 3750. —	„
210	„	25	„	= 5250. —	„

Türkiye İş Bankasına para yatırmakla yalnız para biriktirmiş olmaz, ayni zamanda talihinizi de denemiş olursunuz.

Zıraat Vekâletinden

Pulluk, Diskharo ve mibzer alınacak

Zirai Kombinalar ihtiyacı için kapalı zarf usulile 30 adet mibzer, 15 adet 5 Diskli 15 adet 6 Diskli pullukla 30 adet Diskharo satın alınacaktır.

1 — Mibzerin beherine 675, 5 Diskli pulluğun beherine 600, 6 Diskli pulluğun beherine 750 ve Diskharonun beherine 350 lira kıymet tahmin edilmiştir.

2 — İhale 14 birincikânun perşembe günü saat 15 de Ziraat Vekâleti binasında müteşekkil satın alma komisyonunda yapılacaktır.

3 — 30 adet mibzer için 1519 lira, 15 adet 5 Diskli pulluk için 675, 15 adet 6 Diskli pulluk için 844 ve 30 adet Diskharo için 788 lira muvakkat teminat verilecektir.

4 — Bu makinelere aid idari ve fenni şartnameler zirai kombinalar müdürlüğünden parasız olarak verilir.

5 — İsteklilerin kapalı zarflarını 14 Birincikânun perşembe saat 14 e kadar komisyona vermeleri ve saat 15 de 2490 sayılı kanunda yazılı vesikalaria birlikte komisyonda hazır bulunmaları. «7906»

İktisad Fakültesi Dekanlığından:

İşletme iktisadı dersi için 75 lira ücretli bir Almanca mütercim aranmaktadır. Mütercimin işletme iktisadı ve hiç değilse muhasebe tahsil etmiş olması şarttır. İsteklilerin bu ayın 6, 7, 8, 11 = inci günleri fakülte kalemine müracaatları. «10008»

AKŞAM'ın FAYDALI NEŞRİYATI

Bu kitapları gördünüz mü? Bir defa görürseniz bir aile kütüphanesi için çok değerli olduklarını siz de tasdik edeceksiniz.

Yeryüzü Gökyüzü

Renkli birçok tablolar ve muhtelif resimlerle süslü

Yazan Faik Sabri Duran

150 kuruş

★

Bir Türk Kızının Amerika Yolculuğu

Yazan: Faik Sabri Duran

75 kuruş

★

Nereden Geliyoruz

Yazan: Faik Sabri Duran

40 kuruş

★

Pierre Benoît'nin en güzel eseri

DEVLER KALDIRIMI

Türkçeye çeviren: Halit Fahri

75 kuruş

Çocuk anaları, babaları:

«Yavruma ne hediye vereceğim..» diye artık düşünmeyiniz. İşte emniyetle seçebileceğiniz güzel hediyeler şunlar:

Çocuklara Coğrafya Kıraatleri

Yazan: Faik Sabri Duran

50 kuruş

Tarih Öğreniyorum

Yazan: Ahmet Refik

30 kuruş

Bütün dünya dillerine çevrilmiş bir kitap

CÜCELER ve DEVLER MEMLEKETİNDE

Gülliver'in Seyahatleri

Türkçeye çeviren: Ercüment Ekrem

75 kuruş

Yüzde 20 tenzilât kuponu

Bu kuponu kesip sipariş mektubunuzla gönderirseniz kitap fiatlerinden yüzde 20 tenzilâta hak kazanırsınız. Sipariş bedelini o suretle hesap ederek gönderiniz!

Tevzi yeri: AKSAM gazetesi — İstanbul Muallim Ahmed Halid kitabevi

Para yerine mektup içinde pul gönderilebilir.

(AKŞAM) okuyucularına mahsus tenzilât kuponundan istifade ediniz!

Bu Hakikati Herkes Bilmeli

Grip, nezle, enfloenza, sıtma gibi hastalıklara tutulmamak için sağlığınızı BİOGENİNE kan ve derman haplarile sigortalayınız.

BİOGENİNE; en birinci kan, kuvvet, iştiha yaratan ve tesirini derhal gösteren bulunmaz bir devadır.

BİOGENİNE; daima kanı tazeleyipkuvvetlendirir, halsizliği giderir, hariçten gelecek her türlü mikropları öldürür. Tatlı bir iştiha temin eder. Sinir ve adaleleri sağlamlaştırır, zekâyı yükseltir. Bel gevşekliği ve ademi iktidarın en birinci devasıdır.

BİOGENİNE; kullananlar katiyen kardan, kıştan, soğuktan ve havaların değişmesinden müteessir olmazlar. Çünkü vücudu her zaman genç ve dinç bulundurur ve bu sayede müthiş akibetlerle neticelenen GRİP, nezle, enfloenza, sıtma gibi hastalıklardan korur. Bu hastalıklardan korunmak için büyükler sabah, öğle, akşam birer, sekiz yaşından üstün çocuklar yalnız sabah, akşam birer BİOGENİNE almalıdır. Hasta olanların kurtulması için de bu miktar bir misli arttırılmalıdır. Her eczanede bulunur.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum idaresi ilânları

Muhammen bedeli 5100 lira olan 150 adet saçtan mamul takım dolabı 7/12/1939 perşembe günü saat (15) on beşte Haydarpaşada gar binasındaki komisyon tarafından kapalı zarf usuliyle satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin 382 lira 50 kuruşluk muvakkat teminat, kanunun tayin ettiği vesakalarla tekliflerini muhtevi zarflarını ayni gün saat (14) on derde kadar komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır.

Bu işe ait şartnameler komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır. (9603)

★

Sanatkâr aranıyor

Devlet Demir yolları Umum Müdürlüğünden:

İzmirdeki motörlü vagon deposunda çalıştırılmak üzere birinci sınıf bir frezeci ve her türlü takım imalinde ve bilemesinde ihtisası olan bir takımcı ile 10 tesviyeci alınacaktır. İmtihanda birinci sınıf işçi derecesinde muvaffakıyet gösterenler tavzif edilecektir. Müracaatlar Ankarada Zat İşleri Müdürlüğüne dilekçe ile yapılacaktır. İmtihan günü ile imtihan edilecekler bilâhara dilekçelerindeki adrese bildirilecektir. Dilekçelere bonservislerin ilişik olması lâzımdır. (6097) (9846)

★

İsim, miktar ve muhammen bedellerile muvakkat teminatları aşağıda yazılı 3 liste muhteviyatı muhtelif malzeme 14/12/1939 Perşembe günü saat 15 ten itibaren sıra ile kapalı zarf usulü ile Ankarada İdare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin bizalarında yazılı muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini ayni gün saat 14 e kadar komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler 140 kuruşa Ankara ve Haydarpaşa veznelerinde satılmaktadır. (9804)

No.	Miktarı Ton	İsmi	Muhammen bedel Lira	Muvakat teminatı Lira
1	400	Mazot	28000	2100
2	400	Petrol	69500	4725
	150	Pis gaz		
3	200	Benzin	41600	3120

Galatasaray Lisesi alım satım komisyonu başkanlığından:

Muhammen M. adet	Tahmin F. K.	S.	İlk teminatı Lira	K.	
6500	5				Yatak çarşafı
4000	5		56	25	Sofra örtüsü
15000	1	50			Peçete

Galatasaray lisesinin Mayıs 1940 sonuna kadar yukarda nevi miktarı ve tahmin fiatları ve ilk teminatı yazılı çamaşırların yıkanıp ütülenmesinin 15 İlkkânun 1939 cuma günü saat 15 de Beyoğlu İstiklâl caddesi 340 No. da liseler muhasebeciliği binasında okul komisyonunca açık eksiltmesi yapılacaktır. İsteklilerin bu gibi çamaşır yıkama ve ütüleme işlerinde muvaffakiyetle başardığına dair resmi dairelerden verilmiş vesika ile ticaret odasının yeni sene vesika ve teminat mekbuzile belli gün ve saatte komisyona gelmeleri ve şartnameyi görmek üzere okul idaresine müracaatları. (9844)

Istanbul Valiliğinden:

Bu ders yılı başındanberi gönderdikleri raporlar Maarif Sağlık kurulu tarafından kabul edilmemesinden dolayı vazifelerine avdetleri kendilerine tebliğ olunduğu halde elân ödevlerine başlamıyan Silivri merkez Birinci okul öğretmenlerinden Leman İlter Üsküdar 19 uncu okul öğretmenlerinden Lâmia Saraçoğlu ve Bakırköy 3 üncü okul öğretmenlerinden Fikret Berkin 6 gün zarfında ilimizdeki ödevlerine başlamadıkları takdirde istifa etmiş sayılacakları ilân olunur. (9963)

En güzel hediye

Dr. İhsan Sami

ÖKSÜRÜK ŞURUBU

Öksürük ve nefes darlığı, boğmaca ve kızamık öksürükleri için pek tesirli ilâçtır.

Herkes kullanabilir.

Lokmanhekim

(Dr. HAFIZ CEMAL)

Dahiliye mütehassısı

Divanyolu 104

Muayene saatleri Pazar hariç her gün 2,5-6 Salı, Cumartesi 9,5-12 fukaraya T. 22398

Sahibi: Necmeddin Sadak
Umumi neşriyat müdürü: Şevket Rado
Akşam Matbaası

Sıhhat ve güzellik

Sağlam ve güzel

Dişlerle

Sağlam ve güzel dişler de

RADYOLİN

ile temin edilir.

Dişlerinize çok dikkat ediniz.

Bazan en üstad doktorların bile sebep ve menşeini bulamadıkları bir hastalığın diş iltihabından ileri geldiği pek Çok tecrübelerle anlaşılmıştır.

Sabah, öğle ve akşam her yemekten sonra günde 3 defa

RADYOLİN

Kullanarak dişlerinizi koruyabilirsiniz.

COLUMBİA'nın

Sayın müşterilerine büyük sürpriz:

22163 Saçlarıma ak düştü Menekşeli sular

BAYAN

SAFİYE'den

Plâğa ve piyasaya çıkarılmıştır.

Bayilerden arayınız.

DİKKAT: Fiatlerde hiçbir fark ve zam yoktur.

Sıvas - Erzurum demiryolu istikrazı tahvilleri

Maliye Vekâleti ve Türkiye Cümhuriyet Merkez Bankasından:

28/5 ve 15/12/1934 tarih ve 2463-2614 numaralı kanunlar mucibince ihracına selâhiyet verilen ve geliri tamamen Sivas-Erzurum demiryolunun inşasına tahsis olunan % 7 gelirli Sivas-Erzurum istikrazının 20 senede itfası meşrut 4,5 milyon liralık altıncı tertibinin kayıt muamelesi 5/12/1939 akşamı nihayet bulmak üzere 25/11/1939 sabahından itibaren başlamıştır.

Tahviller hâmiline muharrer olup beheri 20 ve 500 lira itibarî kıymette birlik ve 25 lik olarak iki kupüre ayrılmıştır. Bu tahviller umumî ve mülhak bütçelerle idare olunan daire ve müesseselerce, vilâyet hususî idareleri ve Belediyelerce yapılacak müzayede ve münakasa ve mukavelelerde teminat olarak ve Hazinece satılmış ve satılacak olan Millî Emlâk bedellerinin tediyesinde başabaş kabul olunacakları gibi gerek tahvil ve gerek kupon bedelleri de tahvillerin tamamen itfasına kadar her türlü vergi ve resimden muaf bulunacaklardır.

Tahvillerin ihraç fiyatı % 95 olarak tesbit edilmiştir, yani 20 liralık birlik tahvil bedeli 19 ve 500 liralık 25 lik tahvil bedeli de 475 liradır.

Kayıt muamelesi Türkiye Cümhuriyet Merkez, Türkiye Cümhüriyeti Ziraat, Türkiye İş, Emlâk ve Eytam, Halk, Türk Ticaret, Belediyeler Bankaları ile Sümer, Etibanklar tarafından icra edilmektedir. Diğer Bankalar vasıtasiyle de bu husus temin olunabilir. Sermaye ve tasarruflarını en emin ve en çok gelir getiren sahalarda işletmek isteyenlere keyfiyet arz ve bu kısa suskripsiyon müddeti zarfında Bankalara müracaatlarının kendi menfaatleri iktizasından bulunduğu işaret olunur. «9566»

ADEMİ İKTİDAR

VE BELGEVŞEKLİĞİNE

HORMOBİN

Tabletleri her eczanede bulunur

(Posta kutusu 1255) Galata, İstanbul

Tabib reçetesile satılır

Asipin Kenan

Sizi; Soğuktan, Nezleden, Gripten, Baş, Diş ve bütün ağrılardan ve kırıklıklardan koruyacak ilâçtır.